

Zeynelabidîn Zinar

BALAFIRA JÎNÊ



çirvanok

PENCÎNAR
Weşanxaneyê Çanda Kurdi

Zeynelabidîn Zinar

Balafira Jînê

çîrvanok

Pencînar
Weşanxaneyaya Çanda Kurdî
Stockholm 1993

Pencînar

Kurdiska Kulturförlaget
Weşanxaneyê Çanda Kurdî
Box 3088, 161 03 Bromma
Stockholm- SWEDEN

© Zeynelabidîn

Balafira Jînê 1993, çîrvanok
Wêneyê Berga Pêşî: Kemal Heyran

ISBN 91 972090 3 1

Diyarî bo giyana herdu birayên şehîd Îsê û Haco...

Zeraqiyên tavê hêj xwe negihandibûne serê serçimka çiyayên bilind. Di wê kazima sibeha zû ya berbeyanê de, welê qebeqeba kewên ribat xweşexweş ji dormedarên lat û zinaran ve dihate guhên şiyarên di nava livînan de. Pê re jî xuşîna bayê hênik xwe li derî û pencereyên malan dixist. Yekcaran kevokên sipî ji tirsar başokan direviyan û xwe di nava kuçe û kolanan re bera xwarê didan, ew jî bo ku nebin êm û alifê wan hinekan xwe ji hewlerihan li pencereyên vekirî dixist û diketin hinduriyan û tê de xwe ji ber zilma zilmdaran diparastin. Ji kevokan zêdetir, çivîkên malane jî gava ku çav bi wî şerê li asîmanê sayî diketin, ji tirsar direviyan û xwe dixistin qul û qewêreyên kujînekan, tê de dihêwirîn.

Dema ew şer û qaleyên giran ên ku di navbera teyr û trûdan de çêdibû, hêj xelkê bajêrê Pêncşayê bi temamî ji xewa xwe ya şêrîn şiyar nebûbû. Ji ber ku xewa wî bajêrî pir xweş û şêrîn, gelekî sivik û nazenîn bû. Lewra Serbajarê

welatê Pêncşayê, li navrasteke rajorî Çiyarêza Çiyayên Zincîrçiranê dima. Şûna wî welê bilind bû ku piraniya dinê jê ve dihate xuyakirin. Hertim di çaxê germiyanê de bayê hênîk xwe lê diafiland û di jivistanan de jî berfa pûk hertim lê gerremol dibû.

Bajarê Pêncşayê sê aliyên xwe bi dîwarine bilind ên honayî ve ku ji berên reş hatibûne dormedarkirin vegirtî bû û bedena taqê rû xwe hevraz hildikişande tangava hinek çiyapozan. Bilindiya bedenê welê bû ku tîrên serpolayî jî gava ji kevanên mifriqî bi jiyê dihilatin, xwe nedigihandine serê qora jorîn. Li ser wê bedena bilind î qalind, kolikên nobetdarên bi rêzê xwe ramî êkdû dikirin. Her û daîm di wan de helegurên nîşanvanî yên derzîhingêv, çavrêniya awirine tûj î dilxirab dikirin û çek û berên parastinê ji xwe dûr nedihêlan. Di piraniya şevan de gava ku wan şûrên sibhanî yên dudev bi milên xwe ve dadileqdin, saweke giran dixistine hinav û dilên dijminan. Ji ber bêbextiya tarîtiya şevê, ha ku te dît namerdin li wana rast bihatina û dest bi dest ew biketina pêsîra hevûdu, ewçax ne tîr pere dikirin û ne jî kevan biha didane merdaniyê. Lê belê şur û mertalên Serhedî zû dikaribûn kewa birîna nehêsayî li wan hêsan bikirana. Ew leşker, serbaz û serdarên bajêrê şên digel nobetvan û notirvanên dilovan tev ji bo parastina Bajarê Pêncşayê û bo paşayê xwe

Baroz Paşa, bi şev û rojan amadeyê bo derketina ceng û qaleyeke ji nedî ve radiwestiyan.

Barozê Paşayê bajarê Pêncşayê zilamekî pir ciwanmêr, gelekî dilovan, wisan jî nandayî û çavfireh bû. Navûdengê nandayîna wî li her sê beşên bejayiya dinê belav bûbû. Her rojeke ku dibihurî, çûn û hatina li mêvanxaneyê wî pir û pir zêdetir û zahftir dibû. Her roj, her gav, bi sedan, bi dehsedan siwar û peya, ji welat û şaristanan ve dihatin serdana wî û ew pîroz dikirin. Ji ber wê yekê navûdengê wî gelekî zû bi camêrî, bi mêvanperwerî û bi mêrxastî li qada camêriyê bicih dibû. Herweha ji nandayîne zêdetir jî, ew mirovekî wisan peyvxeş, halko nefspiçûk, welê devliken û xweşaxweş rûgeş bû. Dev û lêvên wî mîna ku şîr û şerbetê dibarînin, hertim ter û nerm bûn. Ew hiç li kesan bi dilnepakî nedifikirî, xêrnexwaz nedibû, bi dexezi nedilipikî û di rada pêşî de ji gumana xirabiyê ji kesî nedikir, ta ku xirabî ji hinekan nedîta. Wî hertim dixwest ku her kes mîna wî bifikire û weke wî bilipike, heta ku bi av û axê re têkil bibin, her bi jîndaran re qencî û alîkarî bikin.

Aliyekî bajarê Pêncşayê, bi qederê pêncsed gazan dirêj, vekirî bû û li wir diwarê bedenê nehatibû honandin. Binê wî aliyê vekirî zinêr bû, zinarekî welê bilind cihê xwe digirt ku bi dehsedan gav hildikişiya. Di qul û qewêreyên

taqê zinarî de gelek hêlinên teyrik û bazan hebûn. Gava siya êvarê xwe bera ser ruyê zinêr dida, ew teyr û baz mîna ku bi hevûdu re kêf û colan bikin, li nava hev radipiçikîn û qîşteqîşt û nalîna wan bi asîmanan ve dihilat. Wey kêf û kêfdarî lê be ku biçûna wir û guhdariya wan nexme û awazên nîklxweş bikira.

Di binê zinarê bilind re, Çemê Qolincê timî lemelem dikir û bi bez dibihurî, herdem firefir jê dihilat û cewrên masiyan xwe di gola Gerînekê ya di binê qurma zinêr de dihilavêtine ser piştê hevûdu, bi êkdu re dileyiztin û kêfa xwe dubare dikirin, ta ku reşayiya şevê ruyê herêmê qemer dikir.

Çiyayên Zincîrçiranê çiyarêzeke pîr dirêj, wîsan bi dar û daristan, bi kanî û zozan, tije avzê û cîrnîk bûn. Wî xwe bi gelek sîpanên sertûj xemilandibû û her mîna rêza dawetê, serçimkên xwe li dû êk dibezandin; welatê xwe ji Rojhilatê hetanî Rojavayî seranser vegirtibûn û di nivê xwe de geliyekî kûr bi cih danabûn. Aliyê Bakûrî, hertim weke zivistanê, sar û seqemê li xwe digirt û di havînan de ji bo koçertiyê nola bihişteke baxçeyên Îrema Botan radixist. Lê aliyê Başûrî, hertim germ û germiyan bû, di havîn û biharan de rûçikên xwe yên xweş rapêşî mirovan dida û curbicur fêkî, meywe û zebze di nava cergên xwe de diafirandin.

Çemê Qolincê bihêsanî ew Çiyarêza Çiyayên

Zincîrçiranê di nêvî de, her wekî mîna derba xencerê kiribû du qeşt û rîya xwe tê de vedikir. Çem, timî bi bez û colan serejêr diherikî, her dilewlibî û bi bez diçû, ta xwe digihande nava ber singên Deryaya Bêmeferê. Herweha li herdu keviyên xwe rastine piçûk çêdikirin ku li hin hindaman bîst gav, li hin deveran sed gav û li hin ciyan jî çil-pêncî gav, hetanî bi qurma çiyê dirêj hêlabûn. Li wan rastikan, xelkê Bajêr jî xwe re baxçe û bostan çêdikir û tê de şînayî, zebze û darên fêkî diçandin. Li keviyên wan bax û bostanan darên Hewr û Bî, yên Spîndar û Benav xwe hevraz hildikşandin û bi bilîndiya pozikên çiyayên bilind re hevrik dibûn û timî xwe sîqal dikirin. Lê ji quntaran û ber bi hevrazî ve darên Mazî, yên Berû, Kevokî, Bitmik û Keniran xwe direqaftine êkdu, taca serê xwe li hev dilefandin û mîna xaliyekê ketibûne navbera erd û asîmanê bilind. Dema mirov li ser pozebilindekî Çiyê li herdu berwaran binerîya û ji jorê ve jî ku hatina ava çêm didît, şadiyeke zêde xwe dadixist nava cerg û dilan, kêfxweşiyê ew dihingavt û jiyanê teze xwe dixiste binê zîmanê giyana melûl. Erê, bi wan ber û tentêlên Lalesî, tu kesî nizanibû ku çewa zîmanê dirêj dibihure, ageh ji şev û rojan nedîma. Her kes hema li berg û biruyên kevanî heyran dima û ziloq dibû lê dinerî, heta ku keçîka çavan ji nerîna lê diqerimî û diwestiya. Jixwe bêguman e ku teswîrkirina wê bergê, ne

ziman dikarin bînine ser lêvên sivik, ne jî hiş û aqilên giran dikarin wê xweşî û delaliyê di nava xwe de rabîgirin û bikin mêvan an jî naveroka wê deverê li xwe bihêwirînin.

Gava bayê hênîk ê wê xwezaya dûrê ji nepakî û qirêjîyan, xwe li bêvila ganî û kêlikên rizî dixist, bi bihdariyeke xweş giyana ganiyan dûvedirêj dikir û laşên bi afirandina ji xwîn û goştê nazik pir dişidandin, ew dişiqirandin û gelek jî dihebandin, ta ku sersaliya salên sedî dixistin navbera xortanî û navseretiyê. Hestiyên rizî jî di qesrên cebanistanê de rind diparastin û pawaniya wan bi hezarsalan dikir, da nîfşên demepêşê gava li bapîrên xwe lêkologtî bikin qenim rind zanîbin ku tîp û tewra hestî û bejna lawan çilo bûye.

Li bajarê Pêncşayê her sal heftiyek piştî Newroza dilxweşan, pêşangeheke pişeyî vedibû. Di nava hunermendên bajêrê gewre de kesê ku tiştêkî nûjen afirandibûna, dianî pêşangehê û pêşkêşî çavên serdaniyan dikir. Heyeta jûriyê jî piştî ew tişt hemû bereçav dikirin û li gorî delaliya wan, bi têgihandina bo zîrekiya xwediyê wan, tiştên rindtir bi rada yekemîn, duyemîn û siyemîn destnîşan dikirin. Dû re Baroz Paşa jî diyarî didane aferîndeyên tişan û ew xelat dikirin.

Di pêşangehê de ne tenê alecî, herweha ji herêmên cihê cihê yên dinyayê jî pir kes

dihatine wir û tiştên xwe yên nûafirandî rapêşî çavan dikirin. Bitaybetî ji ber wê yekê hin zêde çûn û hatina Serbajarê Pêncşayê qerebalix dibû. Wisane rê û rêwî lê digihane hev ku ji riyên hemû welatên dinyayê ve serbiser li dilefîyan. Di wan rojan de bazirganî û bazara sê herêmên dinyê tev li wir digiha ser êk û dest bi kîrrîn û firotinê dihate kirin. Piştî ku pêşangeh li dawîya xwe disekinî, bazirganên biyanî îcar ji wir gelek malên alecî weke cawê Apikanî, qumaşê Xerzanî, şalûşapikên Botanî, hevrîşimê Reşkotanî, pembûyê Silîvanî, tiftika Serhedî, hiriya Şêrwanî, keja Torane, çermê Badikanî û zadê Deştê Bişêriyê dikîrrîn, û bi xwe re dibirin û ha yela berê xwe didane rê, her yekê diçû welatê xwe.

Baroz Paşa ji wan bazirganên biyanî baceke hindik distend û pê welatê xwe xweş û şên dikir. Ji ber wê yekê, bi qîma dilan Serbajarê Pêncşayê dewlemendtir dibû, her ku diçû dewlemendiya xwe zêdetir dikir û pir xweş, boş û şaneşin dibû. Bajêrê şên xwe ji dinyayê re kiribû mîna keleha ribatan, wek mazateke navnetewî ya êminatî û biratîyê. Bi wê fûrepêrta zêde serwet û maldariya dewleta Baroz Paşa gîhabû sînorekî wisan zêde ku ne dev dikarin salixê wê bidin, ne jî zimanên bêhestî dikarin riya xwe têxine nêv kûrayîya wê gerîneka şîrşarê.

Erê, her çiqasî Baroz Paşa, paşayê serbajarê

welatê Pêncşayê bû jî û kêf û serweta wî bi qîma dilê dilxwazan di şûna xwe de cihgirtî bû; welatê wî jê re mîna bihişteke Îremî bû û xelkê wî jê re gelekî rast î dirist bû, lê ew kurdûnde bû; ji jina wî Binefşa delal re re zarûk çenedibûn. Lê nîzanibû jî, ku ka gelo kêmasî jê ye, yan jî jinikê ye! Eger ew kêmasî ji jina wî bûna, çare pir hêsan dihate çareserkirin. Wê jî xwe re jinekê anîba. Lê eger ew kêmasî jê bûna, bêlome bî Xwedawo! Ne dikaribû ku jina xwe berde, yan kariba bi awayekî ku jinikê ber bigirta dermanekî blafrandîna û derdê bêlome lome bikira.

Baroj Paşa jî ber kundûrdetîya xwe timî hergav di nava malê de mirûzdayî, stûxwar û dilşikestî bû. Jina wî Binefşê jî her wîsan... Paşe timî difikirî; roja ku bîmre, dê malê wî, taca wî, serweta wî tev bêxwedî bimînî û dibin malê mîrate. Ji ber hindê ziyaretek nemabû ku wî jina xwe Binefşa bedew nebiribû serê û jê hêvîya çêbûna doleke nêr nekiribû. Herweha şêxek, mişayîxek nehiştibûn ku ew neçûbûne cem wan û ji nivîstekê ya ji himayîlekê yan jî bazbendekê nedabûne çêkîrin. Jixwe bizişkek an hekîmek li welêt nehiştibûn ku xatûnê nebiribû cem wan, da jê re sersedemiya peydakirina dermanekî bikirina, ku Yezdanê dilovan da bedena wê terr bikira. Lê ew hewqas gerîya û negerîya tu çare neditin û dermanekî ji jina xwe re peyda nekir. Ha wîsan Paşe bêtele, bêweled û kurdûnde

mabû. Ji ber wê yekê pir li ber xwe jî diket, xwe ji hempayên xwe kêmkirî didît. Ne tenê li hemberî paşe, keya, xwendkar û xuyaniyan, herweha li pêşberî hemû zilaman jî xwe kêmkirî dihesiband. Û pir disêwirî, pirtir difikirî û şev û rojên xwe bi axîn û oxîna bo kurekî ku Xwedê bidana Binefşê dibihurandin. Erê, da qenim kîjan roja ku ew bimirina jî hîç nebe malê wî, serweta wî mîrate nediman û li dû xwe warekî şên ava dihişt, herweha deriyê wî dê vekirî bimana û mûma wî venedimirî. Ji van hemûyan zêdetir û gelşa herî girîngtir jê re ev bû; piştî mirinê tunebûna mîratxurekî wî yê ku dê li şûna wî, li ser kursiyê wî birûniştina û taca zêrîn bipolaristina.

Ji Baroz Paşayî re tim û daîm xweşî û reşiyê bi êkdu re şer û qirên dikirin, hev dihingavtin û li pêşberî paşatiya wî ji hevûdu re radibûn pêdarê. Îcar geh xweşiyê zora reşiyê dibir, gahî reşiyê zora xweşiyê dibir. Ha wisan ew û jina xwe jî di mabeynê de naçar diman û dimirûziyan. Her ku diçû, Baroz Paşa ji çêbûna zarûkan bêumîd dima, êdî hew li derd û dermanan geriya û xwe li pêşberî çarenûsa xwe melûl hişt. Lewra wî rind bawer kiribû ku hebe tunebe hicrana heyî ji jina wî ye, ne ji wî ye ku zarûk çênabin. Lê ew hîç nedifikirî jî ku dibe hin zilam jî hene ku zarûk ji havênê wan çênabin. Û wî hîç ew guman nedixist hişê xwe, ew kêmasî nedianî ser parsuyên xwe û yekalî diçû. Hertim sûcê giran

dixis stuyê jina xwe ûyekcaran çavekî hor lê dinerî. Îcar ji ber wê bêrewatîyê her ku diçû, navbera wî û Binefşê xirav dibû, nexweşiya malbatî silava xwe ji wan kêm nedihîşt û ji êkdu her bi xeyd û mirozdayî dilpikîn. Lê li ser wê yekê jî Binefş xatûn pir ji malxweyê xwe hes dikir, bê wî hiç semax û debar pê nediketin. Bêguman neanîna zarûkan jî ew bi qîmê teyîşandî hiştibû û di dilê wê de xewêrene fireh vedikirin. Rojekê xwe bi xwe xatêna delal sêwirî; gelo ez çi bikim, çi nekim? Her çendî ku hêwitî zehmet e, pir zor e û tu jin nikare mêrê xwe bi yeke din re pişk bike jî, lê kurdûndetiya Paşê û stewrtiya min ji her tiştî zortir in. Xasma ez, timî di nava xelkê de, her çiqasî jina Paşê me jî lê li pêşberî jinên der û cîranan stûxwar dimînim û kêmik tême hesibandin. De ez ê hema îşev jê re pêşniyarekê bibim, da qenim ji xwe re jinekê bîne. Belkî ha te dît ku Xwedayê comerd hema tifalekî dayê. Ewçax ez jî ji binê webalê wî difilitim û wijdana min hêsan dibe. Lê ka ew şans!

Êvarê dereng, mîna hemû caran ev car jî gava Baroz Paşa derbasî oda xwe ya razanê bû û çavên wî li Binefşê ketin, kir û nekir nikaribû çavên xwe tê rabike û berê xwe jê vegerand, xwe bi vekirina bişkîk û xulpoqan ve mijûl kir. Lê Binefşê, berî hatina wî, ew şev xwe bi dermanên dilhingavtinê kiribû mîna şorba nexweşan,

herwekî pîvokeka biharê be jê tîrêjine dilqestî li nava odê belav dibûn. Lê dîsan jî li wir melûltî û bêdengiyê xwe rind bi cih kiribû, ne pêjn ji kesî dihilat û ne jî devê wan qul dibû û jê peyvek derdiçû. Bi wî awayî demekurtek bihurî, Binefşê bê daxwaza ji nava dilê xwe ber pê ve çû:

- Paşa. Em wilo bê zarûk dibin, qey?

- Ma ez ê ji te re zarûkan bînim?

- Heyran. Ji xwe re bizewice. Belkî hema Xwedê bedena te şîn kir!

Bi wê gotinê tîrpînyek ji dilê Paşê hilat, madê wî vebû û berê xwe vegerande ser Binefşê:

- Tu rast dibêjî, keşê?

- Erêê weleh, ez rast dibêjim û ji nava dilê xwe yê safî derdixînim.

- Ihlîimmm...

Pîştî kenê xweşlêvan û bişîrandineke hêja, Baroz Paşa herdu guhên xwe miç kirin û dane ber wê pêşniyara Binefşê. Dû re serê xwe tewand erdê û di ber xwe de fikirî, gelek sêwirî û qasekî xweş ramiya, piştî xwe bi xwe got: Ez û Binefşê eve bîst û du sal in ku bi hevûdu re zewicî ne. Me hewqasa bi saline dirêj re serê xwe digel êkdu danîne ser yek balgîvê û emekdariya me zêde bi hevûdu re çêbûye. Niha ez ê çewa rabin û herim jinekê bînime ser wê. Jixwe ne lihaş e ku gotine derdê hêwiyê giran e, ger hêwî mêşek be li kutekê jî êşeke pir giran e. Îcar ew bê ku hay ji xwe bimîne, hema ji nişka ve qêriya û bi dengekî

berz got:

- Naaa!.. Binefşê, ez nazewicim û çu hêwiyên jî nahênime ser te.

Lê Binefşê bi nabûna wî re kelogirî bû û hêdika xwe jî binê lihêfê kişande der, rabû ser nigan û hûrik hûrik girîya, heta ku çend stêrkên şor bi ser hinarokên ruyan ve jî daweribandin.

Paşê û jina xwe herdu jî di wê şevê de dilteng mabûn û her ku çû ew diltengiya wan werpixî, nepixî û giha nêzî teqandinê. Li wan gelş û nexweşî her domand û mirûzê wan zêdetir li pêşberê heh hate kirin. Lê diviya ku di nava xwe de bigehana encamekê û biryareke diyar bîdana. Eger ne wîsan bûya, kî çî dizane belkî wê hingê siqûmateke giran jî biketina ser wê şeva bişînî. Û destên Binefşê hiç jî mêrê wê venedibûn, dilê wê jî kelefûra heskirinê sar nedîma û careke din berê xwe bi ser ve bada:

- Na. Tu yê bizewicî. Hema belkî Xwedê warê te şên kir. Eve ez jî serfiraz dibim û tu jî şadan dibî.

- Hîrmet. Temenê min bihurî ye, ez qert im êdî. Eva wele ez nikarim bi jinebiyekê re bizewicim, lê bo min pîr fihêt e jî ku ez bi qîzeke çardasalî re bizewicim.

- Nexwe ez ê ji te re yekê bibînim.

- Ê wele nexwe hema min qebûl e.

- Bi soz?

- Erêêê, bi soz û sed carî...

Piştî wan galegal û axaftinan, îcar bayekî

germ xwe bera nava hinduriyê oda raketinê da û bi dilekî şadanî, bi lêvine xweşik û zimanekî germ li axavtina bi êkdu re domandin. Ew şev piştî bihartina şewbêrkeke nîvdexleyî Binefşê û Baroz Paşa weke caran dîsa serê xwe danîne ser balgîvê pirtikan û ketin xewa dilşadiyê. Lê pa xew li kur û Binefşê li kur! Her du jî her yekê mîna ku di xew re çûbin, geh xwe bêpêjn kirin, yekcaran bi vir ve, ha bi wir ve xwe gemirandin û pixepix, firefira xewê jî gewriya xwe derxistin holê, mîna ku ango herdu jî raketibin êkdu xapandin. Lê wan bi hevûdu dizaniyan jî ku yek jî wan jî ranezaye. Ê li pawuka banga dîkê sibê mane sekînî...

Ew şev di nava ciyê wan de li aliyekî geşt û geryana bihiştî hebû û li aliyekî jî gef û gurrên dojeya nemerdan xwe li cergên xatûnê dihilavêt. Erê hêwîtî zor bû, lê jê zortir neanîna zarûkan hebû. De her çi dibe bila bibe, her kes di serê xwe de dinyayeke li gorî daxwaz û qada xwe diparêze û xatûnê jî her ew dinya jî xwe re parastî dihişt, heta ku qîqlîlî bi dikên şevê ket û herdu jî nava ciyê xwe rabûn. Baroz Paşa hêj di zûtîya wê sibehê de derabû kincên xwe wergirtin û xurînî jî nekir, derket derve û çû serayê. Binefş xatûn jî kincine rengareng li xwe kirin, çû ber neynîka bîroyê û xwe têrderman kir, berejêr çû qatê binî û gazî qerwaşa xwe Gulsîmayê kir:

- Keça min. Paşe vê sibehê zû derketiye. Tu

were bi min re taştê bixwe.

Gulsîmaya qerwaş, di temenê xwe yê şazdesaliyê de li jiyanê didomand. Bejneke zirav a narîn lê hebû ku şitla rihanê jî xwe li berê ditewand û jê re rêzan dibû. Dev û lêvîne şekirî xwe lê kiribûne mazûrvan ku yekî digot hema firîşteyêke bihiştê Laleşê ye û bi karxezalên li zozanên Botan çêriyaye. Lê jixwe çav û brûne reş î qerqaşî, hemû xortên taxê bera çol û pesaran dabûn. Mîna ku tu ne bixwî, ne vexwî û rabî, rûnî hema bi şev û rojan li bejn û bala wê narînê binerî.

Piştî wê gotina Binefşê, Gulsîma di dilê xwe de sêwirî; helbet hicranek di vê yekê de heye, lê ez nabêjim na, ka binerim wê çi jê derkeve.

- Bilabe, xatûna min.

- De wer, keça min.

Binefşê û qerwaşa xwe li ber maseya mermerîdane ser kursiyan û dev bi xwarina hingivê teze û nivîşk bi nanê sêlê re kirin. Hêdî hêdî hem li xwarinê domandin û hem jî Binefşa Paşê xwest ku ew mesela şevê jê re bîne ser sifra xwarinê.

- Gulsîma. Keça min. Tu hêj nehsalî bûyî, hati li ber destên min dişixulî û heta niha jî dişixulî. Ez dixwazim tiştêkî ji te re bêjim, keça min.

Lê tûka Binefşê di qirika wê de asê ma, hinek sekinî û mîna ku firdik pekiyabin boriya nefesê çend caran iheih û kuxekux kirin. Erê, wê fedî

kir ku li ser sifra nên rastiya meselê bêje qerwaşa xwe. Ha wisan bédengiyê xwe qederekî dirêj ragirt û piştire Gulsîmayê ew veciniqand:

- Xatûna min, êêê?

- Keça min. Tu jî dizanî ku zaruyên Paşê nînin. Herhal hebe tune be, wê hicran ji min be. Eger ne wisan be jî, ew dixê situyê min. Îcar ez dixwazim ku Paşê ji xwe re bizewice. Lê heke ew rastî jineke bêbav bê, wê zû min ji malê biqewirîne. Îşev min gotiye Paşê ku, ez ê ji te re keçekê bixwazim. Îcar min ray li te dîtiye. Hema bila Paşê mehrekê bavêje ser te û ji xwe re tu ha wisan herî-werî, ka hetanî Xwedê deriyekî xêrê vekir. Tu dibînî jî ku mal têr û tije ye. Tu dikarê mala diya xwe jî bi xwe re xwedî bikî. Û ez ê destên te tije bazin bikim, xirxal têxim nigên te û ez ê bikim ku situyê te ji qolanên zêran xwar bibe. Erê, keça min?

Gulsîmayê di dilê xwe de hiç bawer nedikir ku şanseki wisan rastî wê bê û bikeve nava heyîyê. Lê di dilê xwe de sêwirî; eger ev tiştê ku xatûna min dibêje rast be, ez ê kêf bikim. Te dît ne beredayî gotine: "Bike kala, bixwe mala." Lê ez ji vê sihûda xwe qewî bawer nakim! Piştire hinek bi şermokî, hinek bibêbawerî, hinek jî bi daxwaza ji nava dil û hinavan serî li xatûna xwe vegerand:

- Xatûna min. Divê ku pêşî tu ji diya min re bêjî.

Lê dîsan jî qerwaş kete nava xewn û xiyalan û vê carê li îşê zewacê ramiya; heke mêrê meriv ne xortekî jêhatî bem, tu tam û zewqa wê namîne. Jixwe Paşê xortaniya xwe di Binefşê de ko kiriye. Îcar wê ji min re çi mabe! Lê dibe ku ew zû bimre, ez ê ewçax ji xwe re xortekî bikim. Na wele, ma ewçax wê xort bi min qayîl bibîn? Na, ne jî kes diwêre ku min ji xwe re bibe...

Pîştî xwarinê, Binefşa Paşê rabû çû mala diya Gulsîmayê. Û Gulsîmayê jî mîna hercar rabû dest bi firaqşoyê kir.

*

Çaxê Belalîza diya Gulsîmayê dît ku wa jina Paşê hate mala wê, ji xwe re heyirî ma û gelekî şaş bû. Lewra heta wê rojê jî neçûbû mala wê. Rabû jê re qedr û giramiyeke zêde mezin girt û ew bir li jora odê, li ser doşeka hirî da rûniştandin. Piştî Belalîz xanim çû qahwe keland û anî da destên xatûnê. Hêj qurta pêşî li qahwê nexistibû, bi ken got:

- Lê, lê! Belalîz, xweha min, tu dizanî ku îro ez bo çi hatime vir?

- Na xatûna min.

- Ne, ez hatime xwezgînî.

- Ma kurên te hene?

- Na wele. Ez hatime Gulsîmayê ji mêrê xwe re dixwazim.

- Weyla li min kezîkurrê, dêranê! Kes li xwe weha dike?

Bîstikekê herduyan bi hevûdu re tiqeti qirin û bi ken û lepelepa lêvan re mijûl bûn. Piştire Belalîz kete nava xewn û xiyalan, gelekî kûr û hûr fikirî, xwe bi xwe got: Dibe ku niha Paşê tiştêkî nepak jî bi keça min kiribe, lewra ev hatiye wê jê re dixwaze! Û lê vegeriya, dîsa eynî ew gotina pêşî dubare kir:

- Wî, li min kurrê! Ma kesî dîtiye ku jinek çûye bi destên xwe hêwî anîbe ser xwe?

- Eva ez! Lê, lêêê! Ne, zarû ji min çênabin. Îcar Paşe jî gune ye ku kundûrde bimîne. Ez pir dixwazim ku bedena wî şîn bibê. Belkî hema ez jî xwe bidim binê siya wê dara şên û ji xwe re bisitirim. Qenim bila neviyekî te jî bibê paşe û li şûna bavê xwe rûne. Ma qey ne wisan e?

- Xatûna min. De tu jî dizanî ku zarûkên min tev sêwî ne; ne bav heye û ne jî xizmekî wan heye ku ez herim pê bişêwirim. Îcar madem te ray li vê yekê dîtiye, hema raya min jî mîna ya te.

Binefşa jina Paşê destê xwe li qolana kemberê da û jê çengek zêr deranî, da diya Gulsîmayê. Belalîzê jî ew zêr ji destên wê girtin, xistin kûrika xwe û piştire çû destê Binefşê maçî kir û sê caran li eniya xwe da:

- De ka nexwe em xweşbêjekê jî bixwînin.

Herduyan destên xwe vekirin û ber bi jorê ve hildan, çend payvên xweş û çak bi dev û lêvan

seredor kirin û kefa destên xwe li ser û çavan hesikandin. Bistikekê şûnde Binefş xatûn rabû xatir ji Belalîzê xwest û şûnde vegeriya çû malê.

Erê, ji wê rojê û şûnde Gulsîmaya qerwaş êdî bû xwediya malê. Lê xatûntiya wê pir nihênî diçû û tu kes pê nehisiya ku Paşê ew mar kiriye. Dîsa ew her mîna berê êvaran diçû mala diya xwe û sibehan zû gava dihate kar, pêşî diçû dikete oda Paşê û li kêleka wî rûdinişt. Hin caran ji naverojan gava ku Paşê li mala xwe dima, dîsa diçû dikete oda wî û çend saetan pê re rûniştî dima. Ha wisan piştî çend xêr û bêran, Gulsîmayê dîsa radibû diçû firaqşoyê û dest bi karê malê dikir...

Di wê navê re du-sê meh bihurîn, çavên Paşê û yên Binefşa jina wî li belbûna zîkê Gulsîmayê ziloq dibûn. Lê zîkê Gulsîmayê ji piştta wê hişkîr bû, barê giran ranedigirt û her ku diçû hişkîr jî dibû. Ew rewşa bêdemî Binefşê û Paşê seredox dikirin û bêumîdiyê zêdetir xwe li wan pêça. Lê ji Paşê zêdetir Binefşê li ber diket û zêvir dibû. Rojekê ew li Gulsîmayê pir fikirî û hema ji nişka ve dilê wê xewirî, elqên vereşanê hatinê. Paşe û Gulsîmayê rabûn ew kişandin ser doşekê û gazî hekimê malê kirin. Gava Hekîmî Binefşa narîn berçav kir, nerî ku di xwîna wê de guhartinek çêbûye. Bi dilekî şad kontrol kir, erê dît ku ew ducanî bûye û zarûka wê sême hî ye. Hema bi dengê bilind qêriya:

- Paşay! Mizgîna min çi? Jina te bi zarû ye!

- Na, kuro, wer mebêj!

Xewn û ramanên Paşê, bi derbekê lê bûne xewnerojk. Ew li kîjan kaniyê difikirî ku derbibe, lê jê re kîjan kanî derbû. Kes nizane ka wê çi bibe û çi nebe. Heyhat! Eger Xwedê bi wê xwedatiya xwe karê jirêketyan sererast neke, ew nikarin karê xwe rasterê bimeşînin. Paşe, bê ku hay ji xwe bimîne, ji devê xwe pekand:

- Lê Gulsîm...

Mîna ku şewitîbe devê xwe zû rada û xeberdana xwe guharte ser ruyekî penî:

- Hekîm. Ka qenc binêre. Qey jinê pîr jî bi zarû dibin?

- Erê, Paşayê min. Jin heta çilsaliya xwe jî, normal zarûk tinin. Eve Binefş xatûna min yek!

Erê ew deng li Binefşê pîr xweş dihat, lê li Paşê û Gulsûmayê? Hema xweş bû, qey! Lê gava ew dengê bizarûbûnê ket nava guhên Binefşê, hema Binefşê herdu çavên xwe vekirin û dev bi girîna şadiyê kir, xwe bi xwe got: Min çi kir bi xwe! Min mala xwe bi destên xwe xirab kir û ez rabûm hêwî jî anîme ser xwe. Eger min zanibûya ku ez ê ducanî bibim, ez ê demeke din jî bimama û nedîçûm kesî ji xwe re nedikirime ser û şirik. Lê tiştê ku çû mede dû, tiştê ku bê rind guh bidê... Paşê jî her weke Binefşê di dilê xwe de digot û disêwirî: Xwezil di şûna Binefşê de Gulsîmayê bûna. Ev hewqas sal in ku min tu xêrdîn ji wê

nedît. Îcar bi vê pîrîtiya han, tavil zarûka wê ji seqet çêbibe. Îcar jixwe ew yek ji min kêr dimîne. De haihah! Binefşê û bizarûbûn çî tevî hev in?

Ji wan sêwr û xweziyên daxwazkaran zêdetir, xwezî û daxwazên Gulsîmayê gelek tîn li dilê kesirî kirin û bi sêwirandina; Xwedê carek miradê sêwîyan, miradê miradxwazan zûbizû hasil nake û şansê wan tu carê bi wan re nade kenandin. Eger ne wisan bûya, ya terr û ciwan ez im, ya ku ji zarûkanînê re destdayî ez im, wê di şûna Binefşê de ez bizarû bibûna. Lê ka ew sihûd û heqbala min?

Deng û behsa bizarûbûna Binefşê zû belav bû, hem jî mîna ku hêstir bizê deng veda. Navûdengê ducanîbûna jina Paşê zû li nava bajêrê şên belav bû. Ew deng û behs her belav bû û ji hev terîqî, pîj vedan, dengvedêrî kir û bi deşt û çîyan ve beziya. Ta ku bi wî dengî guhên xitimî jî qul bûn û yên kerr bihîztin, pê re zimanên lal jî tevek vebûn. Ew "mizgîn" çû, heta giha miriyên li goristanan jî. Çavên kor û devên lal bi îşaret û dengên şahiyê re leqîyan. Her kes bi meselê peyivî û yek mizgînê da yê din... Paşê rabû defa şahiyê da lêxistin, heftiyekê xwarin û vexwarina hemû bajarvaniyan ji kîsê xwe da kirin û çiqas feqîr û desttengên li herêmê hebûn, li razanxane û xwaringehên dewletê dane bicilkirin, heta ku her neh mehên Binefşê li dawiyê sekinîn û bi xêr

û xweşî ket ber êşîka xêrê.

Gava mîzgîna çêbûna kurekî ji Paşê re çû serayê, Paşê di civata encûmanê de dipeyivî. Bi şadiya wê mîzgîna xweş, encûmanî tevek rabûne ser nigan û ji hatina paşayê nûhatî re ketin rêzaniyeke taybetî. Piştî rawestîna wan ya bi qedere çend deqeyan, yekî pêşniyar bir ku ji lêwîk re navekî rind bibînin. Îcar bi biryara encûmenê, navê lawê Paşê danin Gurgîn û keysetê paşatiyê jî pê ve zêde kirin. Piştî her kesî got "Gurgîn Paşa".

Ew roj Baroz Paşa xwe ji kêfan re li ser nigan ranedigirt û li wir hew semax kir, dixwest ku here lawê Binefşa xwe bibîne. Hema yekê nekir didu û Paşê rabû civîna xwe di nêvî de hişt derket derve, bi bez û lez çû malê. Gava lêwîk di pêçekê de dît, stêrkên şahiyê di çavên wî re avêtin der û bi herdu destan rahişt pêçeka wî, ew da ber singa xwe û got: "Bavê bavê min. Çima tu wisan dereng mabûyî û nedihatî? Hewqas sal in ez li pawuka hatina te sitûxwar mabûm, lê diya te hêj ji min bêtir melisî mabû!"

Ew roj Paşê gelekî bi kêf, dilxweş û şad, pir jî şadan bû. Pêre, pêre guhartinekê xwe di nava dilê wî de liba kir; geh dil lê ricifî û gahî mîna şiva di nava avê de lerizî. Hem jî yekcaran bişirî, lê pirê caran di ber xwe de kenîya. Binefşê jî her mîna wî... Lê îcar Kezîbanê! Ew gelek bêmad, pir mirûzdayî û zahf jî xemgîn bû. Mîna

ku xweliya porangê bi ser ve hatibe rijandin reng xwe lê diyar nedikir. Lê belê hin caran ew ji bo xatirê dilê Binefsê û yê Paşê, hem jî bêdaxwaz di binê lêvan de dibîşirî û dikeniya. Di nava wê kêf û xweşiya bêhempa de, Paşê mizgîneke din jî da Binefsê:

- Tu zanî ku encûmaniyên navê lawê te çi danîne?

- Çi danîne?

- Pîroz be. Dêmek li navê Gurgînê bapîr danîne. Bi xêr û xweşi be, lawê min.

Baroz Paşa piştî ku bû bavê kurekî lewend, êdî xwe paşayekî bihêztir dihesiband û mîna zilamekî dilsoj li xwe û li lawê xwe dinerî. Hem jî ew hiskirin û şewata li ser zarûkan dilê wî pir glîvişand, xwe bi xwe got: Rast e, heta ku zarûkên mirov çênebin, mirov nizane hiskirina zarûkan çewa ye. Erê, her çiqasî min zarûkên welêt tev mîna yê xwe dihesibandin jî, lê heta Gurgîn çênebû, hiskirina zarûkên xelkê bo min rind çenedibû. Êdî jî niha û şûnde ez ê bi çavekî din li dê û bavên zarûkan binerim, bi yekî din jî li zarûkên wan...

Du rojan piştî çêbûna Gurgînê Paşê, pêşangeha bajêr vebû. Piştî dawilêhatina wê, xwediyên ewqas tiştên bihadar ên ku hatibûne hîlbijartin tevek ji Gurgînî re diyarî birin. Kiyê ku diyariya xwe danî, Paşê deh lib zêr jimartin nava çenga wî. Ji nava hewqas diyarî, kêfa Paşê zêdetir ji

firfirokekê re hat. Jina wî Binefşê jî ew firfirok rind begem kir û jê re heyran ma.

Erê rast e, wek mesela ku dibêjin "Devî zû dibîn dar, xwelî li merivên bêwar." Êdî Baroz Paşa ne bêwar bû, ne kurdûnde jî dihat hesibandin û bavê lawekî bû. Hem jî lawekî çewan! Cewrekî wisan delal î cindî, ku hema diçû nava dilê mirovatiyê. Çi kesê ku wî didît, jê re lêva xwe gez dikir. Lê diya wî hertim bi teniya xacirgatî xeteke reş ji jora eniya wî heta serê bêvilê û yekê jî li raserî birûyan bereber li eniyê dikişand. Da qenim kes wî çavîn meke û hertim serçavê lêwik di qilêrê de gemar dihişt, şinokeka mezin jî bi piştta wî ve dadileqandin. Lê ew yek li zora Paşê diçû û wî nedixwest ku lawê wî têkeve wê rewşa qilêr a gemarî. De çi bikira, feqîro! Lewra tore û baweriya herêmê di derheqê gedeyên rindik de ew bû ku dihate kirin. Ji ber hindê wî nikaribû xwe ji wê toreyê bişûştina, xwe dûr bikira yan jî dest jê biqeriya.

Gurgîn hinbihin givrokî dibû ta ku saleke wî qediya, gewde û bejna wî, bû mîna ya zarûkeke sêsali. Ji Gulsîmayê re jî destûreke pêgir derketibû holê ku êdî ew bi şevan jî li mala mêrê xwe bimîne. Timî wê Gurgînî bi pêlistikên wî dida lipikandin. Hin caran ew dibir derve û li nava bax û bostanan digerland, yekcaran jî wî dibire ber keviya çemê Qolincê û bi ava şên dest û serçavê wî dişûştin.

Piştî çêbûna Gurgînê Paşê, îcar Gulsîmayê jî çavên xwe li anîna zarûkan digerland. Lê her mîna ku atara bi serê Binefşê ve hatibû bi scrê wê ve jî hatiye, ne bi zarû dibû û ne jî di nava xelkê de diyar dibû ku ew bûye jîna Paşê. Lewra her kesî wê bi qerwraşa mala Paşê dinasî. Ji ber wê yekê, zahf dikedirî û dizêvirî.

Gulsîmayê her mîna qerwaşanî dî mala Baroz Paşa de li karê xwe yê qerwaştîyê domand. Di wê navê re gelek sal û çendsalan jî êkdu hingavtin. Gurgîn êdî mezin dibû, hem jî bû xortikekî pir bedew, serê simbelên wî xwiya dan, temborîka xwe şeh dikir, hin caran jî bi nihênî cûzan dida ruyê xwe û bi tena serê xwe diçû li nava bajêr digeriya, ji xwe re heval û hogir çêdikirin. Lê bavê wî destûr nedida ku ew zêde li derva bîmîne, timî ew dida taqîbkirin û parêzgehên taybetî jî dîr ve ew diparastin. Ew tişt jî pir li zora wî diçû û dixwest ku bi tena serê xwe bigere; bo xwe heval çêbike, devera ku bixwaze herê û xwe têxe kirasê xelkê, mîna zaruyên her kesî li malan biger, li civatên xelkê rûne û bi zarûkan re bileyze.

Gurgîn êdî çiv didane xwe u xwe jî ber çavên parêzgehan nepenî kir, çû xwe di enbarê de veşart. Li wir çeltikekî dît. Gava devê wî vekir û li navê nerî, dît ku tişteki xerîb tê de ye. Hema devê çeltik girt û qulpa wî avêt milê xwe, çû cem Gulsîmayê.

- Heko. Ev çi ye di vir de?

- Ez biqurban. Ev, firfirok e. Gava tu hêj çili bûyî, yekî bo te diyarî anîbû.

- Firfirok çi ye?

- Meriv lê siwar dibe û difire.

Gurgîn bi firfiroka xwe pir şad bû, jê re gelekî şadan û kêfdar ma û bire rastekê pê leyîzt. Îcar Paşê jî yekî zana vebuhtî kir ku wî fêrî firandinê bike. Piştî her çend rojan carekê ew firokajo pê re diçû meydana Balafirgeha Jînê û ew lê siwar dikir, heta ku lê biste bû. Yekcaran firfiroka wî bi hewa diket û dîsa li erdê dadinişî. Hin caran firfirok pir bilind dibû, ji reşûtarî diket û careke din sernişivî erdê dibû û bi xaz dihate xwarê. Carinan jî ew bi tena serê xwe diçû û firfirokeyê difirand, careke din dihat li balafirgehê datanî. Her wisan Gurgînî sawa firandinê şikand û tiroş dikir ku êdî bi tena serê xwe jî bifire, li asîman here û were, dîsa şûnde bête xwarê û li erdê deyne. Rojê berêvarkî serê Gurgînî pir tevlihev dibû, hem jî çavên wî sorexwînî bûbûn, gef û gurra wî pêlidan dikir û pişik lê diwerpixî. Xwe bi xwe got: Ma heta kengê wê hinek ji min re alikarî bikin? Qey ez ne mêrim? Ku timî yek bi min re tê û min fêr dike. Wele ez ê herim vê berêvarkiyê bi tena serê xwe qasekî li hewa bifirim û dîsa vegerime malê.

Êvar dereng bû, dinya gelekî bi mij û moran bû, hûrik-hûrik baran jî dihat, rengê xunava şevê xwe pembe dikir, geh sor dikir û gahî zer

dibû. Gurgîni çeltikê firfirokê da milê xwe û bi nihênî çû, giha navrasteke li keviya bajêr. Li wir perçeyên firfirokê li hevûdu xistin û lê sıwar bû. Firfirok bi hilavêtina cara pêşi re bi hewa ket û firiya. Di wê gavê de bayê felekê jî xezeba xwe kêm nedikir û ew rind hingavt, bi hewa xist, hevraz firiya û çû... Gurgîn kete navbera gerr û gutlên ewran, çavên wî xumam girtin, tirsê xwe lê diyar kir û hinbihin ji bizavê ket, xwe bi xwe got: Yê ku êdî vegere malê, işev ne ez im. Gurgîni her çendî ku pîlê firfirokê bi xwar ve bada, firfirokê jî her xwe bi hevrazî ve bezand. Bistikek neçû êdî xwe şaş kir, tîra bajarê bavê xwe wenda kir û nizanibû ka wê çi bike, çewan bi şûnde vegere. Bêumidiyê rind ew hingavt, hema xwe li ser piştê kire mîna zimûrik, rind şidand û bi milyaketan ve ket hêvî, hewar u gaziyan.

Firfirokê xwe li wî taqê asîmanê banî li firê geş kir û çû, çû heta ku ji reş û tarî ve ket. Gurgîni gava li biniya xwe nerî, tenê rasteke sipî ya mîna beristanekê dît û li hin deveran ewrine reş jî xwe nişanê wî didan. Ê de ewr di şevê de nixumî bûn, li biniya wan şevereşeke pir tarî hebû. Dever jê re, cihekî biyanî bû. Li wir ne rêwî hebûn ku ji wan riya xwe bipirsiya, ne jî rê û îşaret hebûn ku bi wan karibe riya xwe binase. Ha bi wî awayî, bi wê tewrê çend saet bihurîn, carekê bi nezanîn Gurgîni pîlikê firfiroka xwe bi jorê ve bada. Erê ewçax his kir ku firfiroka wî berjêr dadikeve û bi

aliyê erdê ve şût dibe, ber bi gutla dinyayê ve tê û ji aqarê ewran bihurî. Lê îcar çi bibîne! Dît ku wa bajarekî mezin li biniya wî gerr vedaye. Lê hema çi bajar! ku ne serî dixuyê û ne jî binî tê dîtin. Aliyekî bajêr derya ye, aliyek çiya ne û aliyek jî rastedûzeke oê serûber e. Firfiroka Gurgînî bi pêl û serpêlên bayê geş re hinbihin berjêr daket û çû li keviya bajêrê nenas gîha ser axa reş.

* * *

Şev pir tarî bû, ha wilo gelek jî serma, bi ba û baran bû. Serma û seqem li hev dihilatin û gurregurr û guveguva firtonê xwe liba dikirin, nedihîştin ku bijangên çavan ji ser êkdu rabin, yan ku xwe biniqînin. Gurgînê Paşê ji serman tevîzî bû, tîna germiyê di laşê wî de nemabû, her deverên xwe bêrih his dikirin. Jixwe dev, lêv û erçûmekên wî bi êkdu ve qerisî mabûn. Li wir şaş ma ku wê çi bike û bi kur ve here. Bîstikekê wisa ma, kefa destên xwe li hevûdu hesikand û hinekî serçavê xwe firikand, çend caran xwe qotlanîyê ser hevûdu kir û di şûna xwe de reqîsî. Hinbihin qeşema laşê wî xwe bi germiyê bediland û rih pê ve berjêr bû. Lê piştî demekurtekê gava li bajarê biyanî yê nenas nerî, ji xwe re lê heyirî ma û di ber xwe de fikirî; ev çi hat serê min, çi li min qewimî, de ka ez ê çewan

bikim? Xwedawo tu deriyekî xêrê vekî. Eger tu ji ketiyan re nebî alikar, wê halê wan çilo çêbibe?

Bi wan heyr û matmayînan ve, Gurgînî perr û baskên firfiroka xwe ji hevudû xistin û di nava çeltikê wê de bi cih kirin, çeltikî avit milê xwe û bi nava kuçe û kolanên bajêrê biyanî ve bi leng û lûkî kişiya.

Bajaro de heyran tu çi bajar î. Mala xwediyê te ava be gelo, yan xirab bibe! Mirov nizan çi bêje. Lê her çi be, dîsan ji tu hertim şên bî. Lê şênî û xweşî hiç li te nedixwarin; ji ber ku tu stûxwar, belengaz û perîşan mabûyî, ha wisan jî ku te bindest û perîşan hiştibûn.

Bajar, bajarekî pir mezin, wisan jî fireh, lê bê plan û proje hatibû avakirin, ku mirov ferqa wî ji çiyayekî bêxwedî nedikir. Xaniyên wî tev, bi texte û berên bê serûber hatibûne lêkirin. Ji derva ve dîwarên wan tev bi boyaxine rengareng hatibûn nivîsandin. Kujînek jî ji qesel, qamiş û zilan çêkirî bûn. Pencere ne teng û li pêşiya wan şîşên hesinî dananî bûn. Li hawîdorê her malekê bi textikan, bi kevir û kuçan, bi qederê bilidiya metreyekê, hinek du metre dîwarên rakirî hebûn. Di nava wan de baxçene xweş şênî didane şevê û gulên rengîn weke sêwiyan xwe reqaftibûne ser hevûdu. Li bilindayîyê, daran gerra serê xwe ber bi êkdû ve dirêj dikirin û her diponijîn. Li ser her deriyekî nimreyek hatibû nivîsandin û li keviyên wan peyarêne xirabe, bi

çêkirina sellên reş, hinek sipî û hinek jî sor xwe ji mirov re raxistibûn erdê.

Dilê Gurgîni bi çavpêketina wî bajarê melûl ê sitûxwar pir êşiya û gelekî heyf û xebînetî xwe pê hat. Lê pa ne hal lê mabû, ne reng û bevz lê rawestiyabûn, ne jî çavên wî tiştêkî ji êkdu rind mîfsele dikirin. Tenê tiştê ku jê re mabû, hew bawerî bû. Hiç jî bawerîya xwe danediket û pir bi xwe dîpesinî. Ha wisan ew qederekê li nava wî bajarê xerîb geriya, geh bi aliyê rastê ve çû û gahî li aliyê çepê fitilî, ta çend kuçe û kolan seredor kirin, lê tiştêkî jî ya din nederanî. Piştî li maleke xirbende rast hat, ku dora wê tev dar û hêşinayî bû. Hema xwe li deriyê hewşê xist û derbasî hindur bû. Pêşî çeltikê firfiroka xwe bir di binê dar û belgan de veşart û vegeriya çû li derî xist. Bi terqereqa dêrî re, Pîrek hat derî lê vekir. Lê pa çi pîr! Yeke zinzilî, porsipî, dirankelot ku herdu çavên wê di kûr de xewirî mane. Gava ew çav pê ket, tîrpînî ji serdila wî hilat û gelek jê tirsîya. Lê feyda tirsê nebû, riya revê jî pê nediket ku ew şev bi şûnde vegere û bireviya, ne jî dizanibû ka wê here kur.

- Dadê Pîrê. Hûn mêvanan nahewîni?

- Lawê min. Ma xortê mîna te ku bi mêvantiya min qayîl bibin, çewa ez nahewînim. Fermo, derbasî hindur bibe, niha tu ji serman qefiliyî.

Gurgîni bi wê şerpezetiya bêhawe, hêdika nigê xwe di ser şemûka dêrî re avêt aliyê din û derbasî

hindurê malê bû. Lê gava ku nerî, bila hundir bi qurbana derva bibe, mala Pîrê maleke xir û xalî ye, ne cilek heye ku li serê rûne û ne jî tişteki xwarinê tê xuyakirin. Ew gelek jî birçî bûbû, pir jî westiyabû û xewa wî bêqam dihat. Pêşî çavên xwe li cilekê gerand ku li serê rûne, lê tişteki li ber çavên wî neket. Û xwe bi xwe ket nava pêlên deryaya heyret û ramanan û fikirî... De Gurgîn kurê paşeyan e û di nava heyîyê de rabûye; tune yî çî ye nîzan e, belengazî çilo ye bi ser ve nehatiye û malên feqîran bi çî tewrî dimeşin, jixwe hîç ber bi hişê wî ve nêz nebûye. Lê Pîra mazûrvanî zû ew veciniqand:

- Kurê min. Tu zani! Pîra te pir feqîr e, tişteki xwarinê di mala min de nîne û livîneke zêde ji bo raketina mêvanan tune. Bîborî, lawo. Fermo xwe bide ser zilûkê.

Erê, ewgav Gurgîn bi wê gotina Pîrê ponijî, hem jî ne hindik. Lê hindik bihurî carekê hema li xwe varqilî ku kembera zêran li navtenga wî girêdayî ye. Destê xwe avêt qolanê û ji piştê xwe vekir, jê çend lib zêr derxistin û dane Pîrê:

- Dadê. De rabe here sûkê ji min û xwe re hin xwarin bikirre, destek livîn jî ji min re bikirre û zû werîne malê.

Gava Pîrê guh bi şingezingîniya zêrên zer ket, bi kêf û şadî hema rabû ser nigan û şota xwe li bota xwe xist, teşkên xwe liba kirin, zend û bendên xwe li êk lefandin û ûçik li wan gerandin.

Ji kêfan re êdî paşîya xwe ha li vî dîwarî xist, çend caran jî li dîwarê din xist û ji mêvanê xwe re cih kire şotirmeydana colanê. Piştî rabû bi bez û lez derket derve û berê xwe rast da sûkê. Ew şev Pîrê têr û sertêra malê tiştên xwarinê kîrîn, ji mêvanê şevê re jî destek livîn kirrî, hemû xistin paytûnekê û rast anîne ber deriyê malê. Di derengiya wê şevê de, nivê laşê berxikê kir pîrzole û hinek jî kebab da bistê, digel cûreyên texlîtan, texlîtên zebzeyên rengîn û tevî çend nanên sêlê, li ser sifreyeke maqûl sererast kir. Gurgîn û Pîrê hema çavên xwe girtin, devên xwe vekirin û ketin serê. Lê ji leza Gurgînî bêtir Pîrê gep û parî dixistin devê xwe û di nava qotikan de diçûtin, dicûtin, lê dikir û nedikir nîkaribû daqurtîne. Li ser wê xwarina rengîr geh Pîrê tişt ji Gurgînî pîrsîn, gehahî Gurgînî jê tişt pîrsîn û gep ji gepê neqetandin. Hin caran jî gepên gir di gewriya Pîrê de asê diman û bi tasa avê ew ber bi xwarê ve dibezîyan.

Mêvan û mazûrvan hêj li ser wê sîfra xwe ya nişmî hemnişînê xweşnişîn dibûn, terqînek ji deriyê derve hat. Bi wê terqîne re tirpîn ji dilê Gurgînî hilavêt û fikara hatina polisên bajêr kir ku ango bo wî hatine da ew şev wî bigrin. Lê belê piştî nerî ku xortikekî di temenê wî de kete hindurê malê û rast hat xêrhatin dayê, piştî got:

- Navê min Gêyo.

Gurgîn ji lê vegerand û navê xwe gotê:

- Gurgîn.

Gêyo hêj li ser nigan bû, berê xwe da Pîrê:

- Dadê. Xwedê xêr bike! Ev gurek li kur miriye? Çi qewimî ye, ev çi ciriyaye? Mêvanê te ji kur e, ji kur ve tê, wê bi kur ve here?

- Lawo. Ka rûne pêşî xwarina xwe bixwe...

Gêyo jî li ser sifra xwarinê rûnişt û dev pê kir. Piştî xwarinê îcar dor hate ser miştaxeya fêkî. Pîrê sifreyeke wisan bi xax û xox ji fêkiyên pirtexlîd jî sererast kir ku pê rengê nava malê hate guhartin. Îcar hersê ketin serê de û lê domandin. Piştî vekîşandinê, Gêyo ji Gurgînî pirsî:

- Bira. Tu wisan ji kur ve têtî, tu yê bi kur ve herî?

- Hema helal, hazir bibîne.

Axaftina wan her wisa domand. Lê hinek bihurî, berê axaftina wan kete ser karûbarên jiyana dinyê û bi bez meşîya, ber bi qal û bala rewş û tevdîra bajarê Kevîgolê û ya sazûmana wê ve hate ajotin. Lê ew tewr û rewşa wan xaniyên bajêr hîç ji hişê Gurgînê Paşê dernediçû.

- Birayê Gêyo. Xwedê hebîna, ev çima xaniyên vî bajarê we halko bê rêkûpêk hatine lêkirin?

- Bira. Ji xwe re neke derd û bi derdan ve jî mijûl nebe. Mala mirov bi derd û kederan diçe mîratê. Divê ku tu zêde li tiştan nefikirî, lê tiştan jî hîç jîbîr mekî. Tu zanî, ev bajarê me yê

ku li keviya vê deryayê ye, niha di destên karbidestên biyanî de dinale. Îcar berî niha bi çend salan berê, qewmekî biyanî ji aliyê Rojhilatê ve hatibû mêvandariyê. Tu nabêjî xela li wan rabûye û ji birçiyar tev reviyane, hatine xwe avêtine hemêza bav û bapîran. Bav û kalên me yên safik jî rabûne ew xwedî kirine, bi nan û av û bi kinc û war kirine. Lê piştî wan lingê aşê li me hildaye. Pêşî keçên xwe dane serok û serdarên me. Îcar her serokek û serdarek jî rabûye pis û pism, mirov û xizmên jina xwe xistiye kar û barên leşkerî. Ha wisan hinbihin wan fersenda xwe ditiye û dem hatiye bi derbekê îdara welêt xistine destên xwe. Niha jî wan zimên li me qedexe kiriye, tore û tewra me ji holê rabirine û navên me, navên kevnewarên war û deverên bav û bapîrên me guhartine bi zimanên xwe. Li me û wan, wek mesela ku dibêjin: "Hat ji newalê, bû xwediyê malê" çêbûye. Ew niha di welatê me de kêfa xwe dikin û sefayê xweş dimeşin. Lê hiç rê û dirb bo kêf û sefayê nadin me. Bi wê tenê jî ew nasekinin, mafê jiyane jî nadin me. Çi kesê jî me ku ne weke wan bilipike, pêre pêre stû lê difirikin, yên sax bimîne jî hema digirin û dikujin, yan davêjin zindanên bêbinî. Lê niha jî me hin kes bûne aligirên wan. Ha wele kula wan pir zor î zehmet e û çî devera, çî qul û qewêreya ku ew nizanibin jî, evên me jî wan re rêbertî dikin û

dikevin pêşiya wan, ramî wan didin.

- Te got, derya?

- Erê. Hinek ji vê deryayê re gol jî dibêjin. Lê xelkê herêmê piranî ji navkirina bi golê, pir zivêr dibin.

Bêdengiyê dîsa konê xwe di nava xaniyê jihevda ketî de vegirt û seriyên rakirî berjêr nişivîn, her yekê di tangava xwe de hincirî. Lê xasma Gurgîni, hîç ji wan gotinan bawer nedikir û nedixwest ku bawer jî bike. Erê, di dilê xwe de got û biland: Hema derew û îcar jî hewqas? Hey mala xwediyê derewan bişewite. Ev xort çiqas dikare wisan delal û rind van derewan li hevûdu bîne?

Ji aliyekî ve Gurgîn heqdar bû. Lewra wî heta hingê tiştine wisan bi xax ne dîtibûn, ne jî bihîztibûn. Ji ber hindê ew galegal jê re pir xerîb dihatin xuyakirin û ji bawerkirina bi wan, gelekî dûr diçerixî. Hem jî mîna ku ew hindî jî wan galegalan tirsiyabe. Lê wî nizanibû ku tirsê tîna xwe li mazûrvanên wî nehiştiye, her tişt li wan rûniştandiyê û xwe rewa daye pejrandin.

Di wê navê re, bala Pirê kete ser Gurgîni. Wê xwest ku hinekî pargavên mêvanê xwe bişidîne û silikandina wî bifirikîne, da libekê bi xwe ve bê û zêde nefikire, yan sêwra xirabiyeke nihênî ya ku bi ser ve bê neke:

- Lawê min. Dibêjin ku zilamên çiyayî mêrxas in. Mîna ku tu li deştiyan çûyî! Xwedê hebîna

diya te pismama havê te ye, yan deştî ye?

- Dapîr. Ne çaxê van pirsan e, jixwe felekê şiqama xwe li min xistiye û ez avêtime biyanistanê. Eger ez bitirsım jî, ne tiştêkî bilome û gazindar e.

Ha wisa ew xeberdan hêj di devên wan de digeriya û dawî lê nehatibû, terperepek jî dormedarê malê hate bihîztin, pê re jî deriyê hindur vebû. De îcar çi bala xwe bidinê! Dîtin ku çend polis û leşker silava bêbextiyê dane wan û dest pê kirin, li nava malê geriyan û her deverê sehkirin. Lê pa çewa û çî tor sehkirina hovane! Hemû tiştên di nava malê de serobin kirin û jî êkdu pirtikandin, vejenandin û kirin pirtik û parî. Piştîre îcar bi milê Gurgîn û Gêyo girtin û ew herdu birin çûne barîgeha leşkerî.

Erê, jixwe tenê ew yek jî mêvanê belengaz kêr mabû ku bikirina. Lê jixwe Pîrê! Ew bû fena qepika li ser têjikan û hilperikî nava ser û guhên wan; geh hêvî û lavelav, gahî dijûn û qirên, geh-geh jî girîn û lorandin. Lê ew gilî û gazin tu feyde nekirin û çend pêhîn li kêlekên wê jî xistin. Piştîre ew jî rabû ser nigan û li du zaruyên xwe çû ber deriyê barîgehê. Disa bi şîn û girî dev bi nifir û afirana kir û jî serbazanên biyanî re dijûn barandin. Lê her carê yek hate der û wê da ber pêhînan, ew jî ber derî dûr kir. Pîrê jî xwe li wir kire qîr û zivf û li wan daxwaza berdana herdu kurên xwe kir. Piştî lêdan û

şkencekirina li herdu xortikan a bi du rojan, Pîrê çû xwe avête keyayê taxê, da here xwe bavêje serdaran û lawên wê bide berdan. Keyayê gewr hahakê rabû û bi lezeke qanîmanî çû ba serokê polîsan û bi "hêvî" hinek jî "bixatir" ew herdu dane berdan.

Heçika Gêyo bû, wî gelek caran dafikên wisa qetandibûn. Lê Gurgînê biyanî, heta wê demê jî tiştêkî wilo bi sosret nedîtibû û hiç nizanibû ku girtin, şkence ûlêdan çine, bo çî li xortan dixin û ew diperpisînin. Tu nabêjî, leşker û polîsan Gurgînî pîr eşandibûn. Wî xwe li ser nigan ranedigirt û kulikuli bi rê ve diçû. Gava ku Pîrê li binê nigên wî nerî, dît ku herdu jî ji lêdana bi çoreş û şîn bûne, werimî ne û xwîna sor di binê çêrm de qusiyaye, hin dever kê m jî ragirtine û pelqeçîşk dane, avzelêlk vegirtine. Lê piştî wî jixwe sirta piştê ji lêdana bi copan teltêlî, tije şivt û şax bûne û şûna wan reş-qermitî ye. Her dever wisan, defa singê, qalindiya ranên wî tev ji şopa derban teltêlî bûne. Û nalenala jê tê, xwe li ser nigan ranagire, pîrî û diêşe û nexweşekî xedar î ha wilo giran.

Pîrê nediwêriya ku Gurgînî bibira cem bizişkekî yan hekîmekî jî. Îcar wê sîravkek çêkir, herdu nigên Gurgînî xistin navê de. Piştî berxekê gurand û eyarê wê li piştî wî lefand. Ha wisan ew du roj û sê şevan di nava eyêr de lefandî ma. Hinbihin rih pê ve hat, xwîn lê seredor bû û

hindik reng u rû lê vebûn. Lê ne ew şkence, ne ji hewqas lêdan ji bira Gurgîni diçûn û timi li xwe û li wan difikiri, gelek disewiri û pir ji diramiya, xwe bi xwe digot. Ez ê çewa karibim tola xwe ji van segbavan bistînim? Ez ê çilo bikim ku tola xwe dubare bikim? Eger ew kiryara wan wilo bê tolstendin bimîne, ez ê ji derdan biteqim û ew kul dê bi min re heta devê gorê ji were. Lê hin caran ber dilê xwe dida û digot: Mirov xwediçik in. Ew çika ku di mirovan de heye, dikarin pê çiyane mezin ji hilbiweşînin. Lê xwediye sebrê, dibe ku bibe melikê dewrê jî. Îcar ez ê ji niha semax bikim, ka hetanî ku ez çavnas û rênas bibim.

Pirê Gurgîni hinek teselî kir, şiret lê kirin, bevezê wî xweş kir û troşa wî dubare gerrand, piştîre gotê:

- Lawê min. Ev îş ha wisan bi serserkî nameşe. Lewra eger mirov ji bo tolstendinê amade be, divê hêdî-hêdî, bi zanîn û siyaset, bi xasûklî û devxweş bimeşe. Teew, kurê min! Te hêj tişteki neditiye û nebînaye. Eva ku te dît lêlê ye, ka hetanî dora lolo bête ser me, ewçax em ê sosret û xaxên hêj girantir bibînin.

Çend roj di wê navê de bihurîn, êdî Gurgîn ger hindik be jî hatibû ser kewna xwe ya berê. Erê her çiqasî ew lêdan, ew şkence, ew birçihîştin, ew sixêf û dijûnên serbaz û polîsan hiç ji bira Gurgîni nediçûn jî, lê piştî wan gotin û galgalên

Pîrê, wî ew kêmasî ne dianî ser parsuyê xwe û pê zêde nediponijî. Ponijandina herî zor î zehmet, ew bû ku wî riya tolstendinê nizanibû û timî lê difikirî.

Rojan êkdu rind dihingavtin, heftî û mehan ji mêjû re dikirin rûpel û bi helebezê dibihurîn. Gurgîn li wir hey şûna xwe, lê bê daxwaz xweş dikir. Şevêkê ji nişka ve ew nixroyê nava bîr û ramanan bû û mîna ku ji xwe çûbe, ageh ji hişê xwe nema. Lê Pîrê zû ew vecinîqand:

- Lawê min. Em tenê dîzanîn ku wan çî bi me kiriye û çî nekiriye. Dîsanê rind çêbû, ew pê nehîsiyan ku tu ney ji virê yî. Eger ne wîsan biua, wê te bikuştina û termê te jî li me cûmûcela bikirina. Lê tu sivik ji destên wan filltî. De kurê min li pawuka Xwedê bihêle. Me derdê wan pîr ditiye. Qey mîna ku razîbûna Xwedê jî bi vê atara ku tê serê me heyê!

Derdê giran ji Gurgînî re; ne wî dikaribû ku xwe bi Pîrê û kurê wê bide naskirin, ne jî dîzanibû ku wê bi kur ve here. Ew, hema ji xwe re li wir ma û li pawuka çarenûsa xwe sekînî. Wî, her çend rojan carekê du-sê lib zêr didan Pîrê, da lêçûya malê bike. Û digel kurê wê yekcaran derdiket derve û herdu diçûn ji xwe re li nava bajêr digeriyan. Heta êvarê diman û dîsa şûnde vedigeriyane malê, şîva xwe dixwarin. Li dû şivê, Pîrê ji wan re çîrokek-dîdu digotin û piştî serî dixistin xewa şêrîn û radîzan.

Şevêkê hêj berî çaxê raketinê bû, Gêyo gote Gurgîn:

- Bira. Madem tu kesê te nîne, hema ji xwe re li vir be. Tu birayê min ê mezin û Pîrê jî diya me herduyan.

- Spas.

Erê sipasiya bêdil, mana bêdaxwaz, jiyana netuhal û li welatê xerîb û xurbetstanê. Gurgînê lawê Baroz Paşa, yê ku şêrînê ber dilê diya xwe bû, delalîyê nava dilê bavê xwe bû, gula bajarvaniyên bajarê Pêncşayê bû û evîna dilê keç û zeriyan rengîn bû, êdî li wî bajarê nenas di mala Pîrê de ji xwe re mabû asê û bê kes û kilûs, bê xizm û pismam hate dêrandin. Lê bêlome ye, ew bi wê yekê pir li ber xwe diket, gelekî fihêt dîkir, zehf jî şermîn dibû. Pa tiştêkî ku karibûna bike jî nebû, nemabû, ne dikaribû bi azbatî xwe bi wan bida nasîn û ne jî dikaribû ku xwe bi navê bavê xwe li wan eşkere bike. Erê, jê re tu çareyên din nemabûn, deriyên hemû avayîyan lê hatibûne radan, tenê bo wî tiştêk mabû: Semax, semax û dîsa jî semax!

Erê, semax! Lê eger pê re debar û tiroş, zanîn û nasîn jî bibûna hevalbend, ewçax dê her tiştê hêsan dibûna û her derî jê re dihatine vekirin.

Bêguman e ku semaxkirin jî ne karê her kesî ye, ne îşê her lawên bavan e û ne gula li destan, bihna ber bêvilan e. Mîrovê semaxkar, divê ku bihneke dirêj, mîna ya gamêşan fireh lê hebe.

Divê ku dilên bihnfireyîyan ji deryaya Wanê û ji ya Ormiyê kûrtir û firehtir bin. Divê ku zimanê wan ji hingivê Berwariyê şêrintir be û goştê laşê wan ji poal hişktir be û xwuyê wan jî mîna yê milyaketên Yezdanê dilovan be. Lê mejiyê wan, divê ku wisan şixulkar û pêderxistkar be ku ji şeytên şeytantir bin û gelekî tijîfem bin, ji periyên nazdar jî bêtir xwîynerm û kefidest bin. Ha Gurgînê Paşê diviya ku eynî wisan bûya. Eger na, wê rojekê hema bigotana tereq û ji hevûdu bifelişiya.

*

Roj li ber çavên Gurgînî dirêj dibûn, mehên wî dibûne sal û sal jî lê dibûne mîna sedsalan. Lê belê pê re zêr pir hebûn û xwar û vexwarin zah hebû, mala Pîrê bi saya kembera zêran kiribû weke kîlera şanikan. Êdî der û cîranên Pîrê, her kesî, ew bi "Kurê Pîrê" dinasiya û bi navê Gurgîn deng lê dikirin. Lê belê Gurgîn bi wê yekê her çendî ku pir diêşiya jî, lê çareyeke ku wî bikira nebû. Ji ber hindê semax û tebat jê re bûbûn kela miradan û xwe pê ve radigirt, bi navê kurçirkê Pîrê li jiyana bi xerîbî didomand.

Ha bi wan teşqele û sergêjiyan, şevêkê Gurgîn di binê lihêfa xwe de pir fikirî û kûrekûr ramiya; ka mirov çewan dikare di nava xelkekî biyanî de bilîpîke û xwe têxe kiras û toreya wan. Lê wî rind jî dizanibû ku serê pêşî, jê re fêrbûna zimanê

wan pêwîst e. Piştire fêrbûna rabûn û rûniştina wan digel naskirina tevger û têgihîştina bi tewr û ber ve... Piştire jî naskirina çek û beran... Îcar ew şev hema di cih de, wî biryara xwe da ku dê xwe fêrî zimanê deverê bike.

Sibehê zû gava Gurgîn ji xewê rabû û taştê xwarin, ji Pîrê hêvî kir ku ew wî bibe dibistanekê, da zimên bixwîne. Pîrê jî nemerdî nekir, ew û kurê xwe Gêyo herdu rabûn wî birin û çûne dibistana taxê û navê wî li beşa şevê dane nivîsandin. Îcar ji wê rojê û pê ve Gurgînî dev pê kir her şev çû dibistanê û xwend, heta ku salek qediya. Mamosteyan diplomayeke rindpuwan danê û ew di serkeftinê de jî pîroz kirin.

Êdî rê û dirbên hemû deveran li ber Gurgînî vedibûn. Hinbihin ew kete nava xelkê û têkilî germ kirin; rîya rastî û zoriya zordestan bi jar û belengazên bajêr da zanîn, ku divê mirov timî rastiyê biparêze û li pey doza mafê xwe bikudîne. Eger ne wisan be, wê dîrok reşiyê li mirov bibarîne, hertim mirov tawanbar bike û atara roviyên ku herdu pê dikevin faqê bîne serê mirov. Bi wî hawayî, bi wê pêveçûn û pêvajoya rasterê, êdî hemû rê û kolan, her tişt ji Gurgînî re hêsan dihatine destpêkirin, ew awa û tewrên biyanistanê rind lê rûdiniştin, sebr û semax lê dadinihan û zêde jî guhên xwe nedidane wê bûyera ku bi serê wî ve hatibû.

Erê, dêmek gava ku mirov xwedîhêz bin, divê

ku di layê her tiştî de ji heqê xwe bêtin der û karibin gelsên xwe çareser bikin. Eger ne wisan be, kar nayête meşandin û bi gotina Yezdanê dilovan ku mirov ji çiyar mezintir hatine afirandin û pir xwedihêz in, karin ji her hêzê re jî serdest werin, ji bîra xwe nedibir.

Her wisan xwe bi xwe timî digot ku jiyan jiyan e, her dever bej û zerya dinyayê ne û welatê biyanistanê jî eger hogirê mirov bibe, dibe mîna yê mirov. Lê ne daylka biyanî û ne jê bavê biyanî nabin yên mirov.

Piştî hingê dor hatibû ser kêf û geryanê, bûbû ya zewq û guzermanê û xwe li gorî tewr û torava deverê kaşerêz kir. Her roj piştî çaxê taştê, ew û Gêyo radîbûn bi hev re diçun sûkê, heta êvarê li nava bajêr digeriyan, bihna kesirî hindik hêsan dikirin û şûnde vedigeriyan dihatine malê, şîva xwe dixwarin, piştî şivê jî Pîrê ji wan re çend çîrok, meselok û serpehatî ji dirokê digotin û hêj serê xwe datanîn ser balgîv û radîketin.

Ha tevgera Gurgîn û Gêyo êdî her gera li nava bajêr bû. De çewan hebe, zêr di kembera Gurgînî de hîn gelek mabûn û bi kêfa xwe xerc dikirin û wî bajarê bindest wisa rind nasî ku jê re her kuçe û kolan, mîna kefa destên wî dihatin dîtin.

Lê hinbihin êdî Gurgîn ji gera li nava bajêr zêvir dibû. Diviya ku berê gera xwe biguhaztina û naveroka dîtina xwe cihêawe bikira. Û herdu rabûn rast berê xwe dane aliyê deryaya Kevigolê

û çûn. Pêşî xwe tazî kirin û ketin avê, hinekî laşê xwe hênik kirin û piştîre jî çûn bîstikekê xwe di nava silê de gevizandin. Berêvarkî dişa herdu rabûn berê xwe dan rîya malê û çûn.

Ketina avê li xweşê wan hatibû, zêdetir li xweşa Gurgînî çûbû. Lê jixwe girtina masîyan! Ew, hin zêdetir lê tîn dikir û wî dehf da bi bal masîvaniyê ve. Herdu bira çûn dikanekê, ji xwe re du şewk kîrîn û dest bi girtina masîyan kirin. Piştîre îcar her roj sibe zû radibûn taştiya xwe dixwarin û diçûn keviya avê, çengelên xwe diavêtin kûrayîyê. Lê qismet! Wan jî nizanibû ka dê karibin masîyan bigirin yanena.

Li hin deverên deryagolê masî pir hebûn, li hin deveran hindik û li hin deveran jî hiç nebûn. Ew sedem, gelekî mejiyê Gurgînî têkel dikir û dixwest ku bizanibe ka sedem çi ye. Lê Gêyo jê re zû anî zimên, ku ava deryagolê ne yekrû ye. Li hin deveran ava şor heye, li hin deveran ava şêrîn û li hin deveran jî ava sodayî heye. Ha ji xwe li aliyê bakûrê rojavayê wê, sîleke mîna xwelîpişolkê hebû ku ji wê ava sodeyî çêbûye. Îcar heçîka masî ne, diyar e ku kîjan ava ji wan re xweş be, wir ji xwe re dikin wargeh û qada lêgerrê. Gêyo û Gurgîn ji wir rabûn û ber bi aliyê başûrê rojavayê deryagolê ve, kevî û kevî xwe berjêr xingirandin. Li deverekê Gurgîn çav bi giraveke pir nêzî keviyê ket, ku mînaye nivçiyayekî bilind, li hawîdorê

gera wî mal li ser malan bi hevrazî ve hilkişane û bergyekî wisan xweş dide bînahiya çavan, hema mirov lê diheyire. Lêmêzekirina wê bergê pir li xweşa Gurgînî çû. Ew û Gêyo li tangava Giravê sekinîn. Gêyo çîqên xwe hetanî çokê hildan, çend gav bi nava avê ve çû, da karibe şewka xwe dûr bavêje. Lê Gurgîn newêribû ku bi kûrayiya avê ve here. Ji ber ku ew, lawikê çiyayî bû. Her çiqasî çemê Qolincê di biniya bajarê bavê wî re dibihurî jî, lê zêde neketibûyê û soberî jî rind nizanibû. Hema ji xwe re li keviyê rûnişt û niçeke piçûçik ji hevîr kire gilomîtik û xîst serê çengelê xwe, ji bo qismetekî nepenî avête nava avê. Herdu bira li wir her li girtina masiyan kudandin. Lê te dît, ji bo girtina masiyan jî dem divê, zanîn û zîrektî pêwîst in û xasûktî jî ger pêre nebe, ewçax keda mirov lihaş diçe.

Herdu li wirê hay ji xwe neman û masî girtin. Ka çiqas dereng man an hindik, ha ku dîtin boteke serbazî hat û li ber wan sekinî, ew ji wir qewirandin. Sedem jî, ew Girava li pêşberê wan ya ku lengerên xwe bera kûrayiya binê derygolê dabûn bû û ku li serê koşkeke belek xwe rûqalî çavan dikir. Hawîdorê koşkê bi çîçek û gulan, bi sîsin, sosin û beybûnan ve tentêl dibû û bi tu rengî destûra nêzîkbûna mirovan li keviya wê rewa nedihatê dîtin.

Tu nabêjî li Giravê, li hawîdorê wê koşkê bi şev û rojan serbaz û polisên dewletê notirvanî dikirin;

di destên wan de tivingên Birno xwe diisandin û nedihîştin qenim awirine xwar lê bibin mêvan, an çivîk jî di ser wê re bifirin.

Gurgîn û Gêyo li pêşberî wê fermana hovane bêgav man û hêdikan rabûn, mîna ku ji rikê be parestuya xwe bixurînin û qafûqurên xwe berhev kirin, dane rê û xatir ji avê xwestin. Lê ew qewirandina bi dexzî gelekî rind Gurgînê biyanî teyisand û li zora wî giran çû. Piştî demekê gava bêdengiya kerr konê xwe daxist, hêdika di ber xwe de got:

- Bira. Bo çi ev serbaz wisanê em pîs kirin.

- Hê, hêêê hêh! Wa baş e ku ji giravê berik bera me nedan û em herdu jî nekuştin.

- Çima?

- Lê, ma tu nabîni ku wa koşkek li wê giravê ye.

- Erê, bila qe jî hebe!

- Lê... Ew serbaz, koşka keça Qiralê bajêr diparêzin. Qiralê me, berî çend salan keça xwe Feyrûşayê bi darê zorê dabû kurê birayê xwe. Lê keçikê Nitoyê qamkurtik nediva û xwe da kêra ko. Bejna Nîto, sê-çar bihost in. Yekî wisa hintifokî ye ku mirov qêmiş nake li serçavê wî binere û dilê mirov jê dixele.

- Lê keçik?

- Keçik, hema tu dibêji qey periyêke bihiştê ye û daketiye dinyê, ji karxezalên Çiyayê Sîpên jî bedewtir e. Îcar Qiral rabû keça xwe sirgûnî wê giravê kir û nahêle ku ji wir derkeve, hem jî

nahêle da çavên wê bi ruyê zilaman jî bikeve.

- Eêê?

- Êê! Niha hawîdorê koşkê tije serbaz û polis in. Ne kes dikare here wir, ne jî kes dikare ji wir bê vî alî. Li gorî gotina gotinbêjan, ew Girav berê girtîgeh bûye. Te dît, ku xaniyên li jêrê piçûk in û di nava wan de hicirk hene. Îcar kîjan girtiyên ku Qiral ji wan ditirsiya, ew dihinartine wir û dixistine wan hicirkên teng. Lê wî girtîgeha taybetî ji wir guhaztiye aliyê vî alî, ji bajêr dûr çêkiriye û hawîdorê wê bi navê "Herêma Leşkerî" navnîşan kiriye.

- Kuro, wer mebêj!

- Erê wele.

Êdî deng û pêjn ji Gurgînî hew derketin, tenê li êşa keça Qirêl û derdê wê fikirî. Lê hinbihin Gêyo ew da xeberdanê û xwest ku rind serpêhatiya keçikê jê re bibêje, da rind bi meselê serwext bibe. Lêbelê zû hat bîra wî ku Qiralê bajêr axaftina bi serpêhatiya keça xwe jî daye qedexekirin. Ji ber hindê Gêyo zimanê xwe gez kir û zêde dirêj nekir.

*

Lê, gelo mirov çewa dikare tola xwe ji neyaran hilîne? Yan dê bi çi riyê bike ku di tolgiştinê de serkeftî bibe? Ha wisan di ber xwe de sêwirî ku dê ew tola şkenceya xwe, bi gihandina keça Qirêl

bistine. Lê her çiqasî ew çavnas û rênas jî bûbû, pa dîsan jî welat jê re biyanî dihate hesibandin. De ka wê çewan bikaribûna ku tola xwe bistendina! Wî bi xwe jî ew yek ji xwe bawer nedikir ku karibe di nava hewqas serbaz û polîsan de xwe bigehîne keçikê û di wê yekê de serkeftî bibe. Herdu gelek hêdî, hêdî û bi rêveçûneke lengelûkî ya bi qanînamî çûn. Geh ji xwe re rûniştin û bi hevûdu re peyivîn, behsa keça Qirêl û koşka li gîravê kirin. Gahî behsa zordestî û çavsoriya Qirêl a li ser xelkê bajêr kirin. Lê her çi be, diviya ku wan berî tariya şevêxwe bigihandina malê û şiv bixwarina, piştî jî li çîrokên diya xwe ya pîr guhdarî bikirina. Herdu çêleşêr bi tarîtiya şevê re gihane ber dêriyê mala xwe. Bala xwe danê ku Pîrê li ber derî li pawuka wan xemgîn, xemgîn rûniştiye û ew dipên. Pîrê ketibû tavileke şehî û li ber deriyê hewşê rûniştibû, destên xwe xistibûne binçengên xwe û melûl, melûl çavrêniya hatina herdu lawên xwe dikir. Gava ew derbasî hindurê baxçe bûn, pêşî çûne hindur û li ser sîfra xwarinê rûniştin. Lê tu nabêjî, ew roj pîrî ku herdu bira westiyabûn û gelek jî ji bo qewirandina xwe ya ji keviya avê zêvir bûbûn, xwe li xwe ranedigirtin. Hema piştî xwarina şivê, li çîrokên Pîrê jî guhdarî nekirin û çûn ketin nava ciyên xwe, raketin.

Gurgîn bîstikekê raket û ji nişka ve, mîna ku

keçek bangê wî dike ji xewa şêrîn veciniqî, hema rabû ser nigan û li hawîdorê xwe meyizand. Lê wî ne keçê dît û ne jî pêjna wê hilda. Careke din xwe dirêj kir û lihêfê kişande ser serê xwe. Îcar xew lê herimî û di binê lihêfa xwe de ket mabeyna raman û xewnerojkan; ha bi vir de çû û sêwirî, ha bi vir ve hat û ramiya, xwe di nava ciyan de gevizand, bir û anî heta ku dîkên berdestî sibê li wî û civata razayî ya xewxweşan xulxulandin. Piştî banga dîkan rabû li ser ciyê xwe rûnişt, serê xwe xîst navbera herdu lepên xwe û ramiya.

Ew roj Gurgîn derneket derve. Berêvarkî rabû çû nava baxçeyê li dora malê û bîstikekê bi tena serê xwe geredor kir, dîsanê şûnde zivirî û çû hindur, xwe dirêj kir û hinekî xırmaş bû. Di xewna xwe de dît ku keçeke bedew hate cem û ew hemêz kir, pê re kêf û henek kirin û di paşepaşê de jî lê pêşniyara zewacê kir. Lêbelê te dît dibêjin ku mirovê xerîb ji bizavê jî dikeve, tirsonek e û ji her tiştî vediciniqe. Wî di xewna xwe de jî tiroş nekîr ku bersîva keçikê bi erênî bide, yan çavên wî jê bibirrin ku pê re bibe hevalê xewê.

Xwedawo bêlome be, derdê evîna nepenî ji yê evîna penî pir zortir û zehmettir e. Lewra Gurgîn heta wê gavê jî ne keçikê dîtibû, ne ew di xewnên şevan de dîtibû û ne jî di zarûktiya xwe de bi êkdu re bûbûne hevalê leyiztikan. Lê nexwe ew bengîtî û evîna xewnokan bo çi lê rast dihat? Piştî ne madê wî vebû, ne xwarin dixwar, ne dîkeniya û

hema serê wî di ber de, her û her difikirî, pir diramiya û ji bonê derd dixwarin. Bi wî hawayî bi wan sergêjiyan gelek roj bihurîn, heftî derbasbûn û saleke sax welê xwe pingar hilavêt. Pîrê û kurê xwe jî pir li ber dilê wî diketin, ji bona wî zahf diponijîn û xemgîn dibûn. Wan dikir û nedikir, qenim Gurgîn birîna dilê xwe jî bo wan venedikir, kula hinavan nedigot û ken, kêf û henek herwekî li xwe qedexe kiribin bêdeng dimeşiya. Ha wisan ew di nava agirê evîneke bêbext de givişî mabû û pê diqijilî.

Pîrê gazî Gêyoyî kir:

- Kurê min. Ev lawik jî birayê te ye. Helbet derdekî wî yê nihênî heye ku wisan diponije, her dimihe û dihele, dizermihe. Ka rabe wî bibe devereke kêf û seyranê, da qenim ew hinekî xwe jibîr bike. Û wî bi hinek xort û keçan bide naskirin. Min hêvî Xwedê heye, belkî ew hinekî bi xwe ve bê û bevezê wî vebe, bedena wî geş bibe. Egerne, wê bi vî derdê nediyar rojekê di nava lepên me de here. Heyf e, kurê min.

Gêyo bi xebera diya xwe kir, rabû çû paytûnekê anî ber deriyê malê û Gurgînî lê siwar kir, ew rast bire Parka Azadiyê. Gava Gurgînî çav bi wê Parka xweş a hênik ket, ji gul û çiçekên wê re heyran ma û bê hemdê xwe di binê lêvan de bişirî. Her ku çû, ew jî gulên rengareng re kenîya û hinekî bevez lê vebû.

Parka Azadiyê bi xweşikati û tîmtêla xwe ve,

nav û nişan li parkên dinyayê tev lewitandibûn. Wê, qadeke mezin dabû ber xwe û di navê de kemên gulan bi rêzê êkdu milbeste dihiştin, li dora wan çiçekên pirtexlitî mîna qorên govendê geremol dibûn. Di navbera wan de sîsîn û sosîn, lale û binefş, nesrîn û yasemîn, jale û bûkîk her reqs û colana xwe betal nedikirin. Tîmî mîna ku ew xêrhatin didane serdaniyan û çeperast seriyên xwe dihejandin. Lê di ortê de çend sêpiyên darpetûtî li ser nîgan disekînîn û bi wan ve şerêdên xilpoqkirî xwe nişiv didan. Ew tewr û berg pîr bala Gurgîni kişandin ser xwe. Hêdîka ber bi wan ve çû û ziloq ma ji xwe re li wan nerî. Berî ew tiştêkî bîpirse, Gêyo jê re dîroka Parkê got ku berî çend salan li virê gelek serdar û rêberên wan ji aliyê Qiralê xwînxwar ve hatine xeniqandin. Piştî ku welêt bi temami hatiye vegirtin, îcar wî ev sêpî li vir hiştine, da xelk her roj wan bibîne û ji wan saw bigre, bitirse da qenim careke din kes troş neke ku serê xwe hilde û daxwaza mafê xwe yê rewa bike.

Ew sêpiyên ku li parkê çikandî, bala Gurgîni ne pîr zêde kişandin, lê wan baweriyêke biteql ji nexistin nava deftera rêznivîsa perwerdeyîyê. Ji ber ku wî li welatê xwe êşa bindestiyê nekîşandibû, derdê sêpiyan neditibû û rengê kula şerpezetiya ji destên serbazên biyanî nedizani. Erê wî bawer dikir ku ew sêpî hebe nebe dilq in ku li wir hatine çikandin û

karbideştên dewletê bi wan dilîn û hesa xelkê xwe li pêşberî aleciyan diwerpixinin. Piştî qederekê, ew ji ber wan fetlefûtên bêgane yên li navrasta çiçek û beybûnan hêdika di ber xwe de kenîya û piştîre jî:

- Ma hewqas jî dibe, ku xelkekî din bi mêvanî bê welatê mirov û piştîre îcar rabe vê atara giran bi serê mirov ve bîne?

Gêyo di ber xwe de hînzirî, pîr kûr û berwar çû û di dilê xwe de sêwirand: Gava yek rastiya axaftina mirov nepejirîne, divê bi hawayekî ku ew têdigihe jê re bê pêşkêşkirin. Eger niha mirov li welatekî germiyan bêje ku li filan welatê serma di zivistanan de çem û kanî qeşem digrin, tu bawerî ji wan re çênabe û mirov derewîn tê hesibandin. Wek mesela ku leşker ji birçiyên dîmir, keça Qirêl digot: "Çima hûrikê birinê naxwîn?" li min û birakê min qewimîye. Ê de baş e, hêdika di ber xwe de dubare kir û lê vegeyriya:

- Erê! Dibe, bûye û niha jî dibe. Lê qey te jîbîr kiriye ku hewqasî serbazan ew şev li te dixistin û şkence didan laşê te, hewqas jî tu birçî dihiştin?

Deng ji Gurgînî derneket, hema serê xwe tewande ber xwe û hinekî ji Gêyo dûr çerixî, hem jî xwe bi xwe sêwirî. Lê her ku çû, sêpiyên çikandî di mejiyê wî de hin şeverê vekirin û çend pîrşeşanî afirandin, bi hicirkan re ketin nava

rastî û nerastiyê. Gêyo jî dûredûr li dû wî kîşîya û berê xwe bi aliyê sûkê ve dan. Herdu li sûkê bêdeng û melûl geriyan, heta ku bû êvar û dîsa li paytûnekê siwar bûn, rast berê xwe dan malê û çûn.

Pîrê, ew şev ji zaruyên xwe re şîva êvarê helisa bacanê reş a bi sîr çêkiribû. Hinek jî seleta bacanê sor digel pîvazên şîn, tevî çend nanên sêlê danîne ser sîfrê û herdu ketin serê xwarin. Lê Gurgîni gepek, didu avêtin devê xwe û şûnde vekîşîya. Jixwe dilê wî ew roj dagirtî bû, bi kul û derdan tije bûbû. Helbet ji derdên giran bû, dibe ku ji teneğihiştina hin gotinan bû jî. Lê ne Pîrê pê dîzaniya û ne jî kurê wê pê dîhişîya. Piştî xwarinê, her yekê wan libek ji hîrmiyên hezîranî jî tûzî kirin û avêtin devê xwe. Îcar dor gîhabû ser gotina çîrokan. Pîrê dev pê kir û ji wan re şeva kerr a lal, kire qada şênîtiya çand û vêjeya dibîstaneke zêrîn:

- Hebû tunebû. Dibêjin ji Xwedê mezintir kesek tun bû. Mezinê dijminan qotikê serê me bû. Mezinên me jî tev di girtîgeh û zîndanên de dîlbeste bûn. Hema carek ji caran, rîhmet li dê û bavên hazir û guhdaran, reşî bibare li cendîrme û tahsildaran, xweşî jî bibare li me û guhdaran. Dibêjin gava Berhîmê lawê Azerî hêj zarûk bû, carekê Nemrûdî ew dîtiye û ziloq li nava çavên wî meyîzandiye. Piştî xwe bi xwe gotiye

- Ez ji çavên vî gedeyî dîtîrsim. Eger ne bixêr

gava ev mezin bibe, wê keywantiya min wêran bike, seraya min hilbiweşîne û sazûmana min ji holê rabike. Îcar divê ku ez nehêlim da ev lawik mezin bibe.

Ha virde, ha wirde de ev law ê kê ye, ne ê kê ye, pîrs û pîrs, hinekan gotiye:

- Ev, lawê mam Azerî ye.

- Ka herin gazî mam Azer bikin, bila bête vir.

Mam Azer gava ku çûye cem Nemrûd, Nemrûdî gotiyê:

- Ez bala xwe didim lawikê te, mîna ku pîr çê ye. Tu vî lawikî nadî min?

- Ka ez ê bi diya wî jî bişewîrim.

Azer ji ba Nemrûdî rabûye û bi çavine giriyende çûye ba jîna xwe, meselê gotiyê, ku ne ji xêrê re ye Nemrûd wisan dibêje. Helbet wê kurê min bikuje. Ekene, bi hezaran law mîna yê min hene. Çima yekî din naxwaze?

Azer û jîna xwe biryar dane ku lawê xwe ji ber Nemrûdî veşêrin. Lê hema li kur û di kur de? Piştî wî birine xistine şkefteke li çiyayê Nemrûd. Îcar Berhîmê tîfal dest bi jiyana çolan kiriye, birçî maye û bi hirç û kovîyan re bûye cîran û heval.

Êdî sal û zeman derbas dibin, Berhîm mezin dibe û di şkeftê de jî dizewice. Rojekê ew derdikeve serê Çiyê û ji xwe re li dinyayê temaşe dike. Dibîne ku wa li jora Çiyê gelek bûte (Heykel) hene û her yekê wan qursîkek li ber e.

Ew li wan şaş maye û fikiriye; ma bûte jî nan dixwin? Hêdika û bi tirs çûye li ber bûteyekî sekiniye û pê re peyiviye, lê deng jê derneketiye. Piştî çûye li ba yekî din sekiniye û pê re peyiviye, deng ji wî jî derneketiye. Hema ew bivirê xwe li wan dixê, dibêje "De nanên xwe bixwin" û ew bûte hemû şikandine.

Piştî du-sê rojan xebera şikandina bûteyan gihaye guhên Nemrûdî. Nemrûd gelekî pê zêvir bûye û ferman daye, da her kes were cem wî û bibêje, ka kê ew bûte şikandine. Her kes çeye cem û ew daye bawerkirin ku ne ewî ew tişt kiriye. Lê gava ku dibîne wa Berhîmê lawê mam Azerî nehat balê, dipirse:

- Ka lawê mam Azerî li kû ye îro?

Fesadek dibêje:

- Ya xwedanê şev û rojan. Ma tu nîzanî ku ew û bavê xwe, te bi xwedatî napejirînin? Erê, hebe tune be, Berhîmoko ew bûteyên dilovan şikandine.

Nemrûd radibe fermana kuştina Berhîmî dide. Îcar serbaz û serkar digel polîs û parêzvanên taybetî hemû derdikevit lêgerîna wî. Lê Berhîm zû pê dihise, ew û jîna xwe bi destên hev digirin û ber bi Berîstana Silekanê ve mişext dibin. Diçin, diçin û her ber bi başûrî ve dibezin.

Bi rê ve jîna Berhîmî diwelide, Xwedê kurekî didê û navê wî datînin Smayîl. Li wir radibin Smayîlokê xwe di nava pot û pelatan de dipêçin û

dîsa li riya xwe didomînin, diçin heta ku digîjin nêzî Çiyayê Herefê. Ew pirî ku westiyane, êdî weş li wan nameye. Li quntarê rûdinin da bihna xwe berdîn û çavên xwe li avê digerînin. Lê ha vir de diçin ha wir ve diçin û tîn, av tune. Carekê hema lemelema avê dibihîzin û ber pê ve diçin. Diçin, dibînin, pirî ku Smayîlokê wan giriyaye û nigên xwe li erdê xistine, erd kort bûye û tê re aveke boş avêtiye, hem jî bi zimezim û hingeding diherike. Kêfa Berhîm û ya jîna wî pir tê û li ser wê kaniyê xaniyekî avadîkin, navê wê datînin "Cîgeha Smayîl" û tê de rûdinin. Piştîre bi demekê ew kanî dimiçiqe. Lê vêca Berhîm radibe û şûna wê dikole, weke bîrê kûr dike heta ku digîje avê. Piştîre navê wê bîrê jî datînin "Bîra Zîmzîmê" û jî bazirganiya Berîstanê re dikin wargeha êminatî û bigaviyê...

Gurgîni her di dilê xwe de digot "Pîrê de hiş be, êdî bes e heyran, nema ez li te guhdarî dikim" lêbelê pa de Pîrê carek hîn bûbû û bê gotina çirokan tebata wê nedihat. Eger wê şevê tenê jî çîrok negotina, mîna ku sipî ketibin kirasê wê dixurîya. Eger hîn kesên hazîr ku lê guhdarî bikirna tune bûn jî, evca wê berê xwe dida pisêka xwe û jê re çîrok digot, heta ku dihênîjî û diçû dikete nava çiyê xwe, radiket.

Wê hingê hey ku Pîrê çîroka xwe digot jî, lê Gurgîni hiş û rama xwe berdabû ser koşka li giravê û evîna keça Qirêl di dilê xwe de bi şax û

per dikirin. Piştire wî bi hiceta xewê xwest ku zû fanosê vemirînin, têkevîne nava ciyên xwe û rakevin. Lê Gêyo û diya xwe ji ber bêmadebûna wî ne hindik dihizirîn, li ber dilê wî diketin û pir diêşyan. Her qasê carekê Gurgîni mîna ku di xew re biçê serê xwe leq dikir, xirexir ji qirika xwe derxist û dimelisand. Lê ew şev ne xewa Pîrê dihat û ne jî ya kurê wê. Piştire gava Pîrê bala xwe dayê ku tewş e, dengê çiroka wê dikeve guhên mişkan û nakeve guhên Gurgîni, hêdîka rabû bi milekî wî girt û ew bire ser ciyê wî, da ji xwe re rakeve. Piştire Gêyo û diya xwe jî, her yekê wan ber bi ciyê xwe ve çû û bêdengiya qal hindurê malê ji xezeba xwe dagirt.

Gurgîn xwe li xewê melisand û di ber xwe de hêdîkan kire xirexir. Lê guhên wî hey li ser Pîrê bû, ka ji oda wê xirexir tê yan na. Erê piştî ku bihîzt wa xirexir pê ket, hêdîka ew jî kete nava deryaya raman û xwezîyan û jî nava ciyê xwe rabû, çû derve û firfiroka xwe ji nava dar û beran derxist, per û baskên wê lê saz kirin û siwar bibe, bi firekê çû li ser banê wê koşka li giravê danîşî.

Erê Gurgîni di nava deryaya wê rêwîtiyê de, firfirokê di cih de hişt û bêpêjn xwe di derencokê re bera xwarê da, çû deriyê oda ku keça Qirêl tê de raketî bû vekir. Pa îcar çi bibîne! Dît ku wa keçik li ser textekî zêrîn raketîye û temeziyeke zer li ser ruyê wê ye. Firaqek tije xwarin jî li ser bergeşeka li ser masê ye, kevçiyekî zêrîn li

kêlekê ye û sewîlekî zîvîn ê tije ji ava Kewserê ku sêveke sor a Xelatê ji di dev de li berê disekine. Gurgîn geh li sêvê nerî, geh li keçikê meyizand, geh bala xwe da xwarinê, gahî jî awir dane serçavên belek ên ku di binê temezitê de dîstyan. Pa keç û hema jî keç! Hîîw! Di ber xwe de hêdîka nûziya û dîsa lê domand: Keçên wisa delal î nazenîn jî li darê dinyayê hene, gelo? Erê, helbet hene, ha va ev e yek li vir e! Lê ka ew gurçika polayî ku bilbilê xemgîn karibe xwe bavêje ser wê gula rengîn? Na, ev zerî naşûfe mirovan. Ne dişûfe tixmê mirovan û ne jî av û axa wê ji ya wan çêbûye. Hebe tune be, ev keç wêneyekî xeyalî ye ku di xeyala bîyanî de hêşîn dibe.

Tu nabêjî ew şev pîrî ku derd û kulên giran xwe bera ser qulçikên dilê Feyrûşayê jî dane, dilê wê nebîjiye xwarinê û dev li şîva êvarê nedaye. Hema xwe bi xwe fikiriye, gelek ramiyaye û hewqas zêde sêwiriyê ta ku ji ber êşa dilê birîndar xayîs bûye û piştî hema çûye xwe li ser têxt dirêj kiriyê, di xewa ramanan re nixro bûye.

Ew du roj bihurîbûn ku Gurgînî xwarin nexwarîbû. Dilê wî jî birçiyar dixeliya, gelek digivîşî û elqên vereşanê dihatinê. Pêşî ku timê xwe yê ramanî li xwarinê xirab kir, li ava sêwîl û sêvê ku bixwe û vexwe, hêj diviya wî şerbeta lêv û hinaran vexwarina.

Erê zîkê birçî êdî ne vala bû, hem jî bi qîmê dagirtîbû û têr av jî vexwarîbû. Îcar jê re dor

hatibû ser têkirina dilê dibrçî û lêvên qermiçî.
 Lê ka bi çi xwarin û vexwarinê? Ka çi cûre libat û
 bizav? Erê, hema delalî û êdî hewqas jî! Hey
 malxirabê, bêbavê, kê ew reng û rê li te wisan
 bêkêmasî werandibûn ku di xewn û ramanan de
 jî lawikê biyanî jî bo te xwe avêtibû ser rîya
 mirin û nemanê? Wî hîç nizanibû ku pesn û
 wesyetên delaliya delalan bîdana û behsa
 rindiya rindê bikira. Jixwe birçiyê dîlxemgîn jî
 rindê re heyran dima û şaş mabû ku çi bike; ne
 karibû here tewafê û ne jî karibû bi şûnde vekîşe
 here malê. Hema ziloq bû û li serçavên di binê
 temeziya zer de nerî. Ew delalî, ew şanazî, ew
 beybûnî, ew gewretî û bedewiya lê, hemû nexş û
 nîmûşên Manî diavêtin mazata mirîşkan. Ne jî
 li dinyayê zerî û perî dikaribûn pê re hembertî
 bikin û ne bi helbestên Teyranî, ne xamekêşiya
 Cizîranî, ne jî nijadxweşiya Xanî ku bi
 reşbelekîyan ve dilê mirîyan jî jîndar dihêlin,
 ne jî qelema Axtepiyê bengî karibûn kêl û
 kêlsîma bedewê têxîne sindoqa rastnivîsê û ser û
 sînc lê xweş bikin. Wey bavo, li min birawo, êdî
 hewqas jî? Herê ka bêje, bi çi destûrê tu jî
 mirovan fiştîqiye û bi havênê axîn hatî
 meyandin? Na, ev yek ne rast e û jî bin ve jî
 derew e, ku ev delalî karibe jî nava hewqas xwîn
 û xwidana kesan xwe di nava per û baskên
 gewretiyê re bidehfîne û ber bi jiyanê
 teşqeledar ve were holê. Niha roj û hîv pîr

gunehkar in ku mafê jindaran bi darê zorê bo xwe wergirtine, yan hêzekê ew maf daye wan, kî çî dizane! Lê Gurgîni hin caran ew xewn û ramana xwe dişûfande roja di navbera kesk û sora Alaya pîroz de, hin caran jî wê bi rengê xwîna şehîdên nemir rengdêr dîkir. Û li ber ruyê wê bû mîna pepûk û evdalan. Jixwe gava ku temezî bi hilma wê re bilind dibû û dadiket, jê weye ku ew di zîkrê Yezdanê dilovan de reqsebazîyan dîke û li bihiştta berîn bi horîyan re ketiye cergebazê, hema pêre pêre dilê wî di şûna xwe de dest bi govenda sêpê kir û reqîsî. Lê belê çewa ku diyar e derdê birçîbûnê nayê bipaşvedan û nerihetiyeke zor dadixîne nava hicirkên mixê ganî. Erê, ne lihaş jî gotine ku kêfa mirîyan tê lê ya birçîyan nayê.

Gurgîn, hinekî çûna bo serdana bihiştta Laleşî dereng xist û vegeriya çû rahîşt kevçî, kete ser şîva êvarê, nêvî jê xwar. Piştî hinek jî ava sêwîlê kewserî jî vexwar û sêva sor a Xelatî kir du qeşt. Qeştekan jê xwar û ya dîn dîsa xist devê sêwîl. Piştî hêdîka ber bi textê pîroz ve beziya, çû bi herdu guşan girt û temeziya bimbarek jî ser ruyê qal ê lewend rakir. Lê gava kir kû devê xwe bigehîne şanîkê, tîrsa şkenceya şeva dîlmanê ew hingavt û laşê wî lerizî, hinek rihîlî û piştî jî gelek ricifî. Lê belê wek mesela ku dibêjin: Gava talih û fîrset werin ber deriyê mirovatîyê, jê re dana muhletê heram e, pîr û pîr heram e,

gunehkariyeke mezin e û tu cara jî nayête lêborandin. Piştî ku ew libîrhatin xwe nişanê gurçikan da, di wê hingamê de bizaveke çiyayî jî xwe bera ser dil û gurçikên wî dan û bi şîranî devê xwe xist gurçika ruyê rastê, çend caran lê mijîya. Belam herdu çavên keçika nazenîn, bi xewê re hevalbend bûn. Lê gava bi kişandina hinaroka xwe hisiya, guman kir ku mêşek wê gez dike. Hêdîka destekî xwe leqand û ango mêşê da firandin, dîsa li xewa xwe domand. Gurgîn jî berê xewna xwe vegerande ser banê koşkê, li rîya xwe şûnde vegeriya û bi firfiroka xwe çû li nava baxçê mala Pîrê danî. Firfirokê ji hev daxist, per û baskên wê dîsa xistin çeltik û bir ew di şûna berê de veşart, derbasî hindurê sar û cemidî bû, çû kete nava ciyê xwe û raket.

Lê pa êdî qey xew dihate çavên wî. Na herê! Ne xewa Gurgîni dihat û ne jî ew ji nêçîra şevê têr bûbû. De her çi be, diviya ku ew ji westandîna rêwîtiya şevê hêsan bimana û ne Pîrê, ne jî kurê wê pê bihisiyana. Ew şev wî xwe bi xwezîyan têr dikiri, dilê xwe jî her wisan têr dagirtibû. Lê ew şîraniya lêvan, a hinarokê hêj bi lêvên wî ve bûn û hem jî ketibûne nava qulikên dindanan. Her carê qasekî di nava ciyan de dikir mirçemirç, dev û lêvên xwe li hev dixistin, hawîdorê devê xwe dadilast, mîna ku hêjî ew li gurçika ruyê bedewê dimije wisa bi misandîneke vala xwe di xewê re bir.

Pîrê hema carekê ji xewa xwe veciniqî. Guhên xwe tapêl kîrin, bala xwe dayê ku şemateyek ji aliyê ciyê Gurgînî ve tê. Lê wê dizaniya ku ew ji ber êş û derdên ku di xewê de jî lê dibin bela wisan dinale, yan ji pesnan dipeyive ku wisan xirepişk dike. Gelekî dilê wê jê re êşîya û xwe bi xwe got: Xerîbî pîr zor e, gelek jî zehmet e. Ez nîzanim gelo ev lawîk ji kur e jî. Ekene min ê cabekê bişeyandina ji dê û bavê wî re, yan xîzmeke û pîsmamekî wî re ger hebûna, da bi telbe ve werin. De haahah, ew jî min re nabêje jî ku ji kur e. Gelo ez ê çewan bikim? Xwedawo, tu deriyekî xêrê vekî! Pîrê êdî li xewa xwe nebû mêvan, qasekî xwe di binê lihêfê de gemirrand û piştî rabû ava şorba sibê danî ser kuçikî. Dîzik bi kel kett, nîskên xwe pê dakirin, li ber tîfikê rûnişt û destekî da ber ruyê xwe, hin caran jî xwe bi bistîkê mijûl kir, êgîr tevda û li çarenûsa Gurgînî sêwirî.

Ew roj sibehê Gurgîn di çaxê her roj de şiyar nebû ku rabe taştê bixwe. Gêyo çû da wî şiyar bike, lê Pîrê nehişt:

- Lêwîk, îşev heta berdestî sibehê şiyar maye. Jê biqer, kurê min bila hinekî dîn jî lêwîk ji xwe re rakeve.

*

Tu nabêjî, ew roj Feyrûşaya dildagirtî ya ji kul û derdan jî ji kesera dilê xwe re her mîna Gurgînê Paşê di çaxê her roj de ji xewa xwe şiyar nebûbû û hetanî bejne, du bejnan roj hilkişiya jî, di binê lihêfê de raketî mabû. Lê dema Serayîya qerwaşa wê jê re taştîya sibê anî, ew bi teqîna deriyê xwe hîstiya û rabû pê, kincên melesî li bejna xwe kirin û çû serçavê xwe şûşt. Îcar li vegeerê gava wê bala xwe da xwarîna xwe ya êvarê, dît ku jê hatiye xwarin û sêva di devê sêwîl de jî qeşt e. Rahîşt sêwîl, nerî ku ji ava tê de jî kêmbûye. Xwe bi xwe fikirî, gelo kê weha kirîye, kê nekirîye? Hebe tune be, Qerwaşê ev tişt kirîye! Piştî hêrsbûneke zêde, bi dengê berz gazî Qerwaşê kir:

- Heyla kezîkurra kemkurr. Hey weke min bê mirad mayê. Ne, xwarîna min ji ber destên te tê. Ma tu li jêrê têr naxwî ku tu îşev hatî jorê û te şîva min a êvarê jî xwarîye?

Qerwaş bi wê gotinê di şûna xwe sar bû, cemîdî, rih lê nema û destekî xwe da ber devê xwe, hêdîka di ber xwe de got: Weyla li min û vê ecêbê! De îcar ev ji min kêmbûbû! Û ziloq bû li nava çavên xatûna xwe nerî. Ewçax çavên wê ketin ser deqa reş a di ruyê Feyrûşayê de ku ji mijandina şevê çêbûbû û hema ziloq bû lê nerî. Piştîre bû tiqetîqa Qerwaşê, bîstîkekê xwe bi xwe kentîya û piştîre got:

- Xatûna min. Bi serê bavê te, ne min nexwarîye. Lê, ew çî gursa reş e ku li ruyê te çêbûye?

Bi gotina "qursa reş" re, herwekî ku cêrek ava sar bi Feyrûşayê ve bête rijandin wisan ji xwe re ma şemirî û di şûna xwe de sar bû, cemidî. Bîstikekê şûnde hema berê xwe da neynikê û çû li xwe nerî. Îcar gava wê bi çavên xwe jî ew qursa reş a di ruyê xwe de dît, pêre pêre daket nava tavila tirsê û gumana hatina xirabiyên ku bêne serê wê kirin. Erê pa qey hema qurs bû! Ev kê wilo kiriye, weyla li min kezîkurrê, kê nekiriye! Xwe bi xwe got û piştê dîsa: Hahooo! Weyla li min hêsîra dertûlan, li min pepûka li ber deriyên. Îcar ev ji min kê mabû, heeh? De ka wê kî ji min bawer bike ku ne yekî gez kiriye? Ê de baş e, gotine: "Xwediyê sebrê melikê Misrê." Ez ê jî hetanî êvarê sebr û semax bikim. Dêmek ev zilamek e îşev hatiye ser ciyê min û xwarina min xwariye, ava min vexwariye, qeştek ji sêva min xwariye û di ser de tew ruyê min jî maçî kiriye û segbav hêj çûye. Ê de baş e. Ewê ku îşev hatiye, helbet wê şeveke din jî bê. Îşeva bê, ez ranakevin. Ez ê li wî bibim notirvan, ka bînerim kî ye! Belkî serbazek be, yan polîsek be jî. Lê heke yek ji wan bûna, nexwe çima heta niha xwe li min eşkere nedikir?

Feryûşayê li wir kete nava gerrîneka firatên fihêtî û şermezariyên giran, tê de nixro bû û geh derkete ser rû, hin caran dakete binî û geh hilkişiya jorê. Hem jî li zilamê rûramûsandî sêwrî û gelekî li ber xwe ket, bi ser hevdu ve çû û

givişî, ponijî û berê xwe da Qerwaşê, bi zarîneke melûl, bi axaftineke peltek a kelogirî û bi lêvîne ricfokî got:

- Ez hêvî ji te dikim, tu vê yekê ji kesî re behs nekî. Jixwe carekê min bavê xwe şikandiye. Îcar eger ew pê bihise, wê bêje: "Dêmek yarekî wê hebû, lewra ku biraziyê min nekîr! Ewçav dê min sosretnemayî bike û berde dinyê.

- Na, na! Xatûna min, tu ji min firîqet be, eger devê min tije xwîn be jî, ez li ber kesî narijînim erdê.

Feyrûşayê bi qerwaşa xwe Serayî ne hewqasa bi bawer bû û jê gumana ku ew dê mesela qursa di ruyê wê de ji xelkê re bêje dikir. Lê mesela ku "Çav ji çavan şerm dike, bertil jî keviran nerm dike" hate bîra wê. Îcar diviya ku ji xeynî şermkirina ji çavan, ew wê bertil jî bikira. Hema qolana xwe ya zêran ji sindoqê derxist û xiste stuyê Qerwaşê û dişa pê ve ket hêvî û zariyan, da ji kesî re behsa reşayîya di ruyê wê de meke. Qerwaş bi dilekî şad berjêr bû û çû xwarê. Feyrûşayê jî bi dilekî şikestî yê neseqirî çû kete nava ciyên xwe û hetanî êvarê ji binê lihêfê derneket. Nivro gava firavîna wê hat, ranebû devê xwe pê nekîr. Êvarê şîva wê anîn, dişa ranebû û nexwar. Hema di binê lihêfê de li zîlamê rûramûsandî fikirî û ramiya. Lê tîna wan fikr û ramanan nehişt ku zêde ew li hişê xwe bimîne û berî çaxê razanê çavên wê melîsin,

dewxa wê hat û xayîs bû.

* * *

Devê Gurgînê Paşê tije peyv bûn, dilê wî tije xem û derd bûn, lê ji tîrsa hin bela û siqûmatan nediwêriya ku libekê ji wan birêje erdê. Erê her çiqasî Pîrê mîna diya wî ya şîrhelal bû û Gêyo jî jê re weke birayekî ji dê û bavekî bû, lê eger wî nekira hisêban dê bidîtina gelek ecêban. Kî çî dizane ku çî dibe û çî nabe. Lewra welat, jê re welatekî biyanî bû. Ew axa ku li serê, jê re axeke nenas bû. Dost û nasên heyî yên li wir jî, ne ji xwîn û azbatê bûn û rind ewleyîya xwe bi wan nedihanî. Lewra dibû ku hema necamêrek, an jî casûsekî Qîrêl ew yek jê bibihîztina. Ewçax kî çî dizane ku wê çî bihatina serê lêwîk?

De bila Gurgîn nekişîne derdan, da bibîne gelek xweşîya rindan. Wî hemû nihênî û taybetmendiyên xwe xistin nava sindoqa di nivê dilê şikestî de û derî lê rada. Danê nivro, ew û Gêyo dîsa rabûn çûn li nava bajêr geriyan, heta ku bû êvar û dîsanê şûnde vegeryane malê. Piştî şivê şewbêrka xwe bihartin û ketin nava livînên xwe da rakevin. Bîstîkek di wê navê re bihurî, Pîrê û kurê xwe dev bi xirexirê kirin û li xewê danişîn. Gurgîn jî hêdika rabû kincên xwe li xwe kirin û xwe bera nêv meyana deryaya xewn û ramanan da, bi kûrayîyê ve daket; geh avjenî kir

û panî kutan, geh rêveçûn kir û nig lezandin, gahî jî bi fira firfirokê leziya û pilik badan. Ha ku dît, wa li ser banê koşka keça Qirêl danîşîye. Wek şeva berê dîsa xwe di derencokê re bera xwarê da û çû deriyê oda keçikê vekir, nerî ku dîsanê ew di xew de ye û şîva wê, sewilê avê yê sêv di dev de jî li ser masê ne.

Erê, Gurgîn vê carê ne birçî zik bû, ne jî tihnê avê bû. Lê dilê wî pir birçî bû, hem jî birçiyê lêvan bû, birçiyê şerbeta gewran bû û dixwest ku careke din lêvên xwe bi ava kaniya Lalesî seretêr bike û dîsa bêpêjn şûnde vegere mala Pîrê. Lê ew jî bo bi keçikê bide zanîn ku evê tê oda wê, ne jî kesên ji me çêtir e, vê carê wî tenê kevçiyekî ji xwarina wê xwar, qurçek ji ava di sêwîl de vexwar û sêvê jî kire qeşt, qeşteki xwar û qeştî din dîsa xist şûnê. Piştî hêdî, hêdî çû li ber textê keywanîyetê sekinî û bi rêzanî temeziya kesek ji ser ruyê wê yê fêrfêrî rakir. Vê carê wî devera tewafê guhart, devê xwe xist gurçika ruyê çepê û çend caran lê mijîya. Piştî hêdîka temeziyê daxiste ser bejayîya pîroz û ji devera giranbiha şûn de vekîşîya, çû ser bân. Weke berê dîsa kete ser pişka jîyanê û fîriya, ha ku dît wa ye ku ew li nava baxçeyê Pîrê diheje û silava xwe gihande kema gulê. Piştî ku firfiroka xwe ji hev daxist û di ciyê wê de veşart, bêpêjn derbasî hindur bû û çû kete nava ciyê xwe, raket.

*

Hêj dikên raketî dev bi banga xwe ya berdestî sibehê nekiribûn, Feyrûşayê bi tirs ji xewa şêrîn veciniqî. Erê bitirs! Lê tirseke çewa! Laşê wê dirihilî, lêvên wê diricifîn, destên wê dilerizîn û kutekuta nava dilê wê diçû heta ku milyaketên li asîmanê bilind jî guhên xwe ji berê xitimandin. Hêdika rabû li hawîdor nerî, dît ku wa ji xewê radibe, îcar hêj bêtir fûraniya dilê kederbar li xwe zêdetir bar ragirt û pîjaqên hêrsê ew serobin gêrrandin. Lê dema çav bi şîva xwe ya êvarê ket, dît ku wa şûna kevçiyekî vala di xwarina wê de kort bûye, pirtîni jî serdîla wê hilat û çû rahîşte sewilê xwe hejand. Erê ji teqla wî deranî ku ji ava wî jî kêmbûye û qeştekan ji sêva di dev de jî tune. Wê hingê ew qursa reş a roja berê ku ketibû ruyê wê hat bîrê û hema bi bez çû ber neynikê, li xwe nerî, dît ku ev şev qurseke reş îcar ketiye ruyê wê ye çepê. Xwe bi xwe got: Haylooo! Malîkê tu xirab î, çewa ku îşev jî wa xirab bûye. Vê carê tixayê lawê kûçikan qurseke reş îcar xistiye ruyê min ê çepê! De îcar ez ê çewa bikim, haaah! Û fikirî, ramiya, piştî jî got: Lê evê ku tê û wisan dike, heke mirov be yan cin be, kî hebe, ew êdî hîn bûye, helbet wê careke din jî bê. Ev hewqasa serbaz, polis û serdar li hawîdorê koşkê hene, nebî yek ji wan be tê wisan ruyê min diherimîne? Ev e deriyê jêrîn radayî ne û mifte jî bi min re ne. Lê nexwe ew belqîtî, di kur re tê vir, gelo? De wa îşev jî çû û necamêr ya xwe bi

min kir. Lê heger min ew qefaaalt, jixwe ez dizanim ku ez ê çewa wî mengene bikim. De ka hetanî şeveke din jî Xwedê mezin e. Yan dibê ku sertûrek e, dixwaze navê xwe bi yê min re derxîne, da êdî kes bi min qayîn mebe û ez jê re biminim! Kî hebe bila bibê, helbet eger diz ne jî malê be, nikare ga di kulekê re derxîne...

Kela dilê Feyrûşayê geh fûriya, geh daket, gahî germ bû û hin caran jî sar ma. Lê her ku çû, ew dehfe bi bal evîneke nepenî ve hate badan û li şûfê zîlamê nenas fikirî. Yekcaran jî fikra sertoreyekî beredayî dikir û ya berdoşekî sîk ê nelhevhatî dihate pêşberî çavên xezalî. Dilê wê gelekî bi wê bûyera xwedînediyar arîya, kezêba wê şewitî û xwîdaneke sar di entyê re avête der. Ew hin caran jî aliyekî ve dixweş dibû, lê jî aliyekî ve jî dilreş dima, pir diponijî û jî hinavên kûr axîn dikişandin. Her carê qasekî jî radibû ser nîgan û diçû li ber neynîkê dîsekinî, li serçavê xwe dînerî û geh-geh bi qursên di ruyê xwe de dikeniya, gahî digirîya, carinan jî mîna ku bi wan re bipeyve, xwe bi xwe digot: De tiştên wisa normal in. Lewra ez hêj qîz im û nebûme namûsa tu kurebavî. Lê ez bextreş bûme û gelek nîr li min bihurîne. De ez çi bêjim, hema Xwedê bila jî bavê min re nehêle û yeka wî neke didu. Eger wî zorê bi min re nekiribûna, niha kî çi dizane belkî jî zû ve bû ku qismetekî xêrê jî min re jî derketibû pêş û ez niha bûbûm diya çend zik

zarû jî.

Dî qatê jorîn yê koşkê de, germî û bayê mexlûte timî hevûdu dihingavtin, her ber û gerra xwe diguhaztin û li yek tayê nediman. Geh di nava wan de ken û evînê xwe rûqalî keçikê dikirin, gahî şîn û girî... Erê şîn jî bi şênîyê re bûbû heval, xwe kiribû hevî û qedê. Ew yek an kar bû, yan jî xîsar bû. Lê eger ne tîrs û saw bûna, eger zanîn û başî hebûna, ne tîrs karibû xwe derxistina holê û ne jî zor û zehmetî xwe diavêtin pêşîya hedefê. Na li wir tîrs û vin, saw û rûreşî li pêşberî êkdû dicengîyan û hiç qada xwe ji derb û beran vala nedihîştin. Wek mesela ku dibêjin, Xelîl ketibû nava xwe û Celîl, ew jî her wisan ketibû nava bihîşt û dojoyê. Yan keçikê wê serê xwe bidana şûrê xezebê û bê ku ageh ji tiştêkî hebû, yan jî wê bigihana daxwaza ku hertim lê diramiya.

Erê roj bi bêhedanî xwe gihande êvarê. Êvarê di derengîya şevê de, çaxê raketinê bihuribû û Feyrûşa dihênîjî, ji ber hovîtiya xewê, xwe li ser nîgan ranedigirt, hema diçû wî serî û dihate vî serî. Lê her ku dem û an berepêş ve çûn, xewa jîyanê jî hovîtiya xwe nîşan da û hahaye ku wê terayî erdê bikira. Bo wê çare nemabû, tenê du mecan mabûn: Ew yan wê raketina, yan wê şevê jî dê gewriya xwe bikirina hîrmiya devê bengiyekî nenas. Lê jana tîliyê zû hate hişê wê. Ku di rojên bi teşqele de kurebav û qîzebav xwê

dixin birîna tiliyan û ji ber êş û şewatê nikarin êdî rakevin. Ew jî rabû bi kêrê tiliyeka xwe qelaşt û birînê tije xwê kir, da ji ber şewata ji xwê ranekeve. Îcar piştî, de ez çî bêjim; hema xêr û xweşî li we bibarin, êş û kêş jî li Feyrûşayê bariyan. Geh vir de çû û li hawîdor nerî, gahî bêpêjn ma û guhên xwe li hatina yê ku li pawukê dima tapêl kirin. Hin caran jî xwe bi xwe digot, bila ne bi vê êş û jana tiliyê be, bila bi şerm û fediya qursa ruyan be. Lê diviya ku binase û bibîne ka ew kî ye û çî kes e. Di wê navê re kurtedemek bihurî, Feyrûşayê dengê terpîna tiştêkî ji ser banê koşkê bihîzt, hema zûzûka çû xwe li ser text dirêj kir û dev bi xirexireke mîna ku di xew de çûbe kir. Erê di binê temeziyê de bi çavên xwe dît ku wa xortek hat û kete hindurê oda wê û rind bala xwe dayê, xwe bi xwe got: Gelo ev hêjaye wan derd û kulên ku hewqasa ez dikişînim? Erê, wê bi qimê ew begem kir û jê re heyran jî ma. Nerî ku xort, xortekê pir bedew, lihevhatî û xwînsêrîn e; çav û birûne reş ên qerqaşî lê ne ku dilê wê bi jan dikin. Jixwe bejna yekta, dil lê dimirîne. Keçikê hema xwe bêpêjn kir û di binê bijangan re lê ziloq ma û çav jê neniqandin.

Xort, ew şev li tiştêkî din nefikirî. Ne bala xwe da xwarînê, ne bala xwe da ava sêwîl û ne jî berê xwe da sêva di devê sêwîl de. Û ziloq bû li karxezala li ser text nerî. Hêdî hêdî ber pê ve çû,

li ber text rawestiya û temeziyê ji ser ruyê wê hilanî, hêdika xwe tewand û kir ku ruyê wê maçî bike. Lê hema keçikê xwe çeng kirê û hişk bi herdu destekî wî girt:

- Kuro, tu çi kes î?

Gurgîn ji tirsan, mîna şêrê ku di rikêbê de dimelise, di nava destên narîna xewê de şemirî, ji xwe re sar bû û cemidî, devê wî hate qefaltin, erçûmekên wî bi hevûdu ve zeliqîn, ji xwe re şaş bû û zilq ma lê nerî. Lê ew cemidandin û xemxwarî pir lê nedomandin, piştîre bizaveke Rostemî xwe li gurçikên wî geş kir û xwe bi xwe di dilê xwe de got: Ma ez ê ta kengê vî kumê şerpezetiyê li serê xwe bihêlîm? Ez lawê Baroz Paşayî me, cewrê Binefşa keleş im û kilê çavên te çavbelekê me. Ev car, ne cara pêşî ye, ne jî dibe cara paşî. Îşev ez ê te li can û cesedê xwe bihelînim. Hema neyaho ji ba te keçikê. Di kur de qalind be, hema bila di wir de jî biqurife:

- Keçê hiş be! Delala min, jiyana min. Dengê xwe zêde dernexîne. Jixwe va ez dilê te me. Tu li min diborî jî tu dizanî, eger tu min celad jî dikî fermo. Eve stuyê min û eve şûrê te... Lê eger tu çi bi min dikî bike, lê qenim bila kes bi me nehise.

Dema Gurgînî ew axaftin kir, pêre pêre partavên Feyrûşayê şikestin, fûra dilê wê daket jêrê, xezeba wê damiçiqî, bîstikekê rawestiya û piştîre bi nermî dev bi pîrsan kir:

- Tu çewa hati vir?

- Nepirse.

- Gereke tu xwe bi min bidî naskirin!

- Ez kurê Baroz Paşayê welatê Pêncşayê me.

Balafireke min a jînê heye. Ez lê siwar dibim û çî devera ku dilê min bixwaze bifirê diçime wir. Çend roj berî niha ez û hevalekî xwe hatibûne ber keviya vê deryayê, me masî digirtin. Min jê, pîrsa vê koşka te kir. Wî got, ku "Ya Keça Qirêl e. Bavê wê ew bi zorê dida kurê birayê xwe. Lê wê lawîk nevaye. Îcar bav wê sirgûnî vê giravê kiriye." Piştî min xwe bi xwe got: Ez ê herim cem keçikê. Heke bi min qayil bibe, ez ê pê re bizewicim! Îcar jixwe va ez dilê te me. Heke tu bi min qayil dibî, em bi hevûdu re bizewicin. Na heke tu bi min qayil nabî, fermo serê min jê bike. Jixwe eger kuştina min bi destên bedeweke mîna te be, bo min şerefa herî mezin e.

Bi wan peyv û galgalên Gurgînî, dilê horileyna bêmiraz serobinê hevûdu bû û xewirî. Lê hin caran dil lê miçigî, geh reqîsî û têlên tenbûra di nava xwe de jenandin. Her ku çû dil lê vebû, bi balkêşî li serçavê nûranî nerî, dît ku lawîk xortekî wîsan bedew e qey tu dibêjî hema hêk qelişîye û ew ji navê derketiye; bejnek şaxîn lê ye eynî dişûfe şitla rihaneke ragirtî û mîna ku li ber kaniyeke Sîpên hatiye avdanê, wîsa rind û lihevhatî ye. Du çav û birûne reş ên qerqaşî lê ne, ku dilê periyên jê re dimeye û pozekî beranî yê kêrr li serê ye hema nola bazan xwe xijê

nêçira karxezalan dike. Du gurçikên grover ên lengerî digel dev û diranine sedefî xwe jê re diîsinin û pêşkêşî dilê wê yê birîndar dikin. Herweha wan dilê gelek keçên mîna wê hingavtine û ew birîndar hiştine, hem jî bi birînine axivî yên xedar ku xweşkirina wan ne karê tedawiya bizişk û hekîmên dinyayê ne. Erê, bê ku ew keç xwe bigehînin xortekî wîsan bedew ê nazik, dil li wan kerker bûye û ji evîna dilawerane re canê nazin bigorî kirine. Piştî rawestineke ne dirêj, îcar Feyrûşayê xwe bi xwe fikirî: Gelo ez jî vî xortî çî bikim, çî nekim? Te dit bavê min jî zordestiyeke pir mezin li min kiriye û ez xîstîme vê girtîxaneyê bedew, ku ruyê mirovan jî nikarim bibînim. Lê dibe ku hema Xwedê vî xortê han ji min re hinartibe û qîsmetê min jî pê re hatibe ber deriyê malê. Eger ez vê carê bi qîsmetê xwe re nebim hevbeste, dibe ku êdî careke din feleka malîkwêran bi min re hîç nekene û hertim tinazên xwe bi min bike, li dijîminatîyê bidomîne, ta roja peyayê qolfelekê ku rojbaşî yan şevbaşîya xwe li min bide. Jixwe heyf û xebînet e ku ez rabim wî xortî têxim nava lepên serbaz û polîsan. Lê ka ez li encama bûyerê bînerim, wê bi kur ve gerr û dewran bike û bibeze, yan çerxa xwe biguhêre.

Di wê şeva bêdeng de, Feyrûşayê timê xwe li mêvanê berûsîngan bi qîma dilê mirovatîyê geş û xweş kir. Pêre, pêre evîna xwe spartê û careke

din bi çavine bo eyîşandinê bala xwe xiste nava dilê bengiyê nûdîtî. Ha wisan qederek bihurî, ne hîsek jî mêvanê şevê hat û ne jî pişek jî mazûrvanê... Herdu alî ziloq bûn û li bejn û bala hevûdu nerîn, qederekî xweş rawestiyan, mîna bilbil û gulê li nava çavên babetvaniya xwe nerîn. Feyrûşay bê ku ageh jî xwe bimîne, ha ku dît, ew di ber hemêza mêvanê xwe de ye. Piştî xêrlîhevxiştin û hemêzkirineke germane, qasekî jî hev dût ketin û bêdeng man. Lê pîr neçû vêca destên xwe xistin nava êkdu û sozê zewacê dane hev. Ew şev li gorî zagona maketî, bê şadewşûdên dinyalikê mara xwe li hev birrîn. Gurgînê mêvan bi devê xwe, bi axaftineke qal got û bi dilê xwe jî dubare kir:

- Ez di xweşiyê de, di reşiyê de, li her deverê, heta ku jiyana min bîdomîne te jî xwe re bi jinantî dipejrinim.

Feyrûşayê jî lê vegerand:

- Ez jî di xweşiyê de, di reşiyê de, li her deverê û bi her awayî, heta ku jiyana min bîdomîne te jî xwe re bi mêrantî dipejrinim.

Di wê derengiya şevê de êdî dema zavatiyê gîhabû serseda xweşiyê. Gurgînê Paşê dest bi zavatiya xwe kir û Feyrûşaya keça Qirêl jî xwe bi bûkantiyê pîroz kir. Lê ew serbaz û polisên li derve ku lê nobet digirtin, bila hîç nebûna birazava, yan Serayîya karxezal a qerwaş jî nebûna berbûkî. Piştî hindik neçû bûk û zava

ketin xelweta xweşiyê, dest û devan xistin nava kêf û kêmuşeke xweşmeş; bû şeqeşeqa ramûsanên nihênî, textê vegirtî ji biriya xwe daket û berê qada şerê wan kete ser xaliçe û lopên raxistî; geh dahf û teqleyên nepenî ku digihane vî diwarî û jê gêndirî ba diwarê din dibûn, li dû hev beziyan û hirmîn û gurminê gihandin ta bi asîmanê banî. Leqeley û teqereqa vî banî, digiha cem serbaz û serleşkerên wî asîmanî. Lewleb û kêriyên meşka çerxa cîhanî, bi bez û lezeke wisa însanî gihane bihiştta canê bêgiyan û ji nû ve jiyanêke nihênî êxistin nava cergê xayîntiya feleka xapan. Her ku çû barê herba alemî ber bi rindiyêke mirovatî ya sermedî ve hilkişiya û deftera reş wê gavê fiq-spî gêrrandin. Ew şev çiqas serbaz û polisên nobetdar hebûn, her yekê wan gihane per û diyarîne giranbîha ku tu salix û behs jê nedihatn kirin. Bazê belek li kevoka serkesk nêçîra xwe domand heta berdesê sibeha narîn. Êdî diviya ku rastî bihatina înkarkirin û nerastî ji bibûna rastî. Piştî Gurgîn bi peyveke şîranî, rabû xatir ji şêrîna şevê xwes û eniyê gever maçî kir, çû ser bên û li firfiroka xwe siwar bû, çû li ber mala Pîrê danî û derbasî hindur bû, bêpêjn kete nava ciyê xwe û raket.

Gurgîn ew roj heta nivro di xewa şêrîn de ma vemirî. Gava çavên xwe ji xewa neraht vekirin û firavîna xwe xwar, mesela xwe û keça Qirêl ji

Pîrê û kurê wê re jî got. Pîrê bi sehkirina meselê gelekî tirsîya û jî Qîrêl pîxv kirin, ku ew dê wan li qazoxê bixe. Lê kêfa kurê wê pir hat û serkeftin jî birakê xwe Gurgînî re xwest û rabû çû qada eniyê maçî kir.

Ji wê şevê û şûnde êdî Gurgîn her şev bi firfirokê diçû cem jina xwe, ta nêzî sibehê li cem dima, dîsa vedigeriya dihat mala Pîrê û dikete nava ciyê xwe radiket.

* * *

Qîralê bajêr hertim li keça xwe bi rîk, bi xeyd û xezeb bû. Her ku diçû jî pêşigirtina têkiliyên keça xwe jî mirovan dibirrî û nedihîşt ku qenim wê ruyê derve jî bidîta. Lê wî hiç guman nedikirin, wê rojek bê ku keça wî dê li pêşberî wê zilma ku lê dikir serî hilde, yan bi daxwaza xwe mêrekî jî xwe re bibîne û hiç nebe belkî pê re bireve. Erê ew roj hatibû jî, lê hay û gumana Qîrêl jê nemabû. Keçikê mêr kiribû û li jiyaneke nû jî dimeşîya. Erê, ew jîyan her çiqasî xweş û şadan bû jî, lê xweşîyeke pir bi nihênî û pir jî nixumî diçû, ku hewqas serbaz û polis li dora koşka wê hebûn jî pê nedihîsiyan û jê gumana tişteki wisa hiç nedikirin.

Di wê navê re du-sê heftî bihurîn, hema carek jî nişka ve dewxa Feyrûşayê hat û dinya li dora serê wê zivirî, dorbû û piştê çend elqên vereşanê

xwe lê bezandin. Ew dewx û elqên vereşanê her lê domandin, geh sekinîn û gahî lê veşeriyên, ta ku meha wê kuta bû. Îcar carekê bala xwe dayê ku zik lê gir dibe, her diçe diwerime û dinepîxe. Erê, heta wê demê jî tu nexweşîneke wilo li xwe nedîtibû. Ji ber wê yekê pîr tirsîya û xwe bixwe got: Gelo, ev çi hewalê min e, ev çi nexweşî e? Lê bivê nevê, hin caran tişt ji bîra mirov diçin, çi ji xemsa rî be, yan jî netêgihandinê be, pîrî ku hin tişt xweşî û xweşyeta xwe zêde li mirov tîn dikin, bo wan hesabê sibe, yê dusiban nayête kirin. Îcar berî mêrkirina Feyrûşayê jî, hiç gîrbûna zikê wê nedihate bîrê û hiç nedihat bîra wê jî ku çu caran roj bi perdê nayête veşartin û rim jî di têrê de wenda nabe. Rojekê ha ku Serayîya qerwaşa wê dît, wa zikê xatûna wê nepîxiye û ber bi devê wê ve hilkişaye. Lêbelê wê bi xwe jî eseh nizanibû ku ew nepixandîna zikê xatûnê, gelo ji derdan e, yan jî mêran e. Hema zilq bû û lê nerî, nerî heta ku bala xatûnê jî ket ser çavên wê. Ew bûyer, carekê bûbû û cîriyabû. Lewra ew tore û kiryar, jî pêxemberan ve mabûn û ta bi roja îro jî her domandine. Qerwaşê serê xwe daxist jêrê û jî fihêtan hew li zikê xatûna xwe yê gir nerî. Lê gava ku xatûnê îcar li zikê qerwaşê nerî, piştî destê xwe li ser zikê xwe gerand û lê nerî, hingê fam kir erê rast e, ku mast jî şîr çêdibe. Piştî hêdîkan di ber xwe de got qerwaşê:

- Keça delal. Ez li bextê te û Xwedê ketime. Bila

kes ji devê te seh meke.

- Na, xatûna min. Tu ji sola xwe re dibêjî.

Qerwaş hêdîka şûnde vegeriya, daket qata jêrê û rast çû ba berpirsyarê parasinê. Bi umîda ku wê diyariyeke mezin ji Qirêl werbigire, got:

- Tu zanî çî bûye?

- Ka bêje.

- Keça Qirêl zik li xwe kiriye mîna def, hem jî defa hewarê.

Berpirsyarê parastinê bi wê xebera "bêrê" pir li ber xwe ket û di dilê xwe de sêwirand: Heke Qiral bi vê meselê bihise, wê serê min jêke. Lê ha va ev forq jî pê hisiyaye. Îcar ez ê çewa bikim? Hema wî yekê nekîr didu û rahîşt şiveke ter û li qerwaşê xist, lê xist û lê xist heta ku ji kerê re go şooş dadê tobe! Piştî îcar dev ji dijûn û sixêfan berda û bi axaftineke nerm gotê:

- Di şûna ku tu eyba me veşêrî, îcar tu têtî van xeberdanê eletewş ji min re dibêjî. Ne, eger Qiral bi vê yekê bihise, wê serê min û te tev jê bike. Erê, te li vir got, lê hay ji devê xwe hebe û li ba hinekên din mebêje.

Çewa ku serokê parastinê ji eşkerekirina meselê ditirsiya, herweha tirseke mezin xwe bera ser dil û hinavên Feyrûşayê jî dabû. Lewra wê rind dizanî ku qerwaş, eger ji bo stendina diyariyekê be jî, dikare xeberê bigehîne bavê wê. Ewçax bav dê serê wê jê bikira û yê berpirsyarê şerbaz û polisên nobetvanên wê jî di ser de

bigêndirandîna. Ji ber hindê Feyrûşayê kete nava tîrs û tavîla serê xwe û cîlî ser hevûdu... Qerwaş jî ha îro, ha sibe, di rojêke betlana xwe de berê xwe da mala Qirêl û çû, meselê jê re got:

- Bavo. Wele ruyê min jî te diêşe jî, lê eger tu destûr bidî, ez ê tiştêkî pîr girîng bibêjme.

- De bêje, keça min.

- Keça te Feyrûşa...

- Êêêh?

- Zîkê wê...

- Te got çîl!

- !!!

Ji çeknas û xwenasan re, jixwe gotina "s"ê yan sîr e, yan jî sîmaq e. Êdî wî meselê fam kir, pêdivîya dirêjkirîna gotinan nemabû. Lê ew gotina Qerwaşê pîr li zora Qirêl çû, gelekî bi mesela keça xwe êşîya û li ber xwe ket. Li ser wê meselê, rabû zêdetir serbaz li giravê bi cîh kirin û fermaneke taybetî jî da parastinê ku li wê yekê bikole; eger têkîliya keça wî bi hinan re çêbûbe, ew kî be û li kur be divê peyda bibe û werînine cem wî.

Ha wisa şevê, du şevan, na tu bêje heftiyek, du heftî bihurîn serbaz, polis û parastin tevgera xwe kirin mîna kunemozê û li çaralîyê bajêr gerîyan, li hawîdorê giravê û li keviyên deryayê rêzbeste qordar bûn. Lê wan çu kes nedîtî û tu delîl jî bi dest nexistî. Lê belê Gurgîn her şev bi firfîtoka xwe diçû cem keçikê û heta berdestî

sıbehê dima, dilê kesirî hêsan dikir û şûnde vedigeriya diçû mala Pîrê û radiket.

Belam gava ku ewqas ger û gefên serbazan bêencam man, piştire parastinê got ku, hebe tune be ew kesê tê cem qîza Qîrêl, ne di derfyan re lê di ser banê koşkê re tê hindurû. Divê ku serê bân bête parastin. Eger ne wisan be, emekê me lihaş diçe. Îcar serbaz çûn serê banê koşkê hemû bi qîr û zivtê seyandin û mîna berê disan jî li ger û tûrên xwe dom kirin.

Gurgîn gava ew libat û tevdir ji serbazan ferq kir, bi qederê çend rojan xwe di mala Pîrê de ragirt û neçû serdana evîndara xwe. Lê di şeva li dawîya heftiyê de gava li firfiroka xwe siwar bû û çû li ser banê koşkê danî, firfirok di qîr û zivtê de asê ma û kir û nekîr nikaribû jê derxîne. Feyrûşayê ava germ anî bera ser qîr û zivtê da. Hinbihîn ew qîr û zivf nerm bû û heliya. Gurgîn firfiroka xwe jê derxist. Lê Feyrûşayê got:

- Êdî bi vî awayî çênabe. Divê em ji vir herin. Ekene, em herdu jî kuştî ne.

- Ê de ka heta şeveke din jî.

Sıbehê zû gava serbazên Qîrêl çûn li qîr û zivta li ser banê koşkê nerîn, malikê tu xirab î, dîtî ku wa tê de hîn şop tene xuyakirin û ew qîr û zivt bi ava germ hatiye helandin. Piştire êdî mesele ji wan re eşkera bû, ku diz ji malê ye û hewceyê ku yekî bigota va ye hirç, ê din bigota na va ye rêç nedikir. Parastinê ew kiriyara qîr û zivtê bi

Qiralê xwe da zanîn. Qirêl di wê gavê de fermaneke taybetî da Ordiya Heleguran, ku malo malo li nava bajêr bigerin û kijan zilam an xortê gumanbar xasma yên ku bi kincên wan ve çilkên qirê hebin, bigrin û binine cem wî. Ew ferman di eynî gavê de pêk hat û serbaz ketin helegurmê; xwe bi kinc, çek û berikên alavî tekûz û rapêç kirin û berî kazîma sibê li nava bajêr belavbûn, hemû kuçe û dirb vegirtin. Çi zilam û xortên ku wê sibehê ji mala xwe derketin derve da herin kar û îşê xwe, ew girtin û yeko yeko li kincên wan nerîn, piştî ew vegerandin malên wan û hindurê malê qul bi qul sehkirin.

Gurgîn û Gêyo ji ew sibe hinekî zû derketibûne derve ku herin sūkê û bîstikekê ji xwe re bigerin. Lê li ber deriyê hewşê ew pêrgî serbazan bûn. Serbazan herdu girtin û ew berçav rakirin. Çima çilkek qîr bi devdelînga şalê Gurgînî ve nedîtin! Û bê ku tiştêkî jê bipirsîn bi milê wî girtin ku bibine cem Qiralê xwe. Lê Gurgînî got:

- Hûn biborin. Min çeltikê xwe li hindur jîbîr kirîye. Ez ê herim binim û werim, hêj min bibin.

Yek ji serbazan hate "wijdanê" ku destûr bidinê, da ew here çeltikê xwe bîne. Gurgîn gava vegertiya hindur, hema çû firfiroka xwe ji çeltik derxist, per û baskên wê li êkdu edilandin û lê siwar bû, firîya û bi hewa ket. Serbazên li ber derî ha ku dîtîn, ew xort li tiştêkî siwar e û wanê li hewa difire, çend berik bera wî dan, lê ew

nehingavtin. Îcar serbazan ji fediya ku wî tawanbarî ji destên xwe berdane, hiç deng nekirin û negotin serdarên xwe ku wan yekî kincbiqîr ji destên xwe filitandiye. Lê Gêyoyê lawê Pîrê bernedan û wî bi xwe re birin. Her dîsa leşker û serbazan li sehkirin û kontirola nava bajêr domandin...

Gurgîn gava bi hewa ket, rast çû li ser banê koşka li giravê danişî û gote Feyrûşayê:

- Rabe, em zû herin. Vê sibehê serbazên bavê te ez girtim. Hindik mabû ku min bibirina cem bavê te. Lê min zû xwe ji nava lepên wan filitand.

Feyrûşayê pir tirsîya, qutifî ser hevûdu, wîsan jî bilîya ku êdî nikaribû rabe ser nigan. Lê Gurgînî ber dilê wê da, ku tiştên wisa normal in bêne serê mirov, piştî gotê:

- Hîrmet. "Şêr şêr e, çî jin e, çî mêr e." Divê ku pêşî baweriya mirov pir bi mirov hebe û di tengasiyê de zîrek bilîpîke. Eger ne wîsan be, dê mirov bibe êmê hespên zordaran.

Di wê gavê de hema mîna ku aveke germ pê ve bê, rabû ser nigan, lê çavên wê tarî bûn û li dora xwe doş bû, dîsanê ket erdê. Gurgînî ew da ber hemêza xwe dîsa teselî kir. Ha wisa hinbihin bevzê wê xweş gêrra, bi xwe ve hat û mîna ku ji xew bivecîniqê badanekeyeka tiroşane ew şidand, damara tirsê xwe ji nava çavên wê sist kir û rabû ser nigan, çû hinek hûrmûrên sîvîk civandin, xistin nava buxçikekê û ew û Gurgîn

derketin ser banê koşkê, li firfiroka xwe siwar bûn û bi hewa ketin.

Firr li ser firrê, bi xaz û xîr, bi bez û lez zû ketin nava ewran û ji ber çavên bejê wenda bûn. Lê ew roj ewrekî reş ê tarî xwe li ser taqê asîmanê bajarê Qiralê biyanî vegirtibû, ku bi du-sê sedan nêzî erdî didanişî. Geh wan destên dostaniyê diavêtine serê çiyar û gahî xezeba xwe li ser wan dibarandin. Lê bi bi xweşî, bi hêsanî rê dan firfirokê, da bi rêwîtiya xwe ve here. Gava firfirokê ew herêmên tarî bihurandin, kete herêmeke zelal a şûledar ku ne serî dihate dîtîn û ne jî ber jê re dihatin pîvandîn. Erê asîmanê bêser û bêber... Ji taqê wî asîmanê banî re ne berek hebû ku Gurgîni deverekê binasiya, ne serûber hebûn ku xwe li tewra rasteriyekê bişûtikandina û ne jî rawestingehê hebû ku ew û jina xwe qasekî lê bisekîniyana, da hinekî bihna xwe berdina, yan jî karîbûna ger hindik bûna jî dest bi jînenîgariyeke bi şeng û peng bikirina û pîrozbahîya erdê pîroz li xwe pîroz bikirina. Erê, rêwîtiya wan ber bi welatê bajarê Pêncşayê ve bû. Ew devera ku bêzanîn jê hatibû welatê biyanî, bajarê Kevîgolê. Lê Gurgîni kir û nekîr rê jî rê dernexist û tu rêwî û bazîrgan jî rastê wan nedihatîn. Ha wisan bêpergal firriyan û çûn, li jora banê dinyê geriyan û hey geriyan. Hin caran bi ewran re axivin, hin caran xwe bi xwe peyvîn û tu bersîn negirtin, çu deng li wan

nehate vegerandin. Hin caran jî gava nişîv dadiket, bi berf û baranê re diaxivî, wan jî her wisan jê re bêdengiya xwe diparaztin. Bi wî awayî saetek, didu, sisê li mexera bêkes geriya û fir li ser firê dubare kirin. Dema firfiroka wan hevraz dibû, dikete nava tîrêjên şûledar û riya wan ber bi kurahiya valahiyê ve berepêş dibû. Li biniya wê jî pişta ewran xwe yekkere reqaftîbûne êkdu û li hin deveran serê xwe bilind dikirin. Herwekî di binê wan de Çiyayê Cûdî, yê Mereto, Sîpan û herdu Çiyayên Agirî taca serê xwe bilind dikirin û qebûla tiştêkî li ser serê xwe nedikirin, ewr jî tangava serê xwe bi jorê ve dehfdabûn û wan ber bi taqê jortirîn ve dihinartin. Li hin deveran jî kortayî di xwe de çêdikirin û mîna gelî û newalên kûr î fireh şînatî vedinişandin. Belam ew rewşa xwezaya ewran bala Gurgînî serobîn dikir û dikirin ku ew rê jî rê dernexîne, da nîzanibe li riya xwe bifire û here xwe bigehîne bajarê Welatê Pêncşayê. Jixwe kêf û geşta Feyrûşayê gîhabû quntara gulîstana bilbilan û daxwaza ku jî Yezdanê dîlovan dikir, ew bû ku ketîbû navê de. Lewra hem mêr bi dilê wê yê birîndar bû, hem tama jiyaneke nû hildabû û hem jî bê ku hay li dek û dolabên felekê bimîne li deşta sipî ya li jêrê xwe memaşê dikir û hin caran ber bi asokan ve jî dinerî, gerr û pergâlên vê gêtiya serxweş bi çavên xwe didîtîn. Lê di wê rêwîtiya bênişan û nebeyan de, carekê

hema ji nedî ve wê bi nava xwe girt û sancorê ew teyîşand, her ku çû hovîtiya xwe lê zêde kir û kete ber êşîka zarûkan. Li wê deverê, li wê herêma sar a vala, ne pîrik hebûn ku jê re pîrikti bikirina, ne livîn hebûn ku wê germ bikirina û ne jî xwarineke ruhn a tîngermî hebû ku nava wê hinekî bisincirandina. Gurgîn jê re ket mabeyna tavil û taya ji tirs a li zeriya xwe. Zerî xatûn jî kete nava tirs û şadiya bêyomtiya xwe. Ha wisan geh ev tirsiya, geh ew tirsiya, bêhedaniyê ew herdu jî bêgav hiştin û bi dengekî melûl xatûn qêriya:

- Delalê min. Tu çi dikî bike, zû min bigehîne erdekê. Ekene, ezî dimrim.

Gurgîn li wê hişkesayîya asîmanê banî ji xwe re heyirî ma. Lê daketina erdê jî bo wî sergêjiyeke mezin diafirand, bonê gelekî zehmet û ezadar bû. Pa çi bikira rebeno! Wekî din tu çare û mecal nemabûn. Hêdîka pêlê firfirokê hevraz kişand û firfirok berjêr daketin, şûtî erdê bûn û çû gihane biniya ewran. Lê de îcar çi bibînin! Şev e, ruyê dinyayê tarî ye, wisan tarî û şereş e ku mirov tiliya xwe di çavên hevûdu rabike, kes kesî nabîne. Weyla malîkê tu xopan bibî! Lê berjêr kişyan û firfiroka wan çû li ser çiyayekî bilind ê xiruxaliyê ji wargeh û mirova giha edrdê. Feryûşa pîr cemidî bû, ji serman dirihilî, dev û lêvên wê yên nazik diçikçikîn û şeşeşeq ji diranên sedefî dihatin. Hin caran wisa dilerizî

ku tayên porê zêravî jî ber xwe ve dest bi reqs û govenda navkilê dikirin, hin caran jî mîna ku bi cergebazî û sêpê dileyîztin. Hem nexweşa bi êşîka zarûkan ve û li wêrê ne germiyek hebû da xwe hinekî bi germiyandina, ne jî xwarinek hebû ku kewa devê xwe bîstandina. Tenê çare û daxwaz, bi umîd û belkiyan ve mabûne bestekirin. Gurgîn jî ziloq lê nerî, erê pir li ber diket, lê hin caran wê teselî dikir û bevez lê diwerpîxand. Belê hiç feyde û çare nebû, her ku çu barê bargiraniya teqldariyê xwe lê bargirantir dikir. Herduyan li ber êkdu dan, de niha be, de gaveke din be, ha ku dîtî tavanê şevê xwe bi şevbaşîyeke bêumîd re gihande serê pozê çiyayê bilind û mîna konekî reş ê erebî tarîtiya xwe li ser wan girantir kir û stûna makê li binî çik hêla. Piştî jî bayê seqemî bê şerm û fedî xwe li hawîdorê wan alifand; bi guregur û firefir loriya, hin caran mîna segan ewtiya û geh jî weke guran zûriya. Û piştî jî, dor hate ser gur û hirçên birçî. Wisane zirp bû zûrîn û horrîna gur û hirçan ku bi hêlîdana wan re dengvedêrî kete lat û zînarên li hawîdorê çiyê.

Şeva şevereş a xezebda, ne hindik belê bi qîma dilê xwedidilan xwe li nexweşa bedew arand, digel sermayeke hişk û bahozeke bi şid ku meriv nîkarîbûn xwe li ser nîgan rabîgirin. Gurgîn jî ber wê zikreşiyê geh kincên xwe derxistin û li kezîzerê pêçan, geh wê da ber hemêzê û bi hilma xwe hinekî wê germ kir, hin

caran jî laşê xwe ji serman dixurand û tevzûnek li dorê bazî dikirin. Lê her ku zêde çû, ew bêtir teyîşin. Piştîre bala xwe dayê ku ew tişt ne çare ne, îcar çavên xwe li hin riyên din gerandin, di ber xwe de sêwirî û kete nêv gerîneka xem û ramanvaniyê. Feyrûşa jî kete ber zarûkan bê sihûd û sancorê xwe lê zêdetir kir, pê re jî qîr dan û jê helahela, feryad û îmdad hilatin. Feqîro jî ber êşika wê semax nekîr, tebat pê neket û rabû çû derkete ser zinarekî bilind li hawîdor nerî, ka li deverekê cihekî şên nabîne, yan jî aliyekî ve dengê segan nabihîze ku xwe lê bigre û here wir da hinek xwarin, kinc û agirekî jê re bîne.

Erê, "wa agirek jî dûr ve dixuyê, çirîskên wî digehin ta bindestî asîman. Belkê xwarineke germ jî hebe." Xwe bi xwe qêrtiya û daket jêrê, bi kêfeke zêde got Feyrûşayê û şahiyê cih nedayê ku ew debar bike. Çirîskên agirê gurr xwe li nava çavên Gurgînî dixistin û jê re umîdeke bêteql çêdikirin. Lê pa çi agir? Ne Gurgîn dizanibû ku li kur e û ne jî di wê tarîtiyê de dikaribû ku li devera agir lê bihizire yan karibe rê rast bibe wirê. Lê gelo ew agir ê cinan bû, yan perî ew ji xwe re dadabûn, belkî jî hin kesên rêwî yên jirêketiyên mîna wî ew ji xwe re pê xistibûn û ji xwe re hewqasa gurr î geş kiribûn. Wekî din tiştêkî ku bi umîda belkî bûna jî, diviya ku wî ew ji xwe re nedihesibandina. Lê hin caran mirov dixelîte. Hema bi şûnde li firfirokê vegeriya û çû

lê siwar bû. Lê Feryûşayê xwe avête bext û torên wî, gelek jê hêvî û zarî kirin da ew neçe. Erê Gurgînî diviya da ew zarûka ku çêbibe, pêşî germayiyê bibîne û sermayê nenase. Ji ber hindê wî guh nedan jina xwe û bi hewa ket, firiya çû ku here cem êgir.

Gurgîn di bîstikekê de giha wir. Bala xwe dayê, wa tu kes li wir nîne û agirekî ji qoçên qîrase yên mazî gurr bûye, binî tije pizotên sersot in. Ew çend caran li dora êgir çû, hat û qoçekî mezin bereçav kir. Hêdika rahiştê, bir qurma wî bi paşiya firfiroka xwe ve grêda, bi dilekî şad dîsa lê siwar bû û firiya, bi hewa ket. Bi fira pêşî re kêfa wî pir hat, bi bayê re kenîya û ziloq li devera ku jina wî lê mabû nerî. Lê hiç li agirê li paş xwe nefikirî û her bi xaz fir zêde kirin. Û bayê gur li bilindahiya ezmên gurra xwe zêde kir, xezeba xwe barand û pêlên xwe li qoç xistin. Her ku çû êgir geş kir, ew har û dîn kir û pêlidana gurriyê xwe li hawîdorî firfirokê lefand. Gurgîn bêçar ma û daket erdê. Agirê gewr jî her bo xwarina firfirokê mîna ku bi sond û selewat be, pir bi kîn û xezeb be, lê mijîya û kot û qewart heta ku parî jê sax nehiştin.

Gurgîn li jêra xwe nerî, dît ku rê nîne. Li jora xwe nerî, dît ku di ber perên ewra de zinar dixuyên. Gava li rast û çep nerî, dît ku her der û dever bi dar û daristan in û şeva tarî jî hovîtiya xwe rind şên kiriye. Tenê ew ciyê ku lê ketibû,

mîna groverîya bêdereke rasteqozîyek ji tahtê pan xwe bi cih dikir. Pêre pêre xezebê ew hingavt, kederê ew dehfande nava xeman û xwe bi xwe got: Waweylê! Ev çi bû hate serê min. Ew rebena nexweş niha di çi halî de ye? Gelo ez ê çewan karibim xwe bigehînim cem wê? Û kete mabeyna pêlên fîrat û zeriya xwe. Hem jî bi stûxwarî li agirê firfiroka xwe temaşê kir û hîç nebe, xwe li berê rind germ kir, tevî xeyl û êşa bo Feyrûşayê ne hedan pê ket û ne jî umîdiyê ew parast. Li ser wî çiyayê bilind û di wê şeva kerrehişk de, ne alîkar hebûn ku ji wan daxwaza alîkariyekê bikira û ne jî rê û rêbîwar peyda dibûn ku salîxekî ji devera ku lê ketibû erdê hildabûna. Qenim rîya çûkan jî ew şev bi wir ve nediket. Ha wîsan ji xwe re peya ma û li wê çolê destbirrî bû.

Şev bû, şeveke şeverêş bû, şev gelek jî tarî bû, her ku diçû tarîtiyê şêla xwe dubare dikir û pîr jî serma bû; kuliyyên berf û baranê li êkdu dihatin. Her der daristan, zînar, birrek, şkêrr, ssel, ferş û hîndef û kort bûn. Gurgîn jî ber hovîtiya şevê rîya ber nigên xwe nedît ku ji şûna xwe bilibite û here. Lê bêgav bû ku biçûna. Lewra jinik bi tena serê xwe li serê çiyayekî din mabû û di ber êşîka zarûkan de dînaliya. Geh rabû û nigên xwe berepêş avêtin, gahî terabû û li ser êkdu teqle avêtin, hin caran qotlanî bû û gêndirri erdê dibû. Lê diviya ku biçûna. Bi wê tewrê, bi wî

hawayî li wan deran geriya, çû û hat heta ku roja bêser û nig ji aliyê ebra xwe ve derket û hindik rûyê xwezayê zelal kir. Ew çax Gurgîn tê giha ku Rojhilat kîjan e û Rojava jî li çî hindamê dimîne. Hêdî hêdî meşiya, bi aliyê cihê ku guman dikir wê Feyrûşa lê be. Meşilhal bû, lê xwezaya bê serûber rê nedida. Hema wî berê xwe rast da û çolebir çû. Erê çû û diçû, lê ew li çiyên û latan rast hat, pîr geriya, li banî û dahlan qelibî, berê wî kete serejêran û di nava geliyan de seredor bû, geh derkete ser serê diyanan û kort û mesîl biwartin, gahî dakete nişiv û kûrahiyan. Hem jî bi gerr û gerryan, bi ketin û rabûn, çû û hat. Ha wisa çû, bi rojan çû, bi şevan kete qul û qewêreyan û xurê wî bûne karok, giya û petûta daran. Lê hin caran nerî ku ew li dora çiyayên grover dor û dewran dike û dîsa tê şûna xwe ya berê. Gelek rojên dirêj, gelek heftiyên dubare û çend meh bêhawe xwe lê fikandin. Lê ne hisekê û ne jî pişekê ji Feyrûşaka xwe hilda. Îcar ji ber çûn û hatinê herdu nigên Gurgînî werimîn, pêlava wî qetiya, kinc pê ve zinzilîn, dest û nig di nava xwîn û xîrarê de werbûn, birçî ma, tihn bû, şerpeze gêrra, perîşaniyê rind ew teyijand, hêsîr bû, li çol û pasaran belengaz ma, heta ku jehrî kete girara wî.

* * *

Ne dawî li rîyan dihat û ne jî paşîya gêtiya grover xuya dikir. Gurgînê Paşê jî her bi wî hawayî li dinyayê terkeser bû û li jina xwe Feyrûşaya ku di ber zaruyan de digevizî geriya. Jina wî jî ew şev bi çarçavî li hatina mêrê xwe yektel mabû. Lê çend saet bihûrîn, Feyrûşayê nerî ku Gurgîn nehat. Şev bi nêvî bû, Gurgîn tune bû û sermayê jî her ku çû kurrîtiya xwe lê zêdetir kiribû. Hem jî jinîk nexweş, belengaz û perîşan, bêpîrik û bêderman... Gelo wê halê wê çewa be? Gelo ev çi hat serê malxweyê wê? Nebî bavê wê pêjna wî kiribû û attarekê hanîbû serê wî? Xwe bi xwe digot û dibiland. Lê hin caran li ber xwe jî dida, bi serma û seqemê re bez û colan dikir û dida nişandan ku jin jî dikarin xwe li ber tewrên hovane rabigirin. Lê mala nexweşîna zarûnak hilweşe û ya sermayê jî bi ser ve. Her ku çû, teqlên wê ber bi anîna zarûkekî bêwar ve beziyan. Hem jî li warekî wisan zorkar ku hebûna hemû awayên xwezayê li xwe rewa didîtin û ji rêketiyan re bihna wijdanê nedîanî bêvila xwe. Lê ew warên wisa, hin caran jî xwe dikîrin kela mêrantî û mêrxasan, ew diparastin û singa xwe bo wan vedikîrin. Lê di derengiya wê şeva bê wijdan de, dengê qêrîna zarûkekî kete guhên Feyrûşayê. Tu nabêjî, ew şev ji Feyrûşaya bi tena serê xwe re hevalek hatibû wir û dixwest ku ji pêşîra wê şîrê xîç vexwara. Lê ne hiş li dê mabû ku karîbûna guh bide mêvanê xwe, ne

taqet lê hêwiribû ku bibziviya da xwe bilivîne, ne jî dest û nigên wê dizanibûn ku tevgera xwe bînin qeysa berê. Ma qey mêvanperwerî miribû, yan kevir ketibûne dilê wê ku hewqas bê şefqet mabû û xwe çikûz dikir? Erê, ew tişt ji nedîtîyan re ken û kêfê tînin, lê ji dîtîyan re şin û girî.

Zarûkeke kurîni li ser serê wî çiyayê bilind hatibû dinyê, lêbelê kurîkî nedixwest ku ji şûna xwe ya germ bihatina nêv serma û seqema severeşê. Pa lêwik çi bike! Helbet fermana zayendeya xwezayê, ew bûyer di çarenûsa xwe de bi cih kiribû û ji şertên zedayetiya ziyê re dever û pêgir amade dihiştin. Jixwe afiradina bêwaran jî pir bela ye; hebin jî bela ne û nebin jî belatir in. Lê dîsan jî hebûn ji nebûnê çêtir e. Eger tişt nebin, ji binî ve xirab e. Lê eger hebin û ne di kam û qama xwe de bin, hêviya hêvidaran jî eger neçûbe ber bi dilovaniya xwe ve, rojên gewr pir hene ku şaşîyan, çewtiyan sererast bikin û helbet wê çarşema bêşansan jî rojek ji rojan bête ber devê deriyê berambertiya wijdanê. Feyrûşayê gava destên xwe li hawîdor palandin, bevşikekî pahn kete nava lepn wê û pê navîka lêwik birrî, piştî serê roviyê li dora hevûdu bada û grêk kir, ew di nava potekî de pêça û da ber hemêza xwe, çiçikekî xwe xist devê wî. Lê devê tîfalê şilek ji serman qeşimî bû, nedikarî zû lê bimije û şîrê xîç bigermî daqurtine. Geh dê û gahî law ji serman diricifîn, dirihilîn û dibû şerqeşerqa

diranên zeriye. Û weke dîsa, bi çavrêniya hatina Gurgîne xwe bêdeng ma û geh jî li demçûya xwe ya bi teşqele fikirî, ta ku roja sibehê serê xwe lê ciq kir.

Gava roja sibehê rûçikên xwe bi ser çiyayê bêxêrdin ve hinartin, sermaye şevê jî hindik hate wijdanê û hilmekê ji tîna xwe şkand. Feyrûşa rabû çû ser himekî û rind bala xwe da derûdorên, haylo malikê tu xirab î. Ku ew li serê çiyayekî wisan bilind e, jora çiyê rût, bê dar û devî, hemû taht û zinarên sor û reş, ji nivê çiyê û berjêr daristaneke gurr xwe lê pêçaye ku hirç nikarin biqelêşin. Ji jor ve, nivê dinyayê, heta ku çavên yekî dibirre tê dîtin. Hingê icar wê rind zanî û lêgiha ku derbê bi qîma dilê xwe cih girtiye û yê ku rê derxîne, careke din bê cem wê ne Gurgîne Paşê ye. Ewçax agirê bêumîdiyê ew rind hingavt. Lê wek mesela ku dibêjin: "Şêr şêr e, çî jîn e, çî mêr e". Bistikekê ponijî, lê xwe li ber bêumîdiyê nemelîsand, xwe qels nekir û baweriya bi xwe hingavte serê wî çiyayî û çû kurê xwe hilda, ew bir çû li ber berojkê zinarekî sekînî. Wê, ew lawikê bêagehê ji dinyaya hinekî da ber tavê. Tîrêjên rojê ew berojk rind disincirand, germiyê xwe bera nava laşê dê û lêwik da, hinbihin xwê dan û reşşîntiya ji ber sermayê ku di laşê wan de çêbûbû, bi spîtayiyê re cih da guhartin. Piştî gixegix bi devê lêwik ket, dê jî hindik rûgeş bû û bi kurê xwe re şadî kir. Lê

ew şadî li Feyrûşayê pir nedomand, carek ji nedî ve dengê zengilekî bihîzl û serê xwe cîq kir li aliyê jêrîn nerî. Îcar çi bibîne! Dît wa karwanek di wê şeveriya çiyê re tê û hêstir hemû barkirî ne. Îcar gava ku hêstira pêşî ji nişka ve çav bi serê wê ket, veciniqî û şûnde reviya, çû li hêstira li dû xwe ket. Ew hêstir li ya din ket, ew li wê ket û hemû li nava hevûdu qelibîn, mîna pêlên deryayê yek li ser ya din siwar bû heta ya dawîn û di navbera tahtan de li êkdu lefiyan, barên hev qelabtin û tevek di binê simên xwe de perçiqandin. Îcar gava ku Serbazirganê karwanê rêwîyan ew sosret dît ku şûşeyên barkirî tev şikestin, li hefadên xwe qêriya:

- Ka herin. Ew çi li pêşiya rê heye ku hêstir jê tirsîyan. Ew çi be, av lê venexwin û hema bi şûr bikujin.

Çend peyayên sivik hema şûr ji kalanên zêrîn kişandin û bi xezebeke çolane beziyan çûne serê pêşî yê hêstiran. Dîtin ku wa jineke bi dergûş xwe li keviya rê daye ber berojkê zinarekî û bi tena serê xwe rûniştiye. Pêre, pêre partavê wan şikestin, li wan agirê hêrsa dilê tije xezeb vemirî, ji şûrên wan çiriskên tûj vemirîn û bi dengêkî nîzm ber pê ve çûn:

- Xwişkê. Ev hêstirên me wilo ji te tirsîyan?
- Birano. Wele ez nizanîm!
- Tu bi tena dergûşa xwe li vir çi dikî?
- Min şûyê xwe wenda kiriye, rê li ber me

wenda bûye û ez nizanîm dê bi kur ve jî herim. Hema min û pitokê xwe, me xwe daye ber vî berojkê hanê û li pawuka çarenûsê mane.

Peyayên bazirganê riya dûr û dirêj şûnde vegeriyan, çûne ba serbazirganê xwe û jê re meselê gotin, ku jîneke bi zarûk li ber zinêr xwe daye ber berojk û hêstir jê tirsiyane. Piştire îcar Serbazirgan bixwe çû ba Feyrûşayê û li rewşa wê ya şerpeze nerî. Erê, dît ku serçavê wê ji serman deqdeqî bûne û reşûşinatî tê re dixuyê. Lê dît ku ji birçiyên lêvên tenikî mîna erdê qirac bi ser êkdu ve cîfilîne ser hevûdu û bi çavîne melûl lê dinere. Serbazirgan li belengaziya wê fikirî û bi rewşa wê ya xirab pîr ponijî, gelek jî ew ji bo lêwîk dilêşan ma.

- Xwişka min. Çima tu tenê wisan li vir î, li ser vî çiyayê bilind?

- Birawo. Ez û zîlamê xwe di vir re dibihurîn û li me bû şev, gelek jî serma rabû. Zîlamê min agirekî ji dûr ve dît. Ew çû ku hinek êgir bîne û ji me re agir dade. Îcar ji êvarê ve çûye û êdî nehat. Ha piştire ez jî li vir welidîm û Xwedê vî kurî da min. Em li bendê mane heta ku ew bê. Lêgelo îcar ez nizanîm çî hate serê wî?

Piştî ku Serbazirganê serpêhatiya Feyrûşayê fam kir, îcar lê doman û zêde tişt jê pîrsîn. Ha wisan axaftineke zêde di navbera herduyan de domand. Her ku çû, Serbazirganî gelek tiştên cihê jê pîrsîn û xwest ku rind wê binase. Lê

Feyrûşayê nediwêriya ku rastiya jikurbûna xwe birastî bigotina wî. Lewra wê guman dikir ku ew bazirgan hebe tune be yê welatê bavê wê ye. Eger gumana wê rast derketina, dê serê wê li celadxanê bigêndirriya, yan jî na bi umîda belkî-belkî bûna jî, wê talûkeyek hatibûna serê wê. Îcar ew bêgav ma ku xwe bûka Baroz Paşayê welatê Pêncşayê bide nasadin.

Tu nabêjî, Serbazirganî rind ew Paşa û welatê wî dinasîn, gelek caran jî çûbû wir û tişt kirribûn. Hem jî mêrantî û mêvanperweriya xezûrê wê rind dizanibû. Ji ber hindê wî bi çavekî din li Feyrûşayê nerî, pê re jî dilovanî û mirovatiyeke merdane jê re pêşkêş kir:

- Rabe. Keça min, tu û lawikê xwe bi min re werin. Ez ê hewe bibim mala xwe. Kanê heta ku deriyekî xêrê ji we re vedibe.

Serbazirganê dilovan, peyayê navsere, hem jî rêwiyê col û şaristanan, Feyrûşaya dilbîkul û kurê wê birin li hêstirekê siwar kirin û bi xwe re birin, çû. Gava giha malê, got jina xwe:

- Ev hîrmet xerîb e. Emaneta wê û xasma ya kurê wê. Bila li vir bin, ka hetanî xwediyê wan derket.

* * *

Bazirganiya welatê Rojhilatê ji aliyê devera Rojavayê ve dihat û ber bi aliyê devera Rojhilatê ve diçû. Her sal du caran di wê şeveriya çiyayên rênedayî re dibihurî. Ji welatê xwe tiştên xwarinê, yên raxistinê, dextl û qatix bi hêstiran dibirin welatên Rojavayê û li wir difirotin. Di vegerê de jî ji wan welatan, afirandeyên fabriqe û karxaneyan dikirîn û dibirin li welatê xwe difirotin. Çûn û hatina di navbera herdu welatan de, tenê şeveriyeke di wî çiyayê asê de hebû ku destûr dîda rêwî û karwanan. Jixwe her kesî, her karwan û bazirganan tiroş nedikir ku wê rê ji xwe re bikirina devera pêveçûnê. Tenê kesên jixwerazî, mêrxasên dilritil û fêrisên ppilikweqî bizav dikirin ku di wir re herin û werin. Ji wir pê ve wekî din ne rê hebûn û ne jî destûra çûnê...

Karwanê Rojhilatê, mîna ku felekê ew ji Feyrûşayê re diyarî hinartibe wir ku lê rast hatibû. Eger ne wisan bûya, kî çi dizane ka dê çi bihatina serê wê û yê lawikê wê yê şîrmij. Yan jî wan dê xwe bikira heval û hogirên gur û hirçan û bi wan re cîrantî bikirina. Lê ew jiyan û aman jî, destûra bi wî awayî ya biwarkirina mirovan nedîda, xasma bo zarûkên şîrmij. Jixwe ji keça Qirêl re hiç destûr nedîda, lê dibû ku lawikê şîrmij li gorî şertên xwezayê bihatina ragirtin. Lê eger xwezayê bihiştina ku mak û sexla xwe li wê deverê bijiyana, dîsan jî wan ruyê deşt û

germiyanan nedipejirand, her çolane dê perwerde bibûna.

* * *

De her çî be û bi çî jî bibe mal û sermiyan, li wir Feyrûşayê digel kurê xwe demeke dirêj man. Maliyên Serbazirganê dilovan êdî ne bi çavên mêvanan, lê bi çavên xwediyê malê li wan dinerîn. Her çendî wisan bû jî, lê wek mesela ku dibêjin: Ne welatê xelkê ji mirov re dibe welat, ne maka xelkê ji mirov re dibe mak û ne jî mala kesî dibe mîna mala mirov. Ji ber hindê Feyrûşayê pir mola zilamê xwe dikir, pir li kurê xwe yê bavneditî disêwirî û hertim bi ax û oxan re tûşê kûrahiya jiyana biyanistanê dibû, geh jî çavên xwe hey li hatîna Gurgînê Paşê digerrandin. Lê pa Gurgînê reben li kur bû? Gelo ew di çî rewşê de bû, yan bi jîyanê re çî berxwedan dikir? Yan jî ango di kêf û sefayê de jina xwe jibîr kiribû? Wê hiç pê nizanibû ku ew li kur e û di çî halî de dijî. Erê, ji ber kul û kesera Gurgînî ne şev şeva Feyrûşayê bû û ne jî roj roja wê bû. Lawikê piçûk hiç xema bavê xwe nedikir û ne jî mola xwe bi wî ve didehfand. Ji ber ku ew hêj tînedigiha ku bav çî ne, êşa wan çî ye. Lê jê re mesela dê ne wisan bû, hergav şîr ji pêsîra dê vedixwar û gava birçî dibû çavan her lê ziloq dikirin. Kurikê şîrmij hinbîhin givrokî dibû, gixegix pê diket û dest bi çûna bi çapelûkan kir.

Serbazirganê dilovan Feyrûşayê û kurê wê ji çav nedikirin, timê li wan miqate bû; ka jina wî jiwan zivêrî dike yan nake. Demekê bala wî kişand ku Feyrûşa ne xwarin dixwe, ne radikeve û timî dizermihe.

- Keça min. Qey nebî jina min ji te re ne baş e, ku tu wisa bê made yî?

- Na mammo. Xwedê mala te ava bike, malxweya te jî bo me pir çak e. Lê mala min heye, mêrê min heye û ez nizanîm li kur in. Ez divêm herim.

- De bisekine, heta ku ez herim bazirganiyê. Ez ê karibim xeberekê bigehînim mala xezûrê te, da bi cayê te ve bîn.

Bi wê gotina Serbazirganî, tirpîniyeke zext ji serdila Feyrûşayê hilat û xwe bi xwe ket mabeyna pêl û serkêlên deryaya pîxav û tirsê; dibe ku hema bavê min jî pê bihise, li vir dê min bide kuştin.

- Na mammo. Ez tenê jî dikarim herim.

- Keça min. Wele neyî çak e ku jin-hirmet tenê bikevin rê û dirban. Lê dîsan jî tu dizanî.

Serbazirganî rabû hespekî ji Feyrûşayê re hazir kir. Têra wê xwarin û ji kurê wê re jî çend perçe kinc û pertal xistin xurcezîneke mezin û avête paş zîn, kîsîkek tije zêr kirin dayê û ew bi rê kirin. Feyrûşa li hespê xwe yê rewan siwar bû, kurê xwe danî ber xwe, ajot û berê xwe da felekê, piştî xwe da oxirê û ber bi biriyêke nenas ve lezand.

* * *

beziya. Sofî rabû da pey û kevir avêtin hespê. Hesp li kevirekî litimî, haha ku jinik bikeve û kurê wê pekiya, terayî erdê bû. Sofî jî rahişt stûkurra lêwik û got:

- Heke tu peya nebî, ez ê niha serê kurê te jê bikim.

- Sofî, eman! Zeman! Di bextê te û Xwedê de! Ma tu dikî çi bikî?

- Ez divê ku bigehim mafê xwe.

Feyrûşaye berê hespê xwe vegerand aliyê Sofî û hinekî jê dûr sekini, pê ve ket hêvî û zariyan, da ew lêwik bide wê. Lê bala xwe dayê ku çare nîne, yan divê xwe carekê bi destên wî ve berde, yan jî lêwik nadê. Piştî ku feyda hêvî û lavelavan çikiya, ne bi dilekî eseh got:

- Tu serê wî jê kî jî, ez peya nabim.

- !!!

Erê "qismet" û "diyarî" jê re hatibûn, lê ji bi hiştê yan ji dogehê? Ji ber zilm û hovantiyê yan ji felekê! Belê piştî ku Sofî bala xwe dayê ew ji hespê xwe peya nabe, hema serê lêwik danî erdê, nigeckî xwe jî danî ser girmilkên wî, destekî xwe avêt bi serî girt û bi destê din dasa dirrikan avête stukkurrê, li ber çavên dê serî jê kir. Gava Feyrûşayê dit ku xwîna sor ji gewriya kurê wê fiştiqî, bala wê kete ser qizantiya wê ya bi şansê reş û ji xwe re ma sar û cemidî, hema ziloq bû û li wê xwîna sor nerî, nerî piştîre jî li şevên di koşka xwe ya li giravê de ku digel Gurgîni buwartibûn

rainiya û berê wê xweşî û şadîmaniya ku ev lêwik jê afiribû hîn bêtir agirê kulê bi cerg û hinavên wê ve hilbezandin. Geh axîn kir, gahî nahiya û weylawayê li xwe dubare kirin. Hin caran jî mîna ku ew rewş li ber çavên wê henek û laqirdî bin, hiç baweriya wê nedihat ku êdî ew bê kur e û li ser devê riyeke nenas e. Hem jî li ba zalimekî wisan bê wijdan e ku digel rihê sipî, bi temenekî pîr dikare serê lawikekî çendmehî jê bike.

Hesp li rê diçû, lê her carê qasekî mîna ku Feyrûşayê bi kurê xwe şad dibe, xwe bi xwe xeber dida û pinepin ji devê wê dihilat. Yekcaran jî destên xwe bi ber zikê xwe ve dişidand, herwekî lêwik bi xwe ve dişidîne da qenim nekeve erdê. Û hin caran jî gava didît ku lawik ne li ber wê ye, dev bi girîneke şewatî dikir û ji xwe re dilorand, stêrkên xwinê dibarandin û porê têltêlî dikişand, berê hespê xwe vedigerand û bi umîda ku dê lawik ji paş ve bê û bigîje wê, bîstikekê radiwestiya.

Hespê rewan jî ji bona Feyrûşayê diponijî; hin caran serê xwe bilind dikir û dihîriya, ha te dît ku yekcaran firefir dikir û dibeziya, piştîre dîsa dihîriya, diqîriya û dihîriya... Lê wê nizanibû ku hesp jî, bi êş û kula wê re heval e û di nava xwe de xwin vedireşe, bi serjêkirina lêwik pîr diêşe û dizêvire. Wê guman dikir ku hesp birçî bûye, tîhn bûye yan jî tenga wî şidiyayî ye. Erê her

çiqasî barê hespî hindik sivik jî bûbû, lê ew heywanê kerr û lal jî bi zordariya Sofî pir zivêr dibû û xwînxwariya wilo di herb û qaleyên giran de jî nedîtibûn. Feyrûşayê ji derdê kurê xwe nizanibû ku bi kur ve diçe, dê here kur û wê çewan bike, yan çi neke. Hema berê hespê biketina kû, her bi wir ve dilezand.

Serê Feyrûşaya şînoyî di ber de bû, carekê hema dît ku hespê wê kire firefir û sekini, serê xwe jî tik hilda. Gava li pêşiya xwe nerî, dît ku va du cendirme bi gema hespê wê girtine û her yekê li aliyekî rawestiya ye. Herdu cendirme ji delaliya wê re lal diman û şaqiz bûne, hema ziloq li serçavê wê dinerin. Piştî wê peya kirin û xwe li dormedarê wê lefandin. Lê demek neçû, herdu ji bona wê pevketin û hahaye ku li hevûdu bixin. Cendirmeyekî got: "Ev jinik ji min re ye." Cendirmeyê din got: "Na, wele min pêşî wê dîtiye, ji min re ye." Werhasilê kelam, herdu li ser jinikê ketin pêsîra hev, qirên kirin û ji êkdu re dest avêtin livingan.

Feyrûşaya dilbikûl, ji ber ku hêj di binê înga (şoq) xwîna kurê xwe de bû û mîna şiva nava avê direhilî, ne dikaribû bi peyatî bireviya da xwe ji destên cendirmeyan xilas bikira, ne jî dikaribû ku li hespê xwe siwar bibûna û bi çargaviya simên hespê rewan xwe ji wan bifilitandina. Were li wan ziloq ma û xwe bi xwe fikirî, ramiya; hin caran zîrektî ji mêrantiyê çêtir e, ka îro ez

xwe biceribimim. Eger ez tê de bi ser ketim, jixwe baş e. Na eger na, jixwe li vir dê namûsa min paymal bikin. Hem jî, elawekîl ji cendirmeyan kertir mirov li dinyayê nînin. Divê ku ez bi awayekî hêsan xwe ji destên wan xilas bikim. Ekene, tiştê ku Sofî nekır, ev dê bi min bikin.

Jinik di nava xeyl û xiyalan de bû, ha ku dît herdu cendirme, her yekê xwe avête piştal taldeyekî û lûla tivingên xwe ber êkdu ve dirêj kirin. Çavekî wan bi namlûyê ve zeliqî, çavê din bi jinikê ve beziya û gefûgurr li hevûdu dan. Wî got, de tetik bikşîne! Yê din got, na pêşî tu bikşîne, da piştire ez te bikujim û jinik ji min re bimîne. Feyrûşayê jî di şûna xwe de kumişî erdê û hêvî dikir ku yek yekî bihingêvtina. Lewra eger dijmin yek bûna, umîda ku çaqek lê bête kirin derdiket holê. Lê wê rind dizanibû, eger ji yekî zêdelir bin, gelek in û dikarin pir gels û dek binin serê tayê bitenê. Cendirmeyan zirt li hevûdû germ kirin, lê tetik li hevûdu nekişandin û dixwestin ku bi wi hawayî dem bibihure û tarîtiya şevê rind xwe bera ser deverê bide, da karibin hetanî sibehê li zozanê pezneçêriyan geşt û seyrana ezebtiyê bikin. Erê ew bawerî her ji Feyrûşayê re zêdelir dibû û xemgîniya wê digel dilşkestîtiyê jî pingar dida û hin caran gerîneka gola hinavê xwîndar dikeliya. Geh xemgîni û xemsarî, gahî bizav û tiroş xwe bi hevûdu re li dilê wê lefandin. Paşepaşê bi nihênî tiroşeke

zirp a bi mêrxastî xwe lê hemwar kir û qêriya, gote tivingdaran:

- Îş, bi qirênê safî nabe. Ez ê di mabeyna we de tişteki bikin.

Herdu cendirme bi wê gotinê ji xwe re sar man:

- Tu yê çi biki?

- Ez ê keviyekî dûr bavêjim. Kî ji we pêşî çû wi kevirî hanî ba min, ez jê re me.

- Birra?

- Erê!

Her yekê wan di dilê xwe de li sivikbûna xwe sêwirîn, çelengî û beza xwe anîne ber çavan û bi wê pêşniyarê dilşad bûn. Erê wan jî ew yek bo xwe rast didêra û pê zû razî bûn. Feyrûşayê dema dît ku ew bi wê yekê razî ne, îcar ji xwe re dest bi ristina hin pîlan û dolaban kir û destê xwe avêt bevşikeki pahn î piçûk ku bavêje. Cendirme jî ji şûna xwe rabûn û tiving û kutilkên xwe tevek avêtin erdê, kincên qalind ji xwe kirin, da qenim karibin sivik bibezin û zû herin bevşikê dûravêti binin ba wê. Feyrûşayê bi çelengî rabû ser nigan, çend caran xwe li ser paniya nigê rastê dormedar kir û heta ku birî di milên wê de hebû bi destê rastê ew bevşik avêt. Bevşik bi pêlên bayê re xwaroviçko bû û berepêş beziya, çû kete newaleke kûr û di nava dahlekê de nixumî. Herdu cendirme jî ji şûna xwe terqizîn, bi beza nigan, mîna gurên sibatê bi çargavî beziyan, çûn ketin kûrayiya newalê. Îcar dem ji Feyrûşayê re

bû dem û dewran, roja wê bû gulîstan, firset û mecal bo wê hatin qadê û rahişt çek û berikên wan, li hespê xwe yê rewan siwar bû û panî dayê, hespê xwe ajot. Lê bi çi ajotinê! Qey mirov digot, Berhîm Pêxember e û ji ber Nemrûdê Çiyayî direve, gava ku berê xwe dabû çola sîlekan û diçû. Beza hespê rewan gelî û newalan yekere dikir û dev bi firefireke wisan kiribû, ku xwe ji çûk û teyrên li asmên şûnde nedihêla. Herwekî wî jî meselê dizaniya ku kêr gihaye hestî û nema êdî siwara lê kare li ber hewqas zorî û xwînxwariyan debar bike. Ha bi wê bez û şêlê, wî qonaxa du rojan di niv danî de buhart û xwe gihande hafa bajarekî mezin. Li wir êdî tewrê rêveçûna xwe guhart, dest bi meşa sistgavê kir û ber bi bajarê şên ve meşiya.

Bajarê Bejmêrsitanê, pa tu çi bajar î. Hema bila mala xwediyên te ava be û tu her li jiyane bî. Ne serê wî dihate ditin û ne jî kêlek û dawî... Tê de avayîne rengareng ên wisa bilind hebûn ku xwe reqaftibûne êkdû û ji ewran re kêmanî nedikişandin. Bi her awayên xwe, ew mîna ku ji biyaniyan re her dikeniya û destê dostaniyê dirêjî wan dikir.

Berî ketina nava bajêr, Feyrûşayê xwe bi xwe got: Ez bi vê bedewtiya xwe, bi vê kêlsim û gewretiya hanê herim kur jî, wê hin sofî û cendirmene bîjî min nerihet bikin û kula xwîna kurê min bînitin pêşberî çavên xwîndar. Lê ka ez

çi bikim, çi nekim, divê ku ez xwe renggêrran bikim, da kes nizanibe ku ez jin û hirmet im. Îcar li wir porê xwe yê zêrinî da ber meqesê, serê xwe rût-zelût kir û bedlek kincên zilaman li bejn û bala xwe rapêça. Kolosekî Serhedî danî ser kumbeta qoqê xwe û navê xwe jî guhart, danî Feylezûr. Feylezûr piştî dev pê kir û navê xwe yê nû dubare kir, xwe bi xwe got û got, heta ku rind rewa kir, da qenim navê xwe jibîr meke. Hêdika hespê xwe ajot û çû, rast berê xwe da xanekê.

Mamoyê Xerat, piştî kêmketina ji herdu çavan, îcar ji xwe re xanekê vekiribû û pê debara xwe dimeşand. Dema Feyrûşayê nerî ku va zilamekî kal li ber xanê ye, hespê xwe û herdu tivingan teslîmê wî kirin û got:

- Kalo. Ev hespê min û herdu tiving bila li cem te bin. Heta heftiyekê eger ez hatim, jixwe ez heqê te didim, wan digirim û diçim. Lê eger ez nehatim, bila hesp jî, herdu tiving jî ji te re bin.

- Ê de baş e, lawo! Wey Xwedê te hezarsalî bike. Kurê min, ev çiqas bazara te xweş e!

Feylezûrê xemgîn berê xwe da nava bajêr û çû ji xwe re li çarsuyê geriya, hinekî bihna xwe deranî, piştî çû dikanekê da ji xwe re hin tiş bikirre. Kalê hinhizî yê xwediyê dikanê gava çav pê ket, wisan jê re kêfdar bû herwekî ew deh sal bin wî dinase û pê re têkilî kiribin. Ji şûna xwe rabû û ber pê ve çû:

- Xortê delal. Navê te bixêr?

- Feylezûr, Xwedê xêra xwe li te bike

- Lawo. Wele pir kêfa min ji te re hat. Ka were qasekî li ba kalê xwe rûne û em bi hevûdu re qahweyekê vexwin.

Feylezûrî nana nekir, ew û kalo xwe dane ser kursiyan, dev bi xeberdanê kirin û her lê domandin. De yek ji virê, na yek ji wirê, lê kalo hey ew bereçav dikir û şêl û tevdîra libat û axaftina wî di nava dilê xwe de diteqîland, zêdetir jî li terbiye û awayê axaftina wî disêwirî. Erê piştî ew giha wê baweriyê ku ev xort pir hay ji xwe heye û kesekî dinyadîtî yê serwext û zana ye, hem jî bi tore û terbiya malbateke xwenas gihaye mezinatîyê. Êdî ji kalo re kew hatibû ser hebikê, baz ketibû xefikê û dilê xwe lê yekbar kir, ku wî bike lawê xwe. Di wê navê re qasekî xweş bihurî, êdî wî hew semax kir û hêj fîncên vala li ber wan bûn, bi peyveke mîna şîr û hingiv got:

- Niha tu nabî kurê min, ez jî bavê te? Jixwe min tu jin û zarû nînin! Ezî kundûrde me û pir jî dewlemend im. Îro, sibe gava ez bimrim, wê ev mal û serweta min tev mîrate bimîne. Hiç nebe, tu yê warê min şên bihêlî û deriyê mala min bi te vekirî dimîne. Ewçax ez jî di gora xwe ya li goristanê de dilxwş û şadan dibim.

Feylezûr serê xwe daxist erdê û li demçûya xwe fikirî; dema keçantiya xwe anî ber çavan ku bi zorê bav wê dida kurê birayê xwe û wê nedivabû.

Piştire sirgûna li giravê û hevdîtina bi Gurgîne Paşê re... Lê xwîna gewriya kurê wê tîneke germtir êxiste nava hinavan û çend dilop stêrk ji çavên belek barandin erdê. Jixwe hovîtiya cendirmeyan hêj mîna nanekî germ li ser çokan dihişt. Paşepaşê xwe bi xwe got: Madem ku ev fîrset laqî min hatiye, divê ku ez mîna dûvê masî ji destên xwe bernedim. Da piştire xwînxwariya poşmaniyê min neqermîtine û dilêşanî jî min nehingêve:

- Çima ana! Jixwe kesekî min jî tune.

Erê, rast e ku xwediyê dikanê bê teled î weled bû û bi tena serê xwe dima. Kêfa Kalo pir bi gotina erênîya Feylezûrî hat, ku bi gotinekê xwe kire kurçirkê wî. Îcar Feylezûr li cem kalo ma hetanî êvarê, piştire wî ew bi xwe re bir û herdu çûn malê. Roja din sibehê herdu rabûn û dîsa hatin ber dikanê. Ha wisan êdî her roj sibe zû herdu bi hev re dihatin ber dikanê û êvaran jî diçûn malê. Îcar jî roja ku Feylezûr kete ber dikana Kalo, ji kînarê Yezdanî ve berê xelkê wî bajêrî jî vegertiya ser dikana wî û tişt jê kîrrîn, kîrrîn heta salek bihurî, Kalo bû zengîne bajêr yê herî bangor.

Kaloyê dikandarî êdî ji çapa xwe daketibû, nikaribû zêde here ber dikanê û were. Wî dikana xwe bi temami sparte Feylezûrî. Lê her ku çû Kalo jî taqeta xwe biriya; çavên wî kwîr bûn, jî herdu jnuyan daket, nexweşinê xwe lê geş û şên

kir û rojekê hema got "zirp" û ji nişka ve mir. Îcar ew mal û serweta wî tev, ew xanî û milk, ew bax û bostan, zevî û daristan hemû ji Feylezûrî re arînzî man. Feylezûr bi wî temenê xwe yê ciwan, bi wê delalî û "xortani"ya xwe ya bişadan di nava dewlemendên bajarê Bejmêrsitanê de cihê xwe vegirt û di welêt de zengînê yekemîn hate pejirandin. Dewlemendên bajêr jî gelekî jê hes kirin û fersendê dane wî ku ew ticareta xwe berfirehtir bike û bazirganiya xwe bi welat û şaristanan ve bişîne.

* * *

Paşayê bajarê Bejmêrsitanê Tiroşzade gelekî rind bala xwe dida ser aboriya welêt. Hertim wî dixwest ku dewlemendên bajêr zahf bibin û dewlemendiya wan zêdetir bibe. Ew, herdem ji bazirganiyê re jî dibû alîkar û îmkane rind bo bazirganan rêser dikirin; gelekî karxane û fabrîqe ji kîsî dewletê dabûne vekirin û xelkê xwe betal nedihîşt. Timî bi dewlemend û maldaran re civînine taybetî dikirin û ew teşwîqê dewlemendiya miştîr dikir; pesnê wan dida, diyarî li wan belav dikir û di nava wan de komele û sazgeh dida damezirandin. Her wîsan zêde ji wan baca dewletê jî nedistand. Tiştê ku distend jî pê dibistan, xwendegêh, nexweşxane, rê, bo desttengan avayî didane çêkirin. Ji aliyekî ve jî bala Paşê rind kişiyabû ser

Feylezûrê Bazîrgan û hîç ew jî çavan dûr nedikir.

Tiroşzade Paşa rojekê bi hemû dewlemend û bazîrganên welatê xwe re, civîneke taybelî çêkir. Gelek kesên pişdarên babetê, beşdarê civînê bûn. Piştî axaftin û galegalên li ser meselê û dana pesn û payedariya dewlemendan jî aliyê Paşê ve, dor hate ser dabeşkirina perû û diyariyan. Wî, gelek perû û diyarîne xisûsî pêşkêşê wan kirin. Xasma Feylezûr. Hem jî Paşê bi peyvîne xweş jê re spasî kir, pir kêfa xwe lê honand û ew vexwende cîgeha payedariyê:

- Îro gelşa herî girîng bo jiyana mirovan, aboriye. Dema aboriya welatekî mişt bibe, ew welat dikare her tiştî bike. Dikare alîkariya hemwelatîyên xwe bike, gelşên wan çareser bike û ew jî jarîtiyê rizgar bike. Lê eger ne wisan be, hemwelatî destteng dibin, di nava wan de xirabî zêde dibe û hizûra xelkê namîne. Ji ber hindê Feylezûr bi vî temenê xwe yê kêr, bi vî rewşa xwe ya genc ku xwe jî hemtayên xwe bihurandiyê û her sal jimareke pir zêde dirav baca dewletê, hemkûf û babetê perûkirineke bêqam e.

- ...

Û piştî Tiroşzade Paşa neynikeke cîhanbînî jî çeltikê xwe deranî û ew jî diyarî da Feylezûrî. Bi dana neynikê re, dewlemendên bajêr tev bi derbekê, jê re çepik lêxistin û dengê hêlan û qîreqîra bi gotina "her bijî" weke brûska meha nîsanê dengvedêrî kir, heta ku şemata wan zorî

da taqê jorîn ê serayê. Pêre jî kêf û şahiya wan giha seretaya asîmanê banî; bû reqereqa fîncan û şûşeyên bade û meya engûrî êkdu hingavtin, bi gotina noşenoşê û bi peyv û bêjeyên xweşber re govenda dilê dilşkestiyan dest bi tazetiya jiyanê kir. Piştî ew dewlemend jî tev bi hevûdu re rabûn û her yekê wan diyariyeke bi nîrx pêşkêşê wî kirin, ta ku wî di nava xelat û peruwan de nixumandin.

Erê her çendî ku Feyrûşa bedilandî bû jî, reng û kêlsîma wê gêrrabû ser tewr û awayekî dîn ve û navekî zilaman lê danişiyabû, hem jî li bajarê Bejmêrsitanê bûbû dewlemendê herî mezin û jî Troşzade Paşayî diyarîne nîrxdar wergirtibûn û gelek jî ji dewlemendên bajêr... Lê ne kula jêkirina serê kurê wê jîbîr diçû, ne jî derdê wendabûna mêrê wê dilhêsaniê didanê û ne jî ew hovîtiya herdu cendirmeyan ji ber çavên wê wenda dibû. Ha bi wan derd, kul û xeman ve Feylezûrî li dewlemendiya xwe ya sereke domand û xwe tûşî nava kêl û xêza bajarvaniyê kir.

* * *

Di wê navê re gelek roj bihurîn, hewqasî zêdetir heftî li dê hevûdu beziyan, mehan êkdu hingavtin, sal mîna bablisokê li hev leftiyan û Feylezûrî jî her wisan karê bazirganiya xwe berepêş xist; kîrrîn û firotina xwe zêdetir kir û

dewlemendiyê li xwe dubare gihande têra serqûçkirinê. Lê ew hêj di karûbarê sêbarekirina dewlemendiyê de ditûşiya, rojekê hema ji nedî ve dît ku dengê mirina Tiroşzade Paşayê bajarê Bejmêrsitanê belavbû. Û pêre, pêre şîneke giran xwe bera ser xelkê da; alayê daxistin nêvî, dikandarî û bazirganên bangor tevek rabûn deriyên dikan, biro, karxane û kargehên xwe radan. Her kesî di tangava xwe de dev bi girinê kir û lorikên şiniyê baradirin.

Erê, her kesî dizanibû jî ku tu çare bo mirinê nayê dîtin û hetanî wê gavê jî nehatiye peydakirin. Eger çare hebûna, wê jî Tiroşzadeyî re bihatina kirin. Çare nîne, feyde nîne û tu tişt nînin. Lewra eger hebûna, diviya ku wî ew şerbet venexwarina. Divê her kes wê şerbeta mergê vexwe û bitamijîne ka çewan e. Şîn û girîna bo miriyan jî feyde nade. Eger zindî hertim bi şîna miriyan re bilipikin, xisareteke mezin tê ser wan û valahiya wê xisaretê zûbizû nayête dagirtin. Tîştê girîng ew e, ku zindî miriyên xwe yên wefadar jibîr nebin û xwe bi wan serbilind bikin, ku ew bûne xwediyê kesên wisa yên dilovan î fedakar. Bêguman e jî, eger mirov li miriyên xwe yên kevnare nepirse û li wan xwedî dernekeve, mirov beyana kêmcibiliyet û nijadiya heyî dadixîne jêrê û rûmet û birûmetiyê, bêavrû û kesatiya xwe bêbiha dike û erzan dihêle. Ji ber wan xeysetên çak û merdane yên

Paşê, îcar bajarvaniyê n bajarê Bejmêrsitanê
çiqasî zêde ji Paşayê xwe re bigiriyana, bo wî şîn
bikirina ne zêde bû, lê belkî hêj kêr û kêmtir bû jî.

Piştî bidawihatina şîna Tiroşzade Paşayî bi
çend rojan, diviya ku paşayekî nû bihatina
hilbijartin. Erê roj hatibû serbiserê û dest pê
kirin. Îcar di rojêke hênikayiya êvareke zelal
de, bi fermana serokê giştî yê parastina welêt,
delêlî bo eşkerekirina berendametiya paşatiyê
ketin nava bajêr û bû qîr û qiyameta wan:

- Hayhêêê! Bila kes nebêje min seh nekiriye,
haaa! Filan rojê, li Meydana Azadiyê, wê teyrê
dewletê berdine firrêêê. Îcar Teyrê Dewletê eger
here li ser serê kî danişe, ew kes dibe paşayê
dewletêêê...

Xelk ber bi Meydana Azadiyê ve kişiya û mîna
lehtiyê çû; jin û mêr digel xort û keçan tevî kal,
pîr, dewlemend, oldar û gebar... Çi kesên ew deng
seh kir û neki, hemû ji mala xwe, ji ciyê kar û îşê
xwe rabû û ber bi meydanê ve beziya. Pêlên goşt û
xwîna ganiyan çelq li ser çelqê hilavêtin û bû
xurmîn û gurmîna defê, bû lorîn û zûrîna bilûrê,
bû çîzeçîz û xîzexîra zîrnê, bû şeşeşeq û pivepiva
tenbûrê. Heytehola heyî digel qorên govenda
sêpê tew li xwe alifandin û di destên keç û lawan
de mendilên keskesorzerî hatin libakirin.

Erê ew roj şahî bû. Li wî welatî li dû her şîne
şahî çêdibû. Ne tenê bo kifşkirina Paşakî nû, erê
li dû her şîneke wisan welê dihate kirin. Lê jixwe

ev şahî, bo kifşkirina tişteki taybetî, hem jî pir pêwîst bû. Di nava koma sereke de, gelek kesên xuyanî, yê dewlemend û xwedîşan cihê xwe girtin û bi umîda danişandina Teyrê Dewletê li ser serê wan, hêviya xwe rind dewisandin û çav li firê ziloq kirin.

Ew koma giregîran gelekî bala Feylezûrî kîşande ser xwe. Hema ew jî rabû, xwe ber pê ve kîşand û çû nêzî komê, temaşeyî wan kir. Bi teqandina topa aştiyê re gava ku Teyrê Dewletê yê perwerdekîrî li hewa perr û baskên xwe leqandin û fir li xwe dan, çend caran li ser serê xelkê çû-hat, çû-hat û çû, dûr çû û nêzîk hat, dûr bû û dişa vegeyriya, hema carekê jî nişka ve xwe fitland û çû li ser serê Feylezûrê biyanî danişî. De îcar bila kevir û kuç li Sofî û herdu cendirmeyan bibarin, xêr û xweşî jî li Feylezûr bariyan. Xelkê jê re çepik lê xistin, piştî ew danîn ser milên xwe û birin serayê, li ser kursiyê paşatiyê rûniyandin; kincên paşatiyê lê kirin, taca dewletê danîn ser qoqê serî û li pêşberî wî merasîma serbazên taybetî dane bestekirin. Piştî hemû serdar û hîmdarên dewletê, digel dewlemend û xuyanîyên bajêr tev, çûn Paşayê nû pîroz kirin û jê re dirustiya xwe dane diyarkirin.

Erê, pêşiyên me dibêjin ku: "Dinya dem e, geh petêx e, gahî lem e." Dem û dewrana lemê bihurîbû û dor hatîbû ser petêxê. Êdî Feylezûr Paşa dest bi karê paşatiya xwe kir. Pêşî li her

deverê komikine alecî dane damezirandin û ragirtina herêmokan xiste destên wan. Piştî komikine herêmi damezirandin. îcar jî hemû komikan, encûmenekê damezirand. Ha bi wî hawayî çî gelş û nexweşî hebûna, pîr zû çareser dikirin û daxwazine nû jî pêre, pêre bi cih dihanîn. Bi wan tewr û livakan, Paşê jî xelkê bajarê Bejmêrsitanê re karekî wisan hêja kir, ku her kesî xwîna her çar qulçavkên dilê xwe jê re rewa dihişt.

Lê her çiqasî Feylezûrê Paşa xwe rengdêrê bi şûfê zilaman kiribû û paşatî dikir, lê ne mêrê xwe Gurgîn jibîr dikir, ne kula Sofiyê ku serê kurê lawîk jê kiribû jî dil derdiket û ne jî êşa herdu cendirmeyên ku ew di rê de kepaze kiribûn jî nava hinavan derdixist. Tim û daîm li ser kursiyê paşatiyê difikirî, diramiya û gelek dihinzirî, xwe bi xwe digot: Ez çî bikim, çî nekim, ez ê çewa karibin nava xwe hênik bikim û bigîjim miraz û mexsedên xwe? Lê wê bi xwe jî nizanibû ka dê çî bike, yan çewan dikare bigîje amaca xwe. Jixwe hîç nikaribû derê sindoqa derdan jî kesî re jî vekira. Hertim serpêhatiya xwe bi nihênî digirt, da kes pê nehise û di hindiruyê xwe de her dikeliya, diwerpixî û dibecî. Lê dixwest ku bo xwe aqilekî nûjen biafirîne, fikr û ramanin nûtir derxîne holê û rêşopeke serdest bibîne, da li serê here û were ku karibe xwe bigehîne binê siya dara mirovên

dilşikestî. Îcar di nava hewqas xewn û ramanên kûr ên bêqam de, carekê ji nedî ve Kaniya Rêwîyan hate bîrê û li serê fikirî.

Kaniya Rêwîyan, kaniyeke pir xweş î delal bû û aveke zelal jê dadiweribî. Kaniyê rengê xwe bi tîrêjêr rojê diguhart û her diisand, diçilwili û xwe dirêjî nava dilê lêvqermiçyan dikir. Kaniya xweş û delal, xwe li serê sêriyaneke li keviya bajarê Bejmêrsitanê bi cih kiribû. Çiqas rêwî û rêbîwar, bazirgan û karwanên herêmên her heft beşên bejê, tev dihatin û di ser re dibihurîn. Kijanên gava dihatin di ser re dibihurîn jî, pêşî diçûne serê, têr av vedixwarin û sewil û kunên xwe tije av dikirin û hêj li riya xwe didomandin.

Feylezûr Paşa gava çû serdana kaniyê û çend caran li dorê gervedor bû, xwe bi xwe got: Eger ne ev kanî min bigehîne mirazê min, tu tişt bo min nabe alîkar û jî dermê min re nabe derman. Îcar ez ê tiştêkî wisa li ser vê kaniyê çêbikim, ku derdê min pê bi derman bibe. Eger ne wisan be, ez ê rojek ji rojan dê ji vî derdê xwe bêjim tereq û bimirim.

Hema pêre, pêre Paşê ferman da wezareta Av û Avdaniyê, da zû, rojek berî rojekê, Kaniya Rêwîyan çêbike û li keviyê xaniyekî tekûz ava bike, ji bo ku rêwî lê bihêwirin, bihna xwe berdîn û rûnin xwarina xwe bixwin. Li aliyekî jî lewheyêke îlanan vegirin da nexşîne, belavok û agahndariyên di layê rê û welatan de pê ve

daleqînin. Piştî ew ferman giha berpirsyaran, di demekurtekê de bi cih hat. Feylezûr Paşa ji wêneyekî xwe yê bi kincên jinan, bir li lewheyê daleqand û çedn serbaz danîn berê, got:

- Çi rêwiyê ku hate ser kaniyê, eger çû li wî wêneyî meyizand û keser kişand, an xwe bi xwe tişteki got, hema bigrin û bînin cem min.

- !!!

Karwanên bazirganiya piraniya welatên dinyayê û rêwiyên herêma bi navûnîşan her roj, hergav û her saet ji rê ve dihatin û di ser kaniya li berê bajêr de dibihurîn û bi welat û şaristanan ve diçûn. Yên ku ji rê ve dihatin, pêşî diçûne ser kaniyê, têr ava hênik vedixwarin, piştî diçûn li wî xaniyê xweş rûdiniştin û xwarina xwe dixwarin, bihna xwe derdixistin û hinek ji yekcaran ji xwe re li wir radiketin. Lê zêdetir bala kesî nedikete ser wêneyê jinika bedew a ku bi lewhê ve daleqandî bû. Ha bi wî awayî gelek roj û heftî xwe li pey êkdu kudandin û bi helebezeke rewan ve berepêş beziyan. Rojek ji rojan serbazên nobetvanên wêne, ha dîtin ku wa sofiyekî perpî hate ser kaniyê, pêşî têr av vexwar û piştî çû li wan der û doran geriya û temaşe kir. Dema çavên Sofî bi wêne ketin, çû nêz û li berê sekinî, bibalkêşiyêke bêzîdar wilo lê nerî, piştî diranên xwe sîqirandin û devê xwe li hevûdu xist, mirûzê xwe tîrş kir û mîna ku pê dijûn bike hûrik-hûrik di ber xwe de peyivî. Serbazên

nobetdar bi bez çûn û bi milên Sofî girtin. Lê Sofî xwe di nava lepên wan de circirand û herdu nigên xwe kutane erdê, neçû. Lê mîna ku xilasiya Sofî nebû, hema serbazan ew bi erdê ve kişandin û birin serayê, xeber dane Paşê ku va wan softiyekî aniye.

Gava Paşê Sofî dît, pêre pêre jêkirina serê kurikê şirmij hate ber çavan û pêlên kela dilê xemgîn fûriyan, herdu çav lê tarî bûn, dinya li dorê geriya û gote serbazan:

- Sofî bibin têxin zîndana binê girtigehê. Her roj keriyek nanê ceh û tasek ava germ bidinê.

Piştî zîndankirina Sofî bi çend rojan, îcar rojekê serbazên nobetvanî dîtîn ku wa du zilam hatin ser kaniyê û av vexwarin, piştî çûn li ber wêneyê daleqandî sekinîn û xwe bi xwe peyvîn, her yekê wan axîneke kûr ji nava hinavan kişan û ponijîn. Serbazan ew herdu jî girtin û birin serayê. Dema Paşê ew dîtîn, bala xwe dayê ku ew herdu cendirmeyên di rê de ku ketibûn pêşiyê ne. Erê wan cendirmeyan lê doza namûsê kiribû, wê jî dek li wan honandibû û bevşikekî pahn avêtibû newalê, da kî ji wan zû here û pêşî bevşik werîne cem, ango ew jê re ye. Îcar dema cendirme li dû bevşikî çûne nava newalê, berî hatina wan, wê tivingên wan jî hildane û bi beza hespê xwe ji lepê wan xilas kiriye. Paşê xwebixwe fikirî û di dilê xwe de got: Ez çi ji van bikim, çi nekim? Piştî got serbazan:

- Van herdu zilaman bibin têxin girtîgehê, bila di nava girtiyan de bin û weke girtiyan xwarin bixwin.

Her ku diçû, dilê Feylezûr Paşa dikete cih, umîda gihandina mêrê wê Gurgîn jî jê re zêdetir çêdibû. Lê bajarvaniyan û endamên encûmenê ew nerihet dikirin û zorî didanê da bizewice û bibe xwedîjin. Paşe jî nikaribû bigota, ku ew bi xwe jin e û mêrê wê jî heye. Û kula mêrê xwe hiç jibir nedikir, lê hindik be jî ya kurê xwe yê serjêkirî jî bîra xwe hiç dibir. Hinbihin nepxa xewta dilê Paşê dadiket. Lê gelo Gurgîn li kur bû, çi dikir, di çi rewşê de bû, ne Paşê dinizanibû û ne jî ageh jê hebû. Ha wisan ew kete derdê Gurgînî û li raman û samanan domand.

Erê Gurgîno belengazo, perîşano, şerpezeyo, hêsîro, birçiyoy, tazîyo û jirêketyo. Tu lawê paşan bûyî, tu gula civatan bûyî, tu dermanê dilê zeriyan bûyî, tu ji dê û bavê xwe re keda gelek salan bûyî. Lê niha tu bûyî reben û hêsîr, birçî û tazî mayî, bi rê û dirban ketî, hema li çarnikalê dinyê digerî. Erê gera te ne lihaş bû, li jîna xwe ya bîzarû digeriyayî. Lê feleka malîkwêran agirê kulê bera firfiroka te dabû û te jî asîmanekî bilind daxistibû ser serê çiyayekî bilind ê xiruxalî, ku her der û dever dar û bi daristan bûn, hemû gelî û zinar bûn; lê ne rê hebûn û ne jî şeverî. Lêbelê tu bi sond û selewat bûyî, ew soz û peymanî di şeva marbîrrînê de ku te dabûne

Feyrûşayê, hêj di nava lêvên te de dubare dibûn û ew ger û dewran jî tev bo gihandina wê yekê derketibûne serseda cotê te. Ka bêje Gurgînê dilê diya xwe, kezeba hinavê bavê xwe. Hewqas sal û zeman tu li kur mayî, li çend welat û şaristanan geriyayî? Erê te bi xwe jî nîkaribû bersîva wan pîrsa bîdana. Ji ber ku deverêk nemabû ku tu lê negeriyabûyî. Çiyayek nemabû ku tu neçûbûyî hafê û te xwe negihandibûyê, li jîna xwe ya nexweş negeriyabûyî. Îcar te niha di wê gera xwe de hiç bawer nedikîr û umîda gihandina wê jî bo te nemabû, ku careke dîn tu dê wê bibînî û dest bi jiyaneke mîna ya berê, lê ne bi dizî îcar eşkere bikî.

Gurgînê belengaz ê ku lê ne kînc mabûn, di nîgan de ne pêlav mabûn, birçî û belengaz bûbû, hem jî stûxwar û jar ku tenê hestî û çerm lê mabûn, gava di çiyayekî bilind re derket banî, jî dûr ve çavên wî li bajarekî ketin. Erê, li dinyayê tenê ew bajar maye ku ez neçûme navê û li jîna xwe negeriyame! Hema dev ji axaftinê berda û berê xwe berjêr kir û lezand, li perê bajêr giha ber kaniyekê. Pêşî çû têr ava hênîk vexwar û vegeriya kir ku here, çavên wî li wêneyekî ketin. Bi dîtina wêneyî re, tirpînî jî serdila wî hilat û bala xwe pîr kişya serê, xwe bi xwe got: Gelo ev ne wêneyê jîna min be? Hêdîka çû li berê sekinî. Gava serbazên nobetvanî dîtî ku zilamê perpîsokî, kîncîzîzîyê tîştîşî û hem jî pêxwasê

deqeşeqî yê bêmirûz hem jî piştixwarê qilûz ku tenê çerm û hestî lê mane, çû li ber siya lewheyê sekînî û ziloq bû li wêne nerî, piştire jî kûrayiya hinavên xwe axînekê kişand, bi bez çûn bi milên wî girtin û ew birin cem Paşê. Gurgînê jar qenim nikaribû ku xwe di nava lepên wan de bicircirîne jî. Û xwe bi xwe got: Ha jî xwe ev jî min kê mabû! De bila min bavêjin hevsekê jî, da qenim ez jî vî ezyetê zor rîzgar bibim.

Dema Feylezûr Paşa çav pê ket pêre, pêre ew nasî ku Gurgîn bi xwe ye. Lê belengazê reben wisa rind mest bûye, qels û jar bûye, dexdexî bûye û jî şûfê mirovan derketiye, ketiye şûfekî din ê nenas. Erê dilê birîndar hingê jî lawikê serjêkirî zêdetir pê êşiya:

- Vî zilamî bibin girtîgehê û têxin odeyeke taybetî, her roj jê re tûtikekê biqelînin, xwarinên xweş bidinê, ka heta hinekî bi xwe ve hat, piştire ez ê pê re bipeyivim.

Sofiyê rihdirêj, herdu cendirmeyên hêkxwûr û Gurgînê lawê Baroz Paşa, di Girtîgeha Mirîxwûrê de man û ketin tavila rihê xwe. Lewra wan, ne sedemê girtîna xwe dizanibû û ne jî gumana tişteki wisan dikirin ku dê ew nava girtîgehê bipîvin. Lê te dît dibêjin ku mirov nîzane wê kengê û çewa bimre. Ekene, dê her kesî bi destên xwe goreke rind ji xwe re çêbikira û li pawuka peyayê qolfelekê bimana, ta ku rojbaşiya dawîn lê bida. Ha wisan ew girtî her di girtîgeha xwe de

man, Feylezûr Paşa jî li paşatiya xwe domand. Lê Paşe êdî dilxweş bû, bi şadî û şadan dibû û bawer nedikir ku Gurgîn zû were ser hemdê xwe da wî zû bine malê û ji nû ve dest bi jiyanêke nûmalî bikira. Bi wî hawayî çû zeman, hat zeman, êdî li cem Paşê ne semax ma û ne jî debar. Rojekê gazî berpirsyarê girtîgehê kir:

- Here wî Sofiyê ku di zîndanê de ye bine vir.

Berpirsyarê hevsê çend serbazên çavsor daxistin zîndanê. Ew çûn, bi milên Sofî girtin û wî birin serayê. Paşê gava li Sofî nerî, erê dit ku Sofî jar bûye, muyên rihê wî tev kurrîsîne, çavên wî di kûr de çûne û mîna roviyê sibatê lê hatiye, tenê maye çerm û hestî. Lê serjêkirina kurê xwe yê şîrmij jî jibîr nedikir û fermana wî ya taybetî nivîsand ku, vî Sofiyî serê zarûkekî piçûk bi dasa dirriyan jê kiriye. Kaxezê fermanê xistin stuyê Sofî û ew birin cem serbirran. Piştî bicihênana fermanê, Paşê gote berpirsyarê girtîgehê:

- Wan herdu zîlamên din jî min re werîne.

Dema serbaz çûn ew herdu cendirme anîne cem Paşê, Paşe li wan û bêaqiliya wan a bi cendirmektî fikirî, serbaztiya wan anî ber çavên xwe û xwe bi xwe got: Cendirme li her deverê eynî guhdirêjn in, gotinên wan jî gir in, lê dûv jî wan kê m e. Ne lihaş jî wan re gotine hêkxwir, tûtîkxwir û devleq. Îcar Paşê ezebtîya wan da ber çavan û herdu rizgar kirin. Piştîre dîsa gazî

berpirsyarê hevsê kir:

- Vêca here, wî zilamê bitenê werfîne vir.

Berpirsyar û çend serbazên helegur bi lez û bez çûn hevsê û Gurgînî ji oda taybetî derxistin, ew birin cem Paşê xwe. Dema Paşe çav pê ket, bala xwe dayê ku ew çerm û hestî li hev rênîştine û xwe berfireh kirine, ew bejna narîn a zirav qenc ragihaye, soresor ji ruyê wî diçe, stûkurr lê qalind bûye û têr rind qebilî ye; çirçên ruyê wî tije bûne û xebxeb lê daketiye jêrê. Erê ewçax hema ji nedî ve evîna li giravê hate ber çavên Paşê û kela vîne fûriya, bengîtiya nihênî ya li koşkê bi derbekê bûn mîna şerîdekê û li pêşberî herdu çavanên êşmend reqisî. Geh kela dilê melûl rabû pêta evîne, gahî êşandeya xwîne dakete qulçavkên jêrê. Geh, geh di dilê xwe de giriya û hin caran jî kenîya. Lê kula cudatiya jê bi hewqas salên dirêj jî dil lê pir arandibû, bevz lê guhartibû û hertim xwe bi umîda belkîyan diwerdipixand, da rojek hebe ku careke din dişa bigîjê û ji nû ve hêlinekê bo xwe ava bike. Yan carekê bi şadanî malxweya wî jê re bigota mêro û wî jî jê re bigota jinê... Ew roj û şevên êşdar hatibûne ber deriyê bêumîdiyan û serbiser bêdera xwe qûçandibû. Berpirsyar, serbaz û parêzgehên taybetê hemû şûnde bezîn derve û Gurgînî li cem xwe da rûniştandin heta ku bû êvar û ew bi xwe re bir hêlîna paşatiyê.

Gurgîn di mabeyna kêl û xêlan de ji xwe re şaş

mabû; ne dizanibû ku roj xêr e û ne jî yan şer li xêrê hatiye rapêçandin. Lê wek mesal ku yê tazi xwediyê şilfa xwe ya bazî be, tişteki dîn êdî jê bitirsiya ku wenda bikira nemabû. Û ne jî diket hewleriha giyana xwe ya kederdariyê. Ha bi wan "e"lif û "z"eyan re çend roj li cem Paşê ma. Lê Paşayê dilşad û gelek jî mêvanperwer, ne tişteki jê pirsî û ne jî tişteki gotê. Hema bi gav û saetê li pêşberî wî rûdinişt û ziloq dibû li nava çav û biruyên kevanî dinihêrt. Hin caran jî stêrk dibarandin, hin caran jê re dikeniya û hin caran jî digriya. Gurgîn li wê yeka Paşê şaş mabû û gelek jî fedî dikir, xwe bi xwe digot û hin caran dibiland: Gelo tawanê min çi bû, ku vî Paşayî ez xistim girtîgehê? Lê niha jî xwe ji min re dike doşek û xalî? Ez, mirovekî biyanî me û tu faydake min jê re nîne jî?

Gurgîn hêj di nava wan sêwr û ramanên xwe de mîna keştiyeke bayê ketibû ber pêlên kul û derdan û li ser deryaya xeman xwaroviçko dilewlibî, Paşê bi dengêki xuremwarî jê pirsî:

- Filankes. Tu ji kur ve tîyî, tu yê bi kur ve herî, tu çi kesî, ji kur î?

Gurgîn di dilê xwe de keniya û piştire got: Teeew, tew. Bîstikek bihurî, dev pê kir:

- Paşayê min. Ez ji girtîgehê tîm û niha li mala te me. Lê eger tu min berdî, ez ê bi riya xwe ve herim. Serpêhatiya min jî pir kûr e û gelek jî dûr e. Di ser de feleka xayîn jî carekê rabû şîmaqeke

hincirî li min xist, ez jî ha wisa bi dinyayê ve terqizîme û li bajarê te rast hatibûm.

- Gereke tu serpêhatiya xwe bo min bêjî.

- Paşayê min. Derdê min pir giran e. Heke ez bibêjim, tu dê xemgîn bibî û belkî tu ji xwarinê jî bêyî qutkirin.

- Gereke tu bêjî.

Gurgînî ji xwe re sêwirî, geh di hinavê xwe de keliya, gahî dil lê fûriya û piştire devê xwe vekir:

- Paşayê min. Ez kurê Baroz Paşayê welatê Pêncşayê me. Dema ez hêj xortik bûme, xeratekî ji min re firfirokeke bayê diyarî hanîbû. Rojekê ez li firfiroka xwe siwar bûm û firiyam. Îcar min nizanibû ku ez ê çewa dakevime erdê. Ha wisa ez firiyam û çûm, firiyam û çûm... Piştire min pîlê firfirokê bi jor ve bada, îcar ez berjêrî erdê bûm û çûm li bajarekî biyanî ketim. Li wir ez bûm lawê pîrekê. Paşayê min, de ez çi bêjim. Derdê min pirî zahf e, xilas nabe. Piştire ez bi keça Qiralê bajêr re zewicîm. Û... Lê girînê hew rê da ku Gurgîn li serpêhatiya xwe bidomîne. Îcar Paşê got:

- Niha eger tu wê jina xwe bibinî, tu yê wê binasî?

- Erê.

- Eseh?

Gurgînî serê xwe berjêr kir û dîsa dev bigînê kir, çend dilop hêsir ji bo jina xwe ya di ber êşîka zarûkan de rijandin erdê.

- !!!

Feylezûr Paşe hema rabû çû odeyeke din û kincên paşatiyê ji xwe derxistin, çû destek kincê pîrekan li xwe kir û hate cem wî:

- Ka binêre. Tu min dinasî?

Gurgînê Paşê hêj nû jina xwe nasî. Lê çavên wî tije hêsir bûn û xwe ranegirt, bi dengêkî bilind qêriya û pîrsî:

- Lê ka zarûka te?

Feyrûşayê Gurgînî da ber hemêza xwe û nehişt ku ew zêde bigrî, dilê wî rin xweş kir û piştire gotê:

- Jixwe ez jina te me û tu jî şûyê min î. Zarûk di xizna Xwedê de zahf in. Wê zarûkên me jî çêbibin û em ê ji wan jî zivêr bibin.



Pirtûkên Çapbûyî:



- 1) Xwençe Cild I, 2) Xwençe Cild II, 3) Xwençe Cild III, 4) Xwençe Cild IV, 5) Xwençe Cild V, 6) Xwençe Cild VI, 7) Xwençe Cild VII, 8) Nimûne Ji Gencîneya Çanda Qedexekirî, 9) Işkenceda 178 Gün, 10) Siyabend û Xecê, 11) Xwendina Medresê, 12) Kadina Mişkan.

Pirtûkên klasîk ên wergera ji tîpên erebî bi latîni û çapbûyî:



1) Dîwana Melayê Cizîrî, 2) Nûbihara Ehmedê Xanî, 3) Mewlûda Kurmancî ya Melê Bateyî, 4) Şerha Eqîdeya Ehmedê Xanî ya Mele Ehmedê Qoxî, 5) Sirmehşera Feqe Reşîdê Hekarî, 6) Nehc-ul Enama Mele Xelîlê Sêrtî, 7) Dîwana Pertew Begê Hekarî, 8) Rewdneîma Şêx Evdîrehmanê axtepi, 9) Dîwana Şêx Evdîrehmanê axtepi, 10) Mîrsad-ul Etfala Şêx Mihemed Kerbelâ, 11) Iqdê Durfama Şêx Eskerî, 12) Herdubat, Mewlûda Mele Zahîdê Dîyarbekrî, 13) Leyl û Mecnûna Şêx Mihemed Can.

...

Wî hîç nizanibû ku pesn û wesyetên delaliya delalan bidana û behsa rindiya rindê bikira. Jixwe birçiyê dilxemgîn ji rindê re heyran dima û şaş mabû ku çî bike; ne karibû here tewafê û ne jî karibû bi şûnde vekişe here malê. Hema ziloq bû û li serçavên di binê temeziya zer de nerî. Ew delalî, ew şanazî, ew beybûnî, ew gewretî û bedewiya lê, hemû nexş û nimûşên Manî diavêtin mazata mirîşkan. Ne jî li dinyayê zerî û perî dikaribûn pê re hembertî bikin û ne bi helbestên Teyranî, ne xamekêşiya Cîzîranî, ne jî nijadxweşiya Xanî ku bi reşbelekiyan ve dilê miriyan jî jîndar dihêlin, ne jî qelema Axtepiyê bengî karibûn kêl û kêlsima bedewê têxine sindoqa rastnivîsê û ser û sînc lê xweş bikin. Wey bavo, li min birawo, êdî hewqas jî? Herê ka bêje, bi çî destûrê tu ji mirovan fiştiqiye û bi havênê axîn hatî meyandin? Na, ev yek ne rast e...

PENCÎNAR
Weşanxaneya Çanda Kurdî

ISBN 91 972090 3 1